

Finn Mortensen
Kaløgråvej 13
4990 Saksøbing

CVR nr. 20968591

FØLGEBREV TIL MILJØGODKENDELSE

10. DECEMBER 2015

Guldborgsund Kommune har d.17. april 2015 modtaget ansøgning fra Finn Mortensen om udvidelse af dyreholdet på Kaløgråvej 13, 4990 Saksøbing.

Der er ansøgt om en udvidelse af svineproduktionen fra 270 årssøer og 7.560 smågrise (7,0-30 kg) til 1.000 årssøer, 450 polte (31-107 kg) og 35.000 smågrise (7,1-31 kg), svarende til en udvidelse fra 92,52 DE til 400,50 DE. Udvidelsen vil hovedsageligt foregå i et nybygget anlæg. Husdyrgødning svarende til 269,49 DE udbringes på egne og forpagtede arealer, i alt 200,19 ha. Den resterende husdyrgødning svarende til 131,00 DE afsættes til § 16 miljøgodkendt aftager.

Ansøgningen er fremsendt via Miljøstyrelsens elektroniske ansøgningssystem, husdyrgodkendelse.dk og har skema nr. 76.181. Det er version nr. 2 fra den 19. maj 2015, som har dannet grundlag for miljøgodkendelsen.

Afgørelse

I henhold til § 12 i lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug har Guldborgsund Kommune besluttet at meddele miljøgodkendelse til det ansøgte. Vilkårene og de grundlæggende vurderinger fremgår af vedlagte miljøgodkendelse.

GULDBORGSUND KOMMUNE

CENTER FOR TEKNIK & MILJØ
MILJØ
PARKVEJ 37
4800 NYKØBING F.
WWW.GULDBORGSUND.DK

SAGSBEHANDLER:
METTE WOLTERS
DIR +45 54732006
MEWOL@GULDBORGSUND.DK

CVR NR. 29 18 85 99

TELEFONTIDER
MAN – ONS KL. 9.00 – 15.00
TORS KL. 9.00 – 17.00
FRE KL. 9.00 – 12.00

Offentliggørelse

Afgørelsen offentliggøres den 11. december 2015 på kommunens hjemmeside, se [www.guldborgsund.dk/borger/teknik og miljø/afgørelser og høringer](http://www.guldborgsund.dk/borger/teknik_og_miljo/afgoerelser_og_hoeringer).

Klagevejledning

Afgørelsen kan påklages til Natur- og Miljøklagenævnet med en frist på 4 uger. Evt. klage skal indsendes elektronisk direkte til Natur- Og Miljøklagenævnet gennem Klageportalen, som findes via www.borger.dk eller www.virk.dk, - søg efter "klageportal".

I særlige tilfælde kan der søges om, at blive fritaget for at bruge den digitale klageportal. Kontakt Guldborgsund Kommune, Center for Miljø & Plan hvis du ønsker at søge om ikke at benytte den digitale klageportal. Husk at søge i god tid, så ansøgningen kan nå at blive behandlet inden udløbet af nedenstående klagefrist.

Evt. klage skal være modtaget senest fredag d. 8.januar 2016 inden midnat.

Evt. klage har ikke opsættende virkning, med mindre klagemyndigheden bestemmer andet.

Ønskes sagen afgjort ved domstol, skal retssagen være anlagt inden 6 måneder efter afgørelsen er offentliggjort, eller efter endelig klageafgørelse.

Foruden dig selv kan afgørelsen påklages af enhver, der har en individuel, væsentlig interesse i sagen, samt af de institutioner og foreninger, der jf. nedenstående får kopi af afgørelsen.

Hvis Guldborgsund Kommune modtager klager over afgørelsen, vil du blive orienteret herom.

Det er en betingelse for Natur- og Miljøklagenævnets behandling af evt. klage, at klager indbetaler et gebyr til Natur- og Miljøklagenævnet. Klagegebyret er fastsat til 500 kr. du betaler klagegebyret med betalingskort i Klageportalen. Vejledning om gebyrordningen kan findes på Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside www.nmkn.dk.

Spørgsmål

Har du spørgsmål eller kommentarer, er du velkommen til at kontakte Mette Wolthers på tlf. 5473 2006 eller på E-mail mewol@guldborgsund.dk

Med venlig hilsen

Frederik Cordes
Leder af Natur/Landinspektør

Mette Wolthers
Ingeniør

Kopi til:

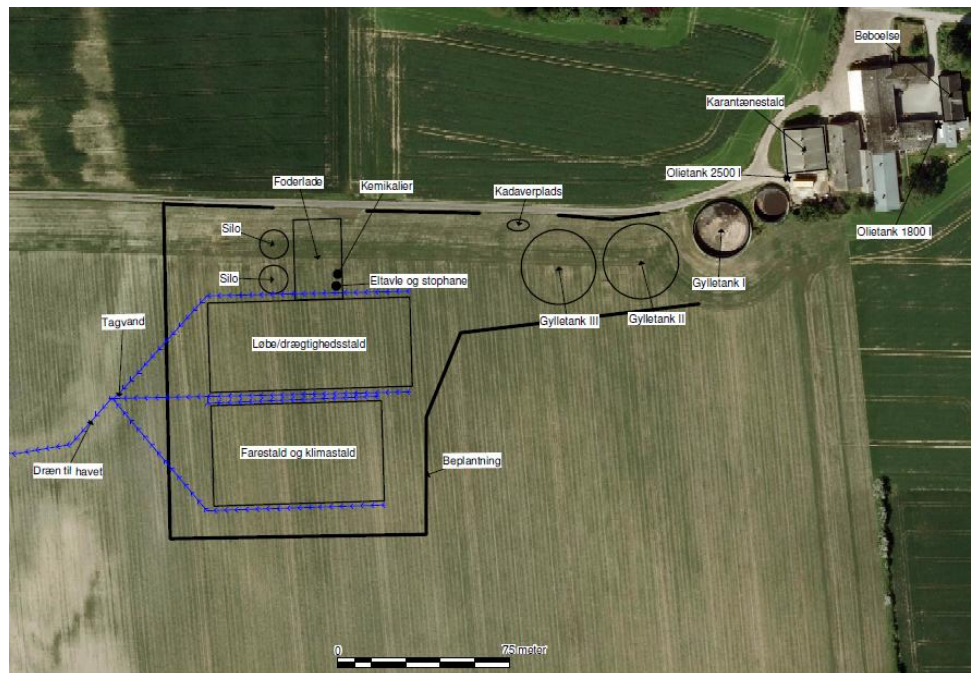
- Sundhedsstyrelsen, Embedslægeinstitutionen Sjælland, Rolighed 7, 2., 4180 Sorø, via E-mail: sjl@sst.dk
- Danmarks Sportsfiskerforbund, Skyttevej 4, 7182 Bredsten, via E-mail: post@sportsfiskerforbundet.dk
- Det Økologiske Råd, Blegdamsvej 4B, 2200 København N., via E-mail: huse-dyr@ecocouncil.dk
- Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø, via E-mail: dnguldborgsund-sager@dn.dk
- Dansk Ornitologisk Forening, Vesterbrogade 140, 1620 København V, via E-mail: natur@dof.dk
- DOF Storstrøm, v/ formand Michael Thelander, Løjtoftevej 175, 4900 Nakskov, Tlf. 54928346, E-mail: guldborgsund@dof.dk

Kopi til orientering

- Miljø & Natur Landbrugsrådgivning, Frellingvej 27, 8560 Kolind, via E-mail: jakob@miljoenatur.dk

MILJØGODKENDELSE

§ 12-MILJØGODKENDELSE TIL SVINEBESÆTNINGEN PÅ KALØGRÅVEJ 13, 4990 SAKSKØBING

INDHOLDSFORTEGNELSE

1	RESUME, VURDERING OG AFGØRELSE.....	3
1.1	Baggrund.....	3
1.2	Datablad.....	4
1.3	Resume.....	5
1.4	Afgørelse.....	6
2	VILKÅR FOR MILJØGODKENDELSE	7
2.1	Generelle forhold	7
2.2	Lokalisering og planmæssige forhold	7
2.3	Dyrehold, staldanlæg og drift	7
2.4	Forurening og gener fra husdyrbruget	9
2.5	Gødningsproduktion og -håndtering	10
2.6	Påvirkning fra arealer	11
2.7	Bat og begrænsende foranstaltninger	12
2.8	Egenkontrol og dokumentation	13
2.9	Husdyrbrugets ophør.....	14
2.10	Generelle bemærkninger	14
3	MILJØTEKNISK BESKRIVELSE, BEGRUNDELSE OG VURDERING.....	16
3.1	Generelle forhold	16
3.2	Lokalisering og planmæssige forhold	16
3.3	Dyrehold, staldanlæg og drift	20
3.4	Forurening og gener fra husdyrbruget	27
3.5	Gødningsproduktion og -håndtering	34
3.6	Påvirkning fra arealer	37
3.7	Bat og begrænsende foranstaltninger	45
3.8	Alternative løsninger og 0-alternativ	54
3.9	Dokumentation.....	54
3.10	Husdyrbrugets ophør.....	56
3.11	Høringer	56
4	SAMLET VURDERING OG KONKLUSION	57
5	BILAG.....	58

1 RESUME, VURDERING OG AFGØRELSE

1.1 BAGGRUND

Guldborgsund Kommune har den 17. april 2015 modtaget ansøgning fra Finn Mortensen om udvidelse af dyreholdet på Kaløgråvej 13, 4990 Sakskøbing, CVR-nr. 20968591. Ansøgningen er indkommet via det elektroniske ansøgningssystem husdyrgodkendelse.dk og har skema nr. 76181. Det er version 2 af ansøgningsskemaet indsendt den 19. maj 2015, der ligger til grund for miljøgodkendelsen.

Der søges om en udvidelse af svineproduktionen fra 270 årssøer og 7.560 smågrise (7,0-30 kg) til 1.000 årssøer, 450 polte (31-107 kg) og 35.000 smågrise (7,1-31 kg), svarende til en udvidelse fra 92,52 DE til 400,50 DE.

Udvidelsen vil hovedsageligt foregå i et nybygget anlæg, idet det gamle anlæg er brændt ned bortset fra en karantænestald. Den gamle karantænestald ændres til poltestald.

Husdyrgødning svarende til 269,49 DE udbringes på egne og forpagtede arealer, i alt 200,19 ha. Den resterende husdyrgødning svarende til 131,00 DE afsættes til § 16 miljøgodkendt aftager.

Alle udbringningsarealer ligger i Guldborgsund kommune.

1.2 DATABLAD

Titel:	§ 12 miljøgodkendelse til svinebesætning på Kaløgråvej 13, 4990 Sakskøbing.
Godkendelsen omfatter:	Svineproduktion svarende til 400,50 DE bestående af 1.000 årssøer, 450 polte (31-107 kg) og 35.000 smågrise (7,1-31 kg), samt bedriftens arealer på 200,19 ha.
Dato ikrafttrædelse:	11.12.2015
CVR-nr. og P-nr.:	CVR-nr. 20968591
CHR-nr.:	94801
Ejendomsnummer:	376-0018511
Matr.nr. og ejerlav:	17a og 72 Kallø By, Tårs, 16d og 41b Tårs By, Tårs
Bedriftens ejer og ansøger:	Finn Mortensen, Kaløgråvej 13, 4990 Sakskøbing
Konsulent:	Jakob Altenborg, Miljø & Natur Landbrugsrådgivning, Frellingvej 27, 8560 Kolind
Tilsynsmyndighed:	Guldborgsund Kommune, Center for Teknik & Miljø, Parkvej 37, 4800 Nykøbing F.
Ansøgningen forannonceret:	02.06.2015
Forhøring af ejer og konsulent:	24.09.2015 – 07.10.2015
Nabo/partshøring i perioden:	12.10.2015 – 24.11.2015
Godkendelsesdato:	10.12.2015
Afgørelse annonceret:	11.12.2015
Klagefrist udløber:	08.01.2016
Søgsmålsfristen udløber:	11.06.2016
Retsbeskyttelse udløber:	11.12.2023
Revurdering påbegyndes:	december 2023

1.3 RESUME

Miljøgodkendelsen indeholder en miljøteknisk beskrivelse af produktionen samt kommunens vurderinger og bemærkninger til dens miljømæssige påvirkninger af naturen, miljøet, landskabet og naboer.

Med denne miljøgodkendelse gives der tilladelse til opførelse af 2 nye stalde beliggende lidt vest for det nuværende bygningssæt, samt til opførelse af 2 nye overdækkede gyllebeholdere mellem det nuværende bygningssæt og de nye stalde. Endvidere gives der tilladelse til et dyrehold på 400,50 DE fordelt på 1.000 årssøer, 450 slagtesvin/polte (31-107 kg) og 35.000 smågrise (7,1-31 kg). I de nye stalde installeres gyllekøling for dels at mindske ammoniakfordampningen fra staldene og dels, at spare energi til opvarmning af smågrisehulerne m.m.

I henhold til de beregninger, der gennemføres i det elektroniske ansøgningsystem, kan produktionsudvidelsen gennemføres uden at beskyttelsesniveauerne udstukket i lovgivningen overskrides. Efter Guldborgsund Kommunes vurdering vil den ansøgte udvidelse af dyreholdet og anlægget ikke give anledning til væsentlige gener for naboerne. I denne vurdering indgår faktorer som lugt, transport, støj, fluer og det samlede visuelle indtryk af ejendommen.

Ved overholdelse af de vilkår miljøgodkendelsen er betinget af, er det endvidere Guldborgsund Kommunes vurdering, at de naturområder, med tilhørende plante- og dyrearter, der ligger indenfor en radius af 1.000 m fra det pågældende staldanlæg, ikke vil blive væsentligt påvirket som følge af udvidelsen af dyreholdet og anlægget. Samme vurdering er foretaget med hensyn til udvaskning af næringsstoffer til recipienter og anden mulig påvirkning af følsomme § 7 naturområder eller Natura 2000 områder.

Endelig er det Guldborgsund Kommunes vurdering, at der er indført BAT (Bedst tilgængelig teknologi) i relation til bedriftens indretning og drift i det omfang, BAT ikke strider mod proportionalitetsprincippet.

Vand- og Natura 2000-planer

Vand- og Natura2000 planerne blev vedtaget i december 2011. Vandplanerne for 2009-2015 blev vedtaget i oktober 2014.

Det fremgår af planerne, at kommunerne ikke skal skærpe kravene i husdyrgodkendelser udover de fastlagte beskyttelsesniveauer vedr. næringsstoffer for at opfylde kravene i Vand- og Natura 2000-planer.

Der skal som hidtil gennemføres en konkret vurdering af de enkelte ansøgninger i forhold til om de vil kunne påvirke et vandområde eller natura 2000-område væsentligt.

BAT og IE-direktiv

Der er den 20. december 2012 vedtaget Bekendtgørelse om ændring af bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug, nr. 1455, som omfatter implementering af dele af et IE-direktiv "Direktivet om industrielle emissioner m.v." fra EU. Dette vil blandt andet medføre, at der efter den 7. januar 2014 skal laves nye/supplerende vurderinger af BAT, og yderligere krav til gennemførelse og dokumentation af egenkontroller samt øvrige vurderinger. Dette

krav gælder for alle såkaldte IED-husdyrbrug (bl.a. husdyrbrug med mere end 700 stipladser til søer) uafhængig af godkendelsestidspunktet.

Kommunen har på nuværende tidspunkt ikke mulighed for at implementere de nye krav jf. ændringsbekendtgørelsen, da der ikke foreligger de nødvendige retningslinjer og vejledninger. Det er således muligt, at der vil være behov for supplerende vurderinger/revurderinger af denne godkendelse, når de nye retningslinjer og vejledninger foreligger. De nye vurderinger skal være gennemført indenfor 4 år efter retningslinjerne er vedtaget.

Konklusion

Samlet er det Guldborgsund Kommunes vurdering, at der kan meddeles miljøgodkendelse til den ansøgte udvidelse af husdyrbruget, uden at det medfører væsentlige virkninger på miljøet eller omkringboende. Dette er naturligvis vurderet på baggrund af, at de givne forudsætninger og vilkår i godkendelsen overholdes.

1.4 AFGØRELSE

På landbrugsbedriften på Kaløgråvej 13, 4990 Saksøbing, CVR nr. 20968591 giver Guldborgsund Kommune hermed miljøgodkendelse til:

- en husdyrproduktion på 400,50 DE bestående af 1.000 årssøer, 450 slagtesvin/polte (31 – 107 kg) og 35.000 smågrise (7,1 – 31 kg),
- udbringning af 269,49 DE husdyrgødning på de 200,19 ha landbrugsjord hørende til bedriften,
- afsætning af husdyrgødning fra 131 DE til § 16 miljøgodkendt aftager,
- opførelse af ny løbe- drægtighedsstald på 3.450 m²,
- opførelse af ny farestald og klimastald på 3.250 m²,
- opførelse af 2 nye overdækkede gyllebeholdere på hver 3.500 m³,
- opførelse af foderlager på 750 m²,
- opstilling af 2 stk. 1.500 tons kornsiloer.

Dyreholdet på bedriften er over IED-grænsen. Miljøgodkendelsen bliver derfor meddelt i henholdt til § 12 stk. 3 i lov om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug jf. lovbkg nr. 868 af den 3. juli 2015 med senere ændringer (også kaldet husdyrloven).

Miljøgodkendelsen er baseret på oplysninger i ansøgningen samt efterfølgende beregninger og supplerende oplysninger givet i sagsforløbet. På baggrund af dette er der givet en række vilkår i miljøgodkendelsen. Hvor intet andet er nævnt træder vilkårene i kraft ved godkendelsens ibrugtagning.

Foruden denne miljøgodkendelse skal der være søgt og meddelt byggetilladelse inden byggeriet af nye stalde, gyllebeholdere, foderlader m.m. påbegyndes. Det er således ansøgers ansvar at indhente relevante dispensation og tilladelser efter anden lovgivning.

2 VILKÅR FOR MILJØGODKENDELSE

2.1 GENERELLE FORHOLD

1. Bedriften skal placeres, indrettes og drives som oplyst i ansøgningsmaterialet.
2. Alle, der arbejder på bedriften, skal være bekendt med vilkårene i miljøgodkendelsen.
3. Godkendelsen bortfalder, såfremt den ikke er udnyttet senest 2 år efter, at denne godkendelse er meddelt.
4. Guldborgsund kommune skal orienteres, når de første søer/polte/smågrise indsættes i de nye stalde, samt når dyreholdet er oppe på det maksimale tilladte niveau, jfr. vilkår 11. Orienteringen skal ske senest 14 dage efter at dyrene rent fysisk er indsat i staldene.
5. Guldborgsund Kommune skal orienteres om, hvornår de nye gyllebeholdere tages i brug. Orienteringen skal ske senest 14 dage efter, at gyllebeholderne er taget i brug.
6. Guldborgsund kommune skal orienteres om ændringer i ejerforhold eller ændring af driftsansvarlig. Orienteringen skal ske senest 14 dage efter eventuel ændring.

2.2 LOKALISERING OG PLANMÆSSIGE FORHOLD

7. De nye bygninger skal opføres i søstenselementer og med gråtonede tage. Tagrygningen må maksimalt være 8 m over terræn. Gyllebeholderne skal opføres i beton med maksimal sidehøjde på 3 m og maksimal totalhøjde på 8 m. Fodersiloer skal opføres i ikke reflekterende materiale og med en maksimal højde på 12 m over terræn.
8. Etablering af afskærmende beplantning skal ske efter en beplantningsplan, som skal godkendes af Guldborgsund Kommune. Beplantningen skal etableres snarest muligt efter opførelsen af produktionsanlægget og senest det først kommende efterår.
9. Beplantningen skal vedligeholdes således, at det sikres, at beplantningen udvikler sig optimalt og i henhold til den godkendte beplantningsplan.
10. Overskudsjord fra udgravningen til nybyggeri skal spredes jævnt ud i terrænet omkring byggeriet, hvorved terrænet vil blive hævet en smule (max. 0,5 meter). Ellers skal jorden helt bortskaffes fra området i henhold til gældende Bekendtgørelse om anmeldelse og dokumentation i forbindelse med flytning af jord.

2.3 DYREHOLD, STALDANLÆG OG DRIFT

Produktionens omfang

11. Med denne miljøgodkendelse gives der tilladelse til et dyrehold på i alt 400,50 DE, svarende til en årlig produktion på 1.000 årssøer, 450 slagtesvin/polte (31 – 107 kg) og 35.000 smågrise (7,1-31 kg).
12. Ved eventuelle fremtidig ændring af omregningsfaktorerne fra dyr til DE er det antallet af producerede enheder i de enkelte dyregrupper, og indenfor de givne vægtintervaller, der er afgørende for den tilladte produktion.
13. Produktionen skal ske jævnt over året med staldindretning, sammensætning og fordeling mellem de enkelte staldafsnit som angivet i nedenstående tabel. Det fysiske antal dyr i de enkelte staldafsnit må ikke overstige det angivne antal stipladser.

Dyrehold og staldtype	Antal årsdyr	Stipladser	Vægt-grænser	DE
Løbe- og drægt. stald. Løsgående, delvist spaltegulv.	1.000	700	-	158,69
Farestald. Kassesti, delvist spaltegulv.	1.000	300	-	68,01
Smågrise. Toklimastald, delvist spaltegulv.	35.000	5.500	7,1-31 kg	162,17
Slagtesvin/polte. 25-49 % fast gulv	450	120	31-107 kg	11,63
I alt	1.000 årssøer 35.000 smågrise 450 polte	1.000 årssøer 5.500 smågrise 120 polte		400,50

Rengøring

14. Der skal til stadighed tilstræbes en god staldhygiejne, herunder sikres, at stier inkl. gulve holdes tørre, samt at stalde, ventilations- og fodringsanlæg holdes rene.
15. Det skal til stadighed tilstræbes, at udendørsarealer samt opbevaringsanlæg til foder og husdyrgødning er ryddelige og renholdte.

Fodring

16. Foderblandinger til samtlige grise skal være tilsat fytase, og der skal gennemføres fasefodring af samtlige grise.

Energi- og vandforbrug

17. Staldventilatorer og andre mekaniske anlæg (mølleri, foderanlæg) skal drives, vedligeholdes og renholdes i henhold til producentens anvisninger, således at unødig støj og el-forbrug undgås. Ekstern service skal noteres i logbog.

18. Drikkevandssystemerne skal drives og vedligeholdes således, at unødigt spild undgås.

Spildevand

19. Alt vand fra vask af stalde, inventar samt foderrekvisitter og lignende skal føres til gyllebeholder eller anden godkendt opsamlingsbeholder.

Affald (opbevaring og bortskaffelse)

20. Dokumentation for korrekt bortskaffelse af farligt affald skal opbevares i 5 år og forevises eller fremsendes til Guldborgsund Kommune efter anmodning.
21. Kasseret foder og oprensede foderrester skal opbevares på fast bund og overdækkes med plast eller tilføres gyllebeholder.

Råvarer, hjælpestoffer og kemikalier

22. Smøreolier og lignende olieprodukter skal opbevares på en sådan måde, at der ikke opstår risiko for forurening.
23. Såfremt der på bedriftens arealer anvendes flydende handelsgødning skal det opbevares i tanke på fast bund med afløb til gyllebeholder eller anden beholder.

2.4 FORURENING OG GENER FRA HUSDYRBRUGET

Lugt

24. Såfremt der efter Guldborgsund Kommunes vurdering opstår væsentlige lugtgener, kan kommunen kræve, at der foretages undersøgelse af mulige tiltag for at begrænse lugtgenerne. Eventuelle udgifter til undersøgelse påhviler ejer.
25. Såfremt Guldborgsund Kommune ved tilsyn vurderer, at bedriften giver anledning til flere lugtgener for omkringboende end forventet, skal bedriften udarbejde en handlingsplan for nedbringelse af generne. Planen skal fremsendes til Guldborgsund Kommune til godkendelse og skal derefter gennemføres.

Fluer og skadedyr

26. Der skal på ejendommen foretages en effektiv fluebekæmpelse. Bekæmpelsen skal som minimum være i overensstemmelse med de nyeste retningslinjer fra Aarhus Universitet, Institut for Agroøkologi.
27. Der skal på ejendommen foretages en effektiv rottebekæmpelse, samt en effektiv ren- og vedligeholdelse, der sikre bedst muligt mod opformering, f.eks. via den kommunale ordning.

Transport

28. Transport af dyr, foder og gylle til og fra ejendommen skal som hovedregel ske på hverdage mellem 7.00 og 18.00.

Støj

29. Den eksterne støjbelastning fra landbrugsdriften på ejendommens bygningsparcel, herunder fra stalde og gylleholdere, må i intet punkt - målt på nærmeste nabobeboelse med tilhørende arealer i tilknytning til

boligen - overstige nedenstående værdier. De angivne værdier for støjbelastningen er de ækvivalente, korrigerede lyd niveauer i dB(A).

DAG		
Mandag - fredag	Kl. 07.00 - 18.00	55 dB(A) (8 timer)
Lørdag	Kl. 07.00 - 14.00	55 dB(A) (7 timer)
Lørdag	Kl. 14.00 - 18.00	45 dB(A) (4 timer)
Søn- og helligdage	Kl. 07.00 - 18.00	45 dB(A) (8 timer)
AFTEN		
Alle dage	Kl. 18.00 - 22.00	45 dB(A) (1 timer)
NAT		
Alle dage	Kl. 22.00 - 07.00	40 dB(A)* (1/2 timer)

*Støjniveauets maksimalværdi - målt ved tidsvægtning fast - må ikke overstige 55 dB(A).

Tallene i parentes angiver midlingstiden i den pågældende periode.

30. Hvis Guldborgsund Kommune finder det nødvendigt, skal bedriften for egen regning dokumentere, at grænseværdierne for støj er overholdt. Hvis grænserne konstateres overholdt, kan det højst pålægges bedriften at få foretaget en støjmåling/-beregning om året. Dokumentationen skal sendes til Guldborgsund Kommune sammen med oplysninger om driftsforholdene under målingen/beregningen. Målingerne/beregningerne skal udføres og rapporteres som "Miljømåling - ekstern støj" af en enhed, som er optaget på Miljøstyrelsens liste over godkendte laboratorier. Virksomhedens støj skal dokumenteres ved måling eller efter gældende vejledninger fra Miljøstyrelsen, pt. nr. 6/1984 om Måling af ekstern støj og nr. 5/1993 om Beregning af ekstern støj fra virksomheder. Målingerne/beregningerne skal foretages på/for de mest støjbelastede områder udenfor virksomhedens grund og under de mest støjbelastede driftsforhold, eller efter anden aftale med Guldborgsund Kommune.

Støv fra anlæg og maskiner

31. Driften må ikke medføre væsentlige støvgener uden for ejendommens anlæg.

Lys

32. Ved indretning og drift af husdyrbruget skal det sikres, at naboer ikke bliver generet af lys fra vinduer, porte, køretøjer og lignende.

2.5 GØDNINGSPRODUKTION OG -HÅNDBETING

Gødningstyper og mængder

33. Husdyrgødningen fra samtlige staldafsnit skal håndteres som gylle.

Flydende husdyrgødning

34. Opbevaringskapaciteten for husdyrgødning skal svare til mindst 9 måneders produktion.
35. Der skal anvendes gyllevogn med egen påmonteret pumpe og returløb eller alternativt skal der være etableret læsseplads med afløb til pumpeump. Før pumpning fra gyllebeholderne skal pumpeumpen tømmes for eventuelt regnvand. På dage med udpumpning fra

gyllebeholdere skal læssepladsen og pumpeump renses og tømmes for eventuelt spild ved arbejdsdagens ophør. Alt vaskevand eller spild pumper op i gyllebeholder eller gyllevogn.

36. En eventuel læsseplads skal overholde kravene jf. Landbrugets Byggeblad for læsseplads for gyllevogne.
37. Ved enhver overpumpning mellem gyllebeholder og -vogn skal der være opsyn med overpumpningen.
38. Omrøring af gylle i gyllebeholdere i forbindelse med gødningsudbringning må tidligst påbegyndes umiddelbart før udkørsel.
39. Omrøring af gylle skal koncentreres over så kort tid som muligt, dvs. nogle få uger om året, således at lugtgenerne er så kortvarige som muligt.
40. Der skal være fast overdækning på de 2 vestligste gyllebeholdere. Anvendes teltoverdækning skal denne være med indvendigt skørt. Åbning af overdækningen må kun ske i forbindelse med omrøring, tømning og udbringning af gylle, samt fjernelse af bundfald. Efter endt omrøring, udbringning m.m. skal overdækningerne lukkes umiddelbart efter. Skader på de faste overdækninger skal udbedres hurtigst muligt.
41. Der skal føres en logbog for gyllebeholderen, hvori eventuelle skader på teltoverdækningen noteres med angivelse af dato for skaden samt dato for reparation. Logbogen skal opbevares på husdyrbruget i mindst fem år og forevises på kommunens forlangende.
42. Flydelaget på den østligste gyllebeholder skal reetableres umiddelbart efter omrøring og/eller pumpning af gylle fra gyllebeholderen, evt. ved tilsætning af snittet halm, let klinker eller lignende. Ved pumpning af gylle fra beholderen i flere dage i træk, skal reetableringen først ske, når sidste pumpning er afsluttet.
43. Gyllebeholdere, der tages midlertidigt ud af drift, skal tømmes og rengøres.
44. Hvis en gyllebeholder tages varigt ud af drift, skal den nedrives og fjernes. Dette skal anmeldes til kommunen.

Anden organisk gødning

45. Der må ikke tilføres bedriftens arealer anden organisk gødning end det i godkendelsen angivne.

2.6 PÅVIRKNING FRA AREALER

Udbringningsarealer og aftaler

46. På bedriftens 200,19 ha egne og forpagtede arealer, må der udbringes husdyrgødning produceret indenfor bedriften svarende til 269,49 DE pr. planår (1/8 til 31/7) fordelt på ca. 26.821 kg N og ca. 6.978 kg P. Der må således ikke udbringes mere end 1,35 DE/ha i gennemsnit. Bedriftens egne og forpagtede arealer fremgår af bilag 3.

47. Al produceret husdyrgødning udover de 269,49 DE i vilkår 46 skal afsættes til godkendt modtager. Gyldig kontrakt om afsætning af husdyrgødningen inkl. dokumentation for foretaget afsætning skal til enhver tid kunne forevises eller fremsendes til Guldborgsund Kommune.
48. På bedriften skal der anvendes et S8 svinesædskifte, der har et udvaskningsindeks på maksimalt 88 jf. Miljøstyrelsens notat: "Standardsædskifter og referencesædskifter" fra 08-02-2012.

Beskyttede vandhuller

49. Ved vandhullerne beliggende må mark 8, 10 og 11 må der ikke udbringes flydende husdyrgødning nærmere end 10 m fra vandhullets øverste kant medmindre udbringningen ske med forsuret gylle eller ved nedfældning. Vandhullernes placering fremgår af kort 4 i afsnit 3.6.7. Afstandene udmåles fra øvre brinkkant af vandhullet, hvor den naturlige fugtigbundsvegetation, som hører til vandhullet, ophører.

2.7 BAT OG BEGRÆSENDE FORANSTALTNINGER

Gyllekøling

50. Gyllekanalerne i de nye stalde - i alt 3.000 m² - skal forsynes med køleslanger, der forbindes med en varmepumpe.
51. Varmepumpen skal levere en årlig køleydelse på mindst 55,5 KWh.
52. Der skal monteres en typegodkendt energimåler på varmepumpen. Energimåleren skal være forsynet med automatisk datalogger, der registrerer den månedlige og årlige køleydelse målt i KWh.
53. Gyllekølingsanlægget skal være forsynet med et trykovervågningsystem, en alarm samt en sikkerhedsanordning, der i tilfælde af lækage stopper gyllekølingsanlægget. Gyllekølingsanlægget må ikke kunne genstarte automatisk.
54. Vedligeholdelse af gyllekølingsanlægget skal ske i overensstemmelse med producentens vejledning. Vejledningen skal opbevares på husdyrbruget.

Egenkontrol

55. Der skal indgås en skriftlig aftale med en godkendt montør med VPO-certifikat eller tilsvarende certificering om kontrol og service af gyllekølingsanlægget mindst én gang årligt. Den årlige kontrol skal som minimum bestå af følgende:
 - afprøvning og funktionssikring af trykovervågningssystemet, alarmerne samt sikkerhedsanordningen
 - kontrol af kølekredsens ydelse.
56. Enhver form for driftsstop skal noteres i logbog med angivelse af årsag og varighed. Guldborgsund Kommune skal underrettes ved driftsstop, der har en varighed på mere end 2 uger.
57. Registreringen fra datalogger, logbogen, den skriftlige kontrolaftale, de årlige kontrolrapporter samt øvrige servicereporter skal opbevares på husdyrbruget i mindst fem år og forevises på Guldborgsund Kommunes forlangende.

Øvrige

58. Ved indkøb af ny teknologi, maskiner, inventar mm. eller ændringer i produktionen skal der lægges vægt på, hvad der er opnåeligt ved anvendelse af BAT, herunder mindre forurenende råvarer, processer og anlæg, og de bedst mulige forureningsbegrænsede foranstaltninger. Ved denne vurdering skal der lægges vægt på en forebyggende indsats gennem anvendelse af velafprøvet og godkendt renere teknologi (RT).

2.8 EGENKONTROL OG DOKUMENTATION

Beredskabsplan

59. På husdyrbruget skal der forefindes en beredskabsplan, som fortæller, hvornår og hvordan der skal reageres ved uheld, der kan medføre konsekvenser for det eksterne miljø. Planen skal være tilgængelig og synlig for bedriftens ansatte og andre, der arbejder på bedriften.
60. Beredskabsplanen, som skal godkendes af Guldborgsund Kommune, skal som minimum indeholde:
- Procedure som beskriver relevante tiltag med henblik på at stoppe forurening fra ulykker/uheld og begrænse forureningens udbredelse.
 - Oplysninger om hvilke interne/eksterne personer og myndigheder, der skal alarmeres, hvornår og hvordan.
 - Kortbilag over bedriften med angivelse af miljøfarlige stoffer, afløbs- og drænsystemer og vandløb mm.
 - En opgørelse over materiel, der er tilgængeligt på bedriften, eller som kan skaffes med kort varsel, der kan anvendes i forbindelse med inddæmning og opsamling af spild/lækage af stoffer, som kan medføre konsekvenser for det eksterne miljø.
- Planen skal opdateres jævnligt/årligt eller efter revidering af procedure i forbindelse med uheld.
61. Forurening som følge af driftsuheld, hæværk eller lignende skal hurtigst muligt meddeles til Guldborgsund Kommune og noteres i logbog. Udenfor normal åbningstid kan miljøvagten og/eller beredskabet kontaktes på telefon 114. Uanset kontakt til miljøvagt/beredskab skal Guldborgsund Kommune kontaktes først kommende hverdag efter forureningen.

Dokumentation

62. Nedenfor præciseres hvilke type af dokumentation, bedriften skal præsentere. Denne dokumentation skal opbevares i mindst 5 år. Kommunen skal ved tilsyn og kontrol have adgang til al den nævnte dokumentation.
- Til dokumentation for, at vilkår vedrørende besætningens produktionsniveauer er overholdt, skal der opbevares effektivitetskontroller og/eller kvitteringer for indkøb og afsatte dyr.
 - Til dokumentation for, at vilkår vedrørende brug af fytase er overholdt kan anvendes: foderanalyser, blandeforskrifter, faktura for indkøbt foder, effektivitetskontrol eller lignende.
 - Til dokumentation for vilkår vedrørende affaldshåndtering er overholdt, skal der opbevares dokumentation for korrekt bortskaffelse.
 - Afsætningen af husdyrgødningen udover de 269,49 DE, der anvendes på egen bedrift.
 - Energiforbrug til og køleydelse af gyllekølingsanlægget.

- Der skal årligt uarbejdes en opgørelse over det foregående års forbrug af elektricitet, vand og diesel. Eventuelle væsentlige udsving i forbruget i forhold til det/de foregående år skal forklares i opgørelsen, og der skal redegøres for gennemførte tiltag til at reducere forbruget. Opgørelsen skal forevises eller fremsendes til Guldborgsund Kommune på anmodning.
- Autoriseret service af gyllekølingsanlæg, staldventilation og andre mekaniske anlæg.
- Driftsuheld og andre væsentlige uregelmæssigheder i driften, herunder nedbrud af gyllekølingsanlæg, skader på gyllebeholdernes overdækning o.lign. Logbogen skal indeholde dato for skaden opståen og dato for afhjælpning, samt oplysning om hvilke tiltag der er foretaget for at forhindre eller begrænse forurening som følge af uheldet/skaden.

2.9 HUSDYRBRUGETS OPHØR

63. Ejer skal senest en måned efter, at der er truffet beslutning om lukning af bedriften, indsende en plan til Guldborgsund Kommune, som beskriver de nødvendige foranstaltninger for at undgå fremtidig forureningsfare. Omfang og indhold af planen, samt tidsplan for hvornår foranstaltningerne skal være udført, skal accepteres af Guldborgsund Kommune.

2.10 GENERELLE BEMÆRKNINGER

Bedriften skal til enhver tid leve op til gældende regler i love og bekendtgørelser. Dette gælder også, selvom disse regler skulle være skærpede i forhold til denne miljøgodkendelse.

Opmærksomheden henledes specielt på:

- Lov om miljøgodkendelse mm. af husdyrbrug, som fastlægger, at en hver ændring af drift og/eller indretning af husdyrbruget, der kan medføre forøget forurening, skal godkendes inden ændringen gennemføres. Der er Guldborgsund Kommune, der er godkendelsesmyndighed og som afgør, om en ændring er godkendelsespligtig.
- Jf. bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug nr. 1283 af 08.12.2014 § 25 skal ændringer i udbringningsarealerne (såvel ejede, forpagtede og aftale arealer) anmeldes til og godkendes af Guldborgsund Kommune.
- Jf. Lov om miljøgodkendelse mm. af husdyrbrug, § 33, stk. 3 vil en manglende udnyttelse af hele eller dele af godkendelsen i 3 på hinanden følgende år medføre et varigt bortfald af den ikke udnyttede del, anført som kontinuitetsprincippet. Det vil sige hvis dyreholdet ligger under det i denne godkendelse maksimale tilladte i 3 år, er det ikke tilladt at hæve dyreholdet igen uden fornyet ansøgning og miljøgodkendelse. Det er ikke hensigten, at fravigelser, der skyldes naturlige produktionsudsving eller eksempelvis sygdomsudbrud, betragtes som kontinuitetsbrud.
- Jf. Lov om miljøgodkendelse mm. af husdyrbrug, § 40 stk. 1 følger der med denne miljøgodkendelse 8 års retsbeskyttelse. Kommunen kan dog ved særlige tilfælde meddele forbud eller påbud før der er forløbet 8 år jf. § 14 stk. 2 i Lov om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug.
- Jf. Lov om miljøgodkendelse mm. af husdyrbrug, § 41 og Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse mv. af husdyrbrug § 40 skal

miljøgodkendelsen revurderes 8 år efter den er meddelt det vil sige i 2023 og derefter mindst hvert 10. år.

- Jf. Lov om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug, § 39 kan kommunen påbyde afhjælpende foranstaltninger, hvis produktionen/driften medfører væsentlig mere forurening end forudset ved meddelelse af denne godkendelse. Kan ulemperne ikke afhjælpes, kan kommunen nedlægge forbud mod drift af virksomheden eller aktiviteten.
- Bekendtgørelse nr. 594 af 04.05.2015 om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v.'s krav omkring opbevaring og anvendelse af husdyrgødning.
- Kravet om kontrol af gyllebeholdere jf. bekendtgørelse nr. 1322 af 14.12.2012.
- Guldborgsund Kommunes affaldsregulativer, som bl.a forbyder private at afbrænde affald, samt sætter en række krav til opbevaring og bortskaffelse af farligt affald herunder medicin affald.
- Bekendtgørelse nr. 558 af 01.06.2011 om opbevaring mm. af døde produktionsdyr.

Ovenstående liste er ikke fuldstændig, men kun en opremsning af de regler, der erfaringsmæssigt hyppigst overses.

Guldborgsund Kommune
Center for Teknik & Miljø
10.12. 2015

Frederik Cordes
Leder af Natur/Landinspektør

Mette Wolthers
Ingeniør

3 MILJØTEKNISK BESKRIVELSE, BEGRUNDELSE OG VURDERING

3.1 GENERELLE FORHOLD

Opnåelse af godkendt produktion

Godkendelsen omfatter landbrugsmæssige aktiviteter på ejendommen Kaløgråvej 13, 4990 Saksøbing ejet af Finn Mortensen. Til ejendommen er der tilknyttet en husdyrproduktion med CHR-nr. 94801 og ejendommen drives af ejer under CVR nr. 20968591, hvor både husdyrbruget og arealerne indgår.

Under generelle forhold er der sat vilkår om, at bedriften skal indrettes og drives, som oplyst i ansøgningsmaterialet og at alle, der er ansat på bedriften, skal være bekendt med vilkårene i godkendelsen. Yderligere er det præciseret, at godkendelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 2 år fra meddelelsen.

For at lette tilsynet med, om godkendelsen udnyttes indenfor tidsfristen, er der yderligere indsat vilkår om, at Guldborgsund Kommune skal underrettes, når der indsættes dyr i de nye stalde. Endvidere er der sat krav om, at Guldborgsund Kommune skal underrettes, når dyreholdet er oppe på det maksimalt tilladte niveau. Dette skal sikre, at tidsfristerne overholdes, og at der ikke sker kontinuitetsbrud i opstarten af produktionen.

Ligeledes er der sat vilkår om, at Guldborgsund Kommune skal underrettes, når de nye gyllebeholdere tages i brug. Dette skal sikre mulighed for at kontrollere kravene om overdækning af de nye gyllebeholdere.

Endelig er der sat vilkår om, at Guldborgsund Kommune skal orienteres om ændringer i ejerforhold og/eller ændringer af driftsansvarlig. Begrundelsen for vilkåret er, at kommunen hurtigt skal kunne kontakte ejer og/eller driftsansvarlig i tilfælde af problemer på ejendommen.

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer, at de stillede vilkår sikrer, at forudsætningerne for godkendelsen fastholdes, samt at der er oplysninger om, hvornår der bør påbegyndes tilsyn med produktionen, og hvem der skal kontaktes.

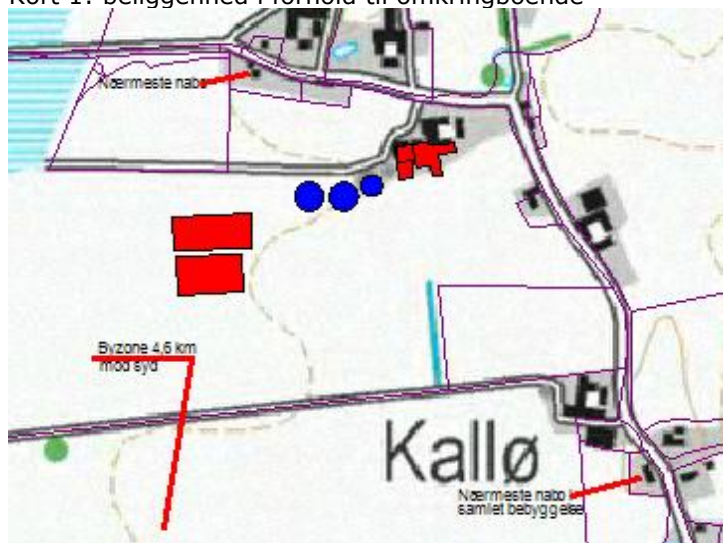
3.2 LOKALISERING OG PLANMÆSSIGE FORHOLD

3.2.1 Afstandskrav og lokalisering

Husdyrbruget er placeret i landzone. Nærmeste nabobeboelse er Kaløgråvej 17, som ligger ca. 190 m nord for det ønskede byggefelt. Kaløgråvej 17 er uden landbrugspligt. Kaløgråvej 5 er nærmeste nabobeboelse, uden landbrugspligt, i område, der er at betragte som samlet bebyggelse. Kaløgråvej 5 ligger ca. 540 m mod syd-øst. Nærmeste byzoneområde er Saksøbing, som ligger ca. 4,6 km mod syd.

Nedenstående kort viser placering af omkringboende i forhold til husdyrbrugets anlæg.

Kort 1: beliggenhed i forhold til omkringboende

Anlæggets placering i forhold til afstandskrav jf. Husdyrgodkendelseslovens kap. 2 (§ 6 og 8) er angivet i nedenstående tabel.

Tabel 1. Afstande ift. § 6 og 8.

	Afstand fra anlægget	Afstandskrav jf. husdyrloven
Ikke almene vandforsyningsanlæg	Ca. 150 meter	25 meter
Almene vandforsyningsanlæg	> 1 km	50 meter
Vandløb /dræn/ søer målt *	Ca. 450 meter	15 meter
Offentlig vej og privat fællesvej	> 80 meter	15 meter
Levnedsmiddelvirksomhed	> 25 meter	25 meter
Beboelse på samme ejendom	Ca. 60 meter	15 meter
Skel	Ca. 50 meter	30 meter
Nabobeboelse uden landbrugspligt	Ca. 190 meter	50 meter

*Det er ejers ansvar, at nyanlæg placeres mere end 15 meter fra eksisterende og nye dræn.

Alle gældende afstandskrav er således overholdt.

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer, at der ikke vil forekomme væsentlige gener for miljøet og omkringboende, som følge af anlæggets placering og lokalisering i forhold til de generelle afstandskrav.

3.2.2 Bygge- og beskyttelseslinjer, fredninger

Byggefeltet ligger udenfor fortidsmindelinjer, kirkebyggelinjer, kirkeomgivelser, strandbeskyttelseslinjer, skovbyggelinjer, sø- og åbeskyttelseslinjer, § 3-beskyttede naturområder, § 7-beskyttede naturområder og lavbundsarealer. Der er således ikke behov for at dispenseres for eller stille vilkår i relation til bygge- og beskyttelseslinjer eller fredninger.

Kommunes vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer, at alle bygge- og beskyttelseslinjer samt fredninger er respekteret. Den ansøgte udvidelse vurderes derfor ikke at have væsentlig påvirkning på disse.

3.2.3 Udformning af anlæg og placering i landskabet

Området, hvor det ansøgte byggeri ønskes placeret, er domineret af landbrugsdrift, spredt bebyggelse og mindre spredte beplantninger. Det ansøgte byggeri kan pga. lugtkravene i husdyrgodkendelse.dk ikke placeres i umiddelbar tilknytning til de eksisterende driftsbygninger. Der er derfor søgt om at placere de nye gyllebeholdere lige vest for den nuværende gyllebeholder, og det nye staldanlæg yderligere vest for gyllebeholderne og de eksisterende driftsbygninger. Resultatet bliver et meget langstrakt byggefelt. For at binde det hele sammen er der foreslået en randbeplantning begyndende ved den nuværende gyllebeholder og strækkende sig hele vejen syd og vest om de nye bygninger. Langs nordsiden er der planlagt åbninger i beplantningen ved foderladen og ved kadaverpladsen. De nye staldbygninger bliver opført i søstenselementer med gråtonede tage. Gyllebeholderne bliver opført i betonelementer med gråtonede teltoverdækninger.

I vilkår er det fastholdt, at staldbyggeriet bliver i søstenselementer med gråtonede tage. Endvidere er der fastsat maksimale højder og krav om indsendelse af beplantningsplan til endelige godkendelse. Derudover er der sat krav om vedligeholdelse af beplantningen, og krav om at evt. overskudsjord enten fordeles jævnt med en lagtykkelse på maks. 0,5 m eller bortskaffes. Skal jorden bortskaffes skal det ske i henhold til gældende lovgivning; Bekendtgørelse nr. 1479 af 12.12.2007 om anmeldelse og dokumentation i forbindelse med flytning af jord.

De nærmeste naboer, der ligger nord for nybyggeriet, har tæt beplantning i deres sydlige skel. Et nybyggeri, delvist skjult af beplantningsbælte, beliggende ca. 85-150 m syd for skellet til disse ejendomme, vil derfor ikke ændre disse ejendommers nuværende udsigt væsentligt. Selvfølgelig vil der være større indblik i vinterhalvåret, når beplantningen står uden blade. Men afstanden vil stadigvæk medføre, at de nye bygninger ikke er dominerende i den samlede udsigt.

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer, at den valgte placering af de nye stalde og gyllebeholdere er den bedst mulige i forhold til en samlet vurdering af en hensigtsmæssig logistik på ejendommen og hensynet til naboer og de landskabelige værdier.

3.2.4 Landskabelige-, kulturhistoriske-, naturmæssige-, geologiske- og rekreative værdier

Ved en konfliktsøgning i Guldborgsund Kommunes GIS (geografiske informationsystemer) er det konstateret, at det ønskede byggefelt berører følgende lag:

- Skovrejsning er uønsket. Dette har ingen indflydelse på det ansøgte byggeri.
- Kystnærhedszone. Hele det ansøgte byggefelt ligger i kystnærhedszonen. I denne zone er der ikke noget forbud mod opførelse af nye landbrugsbygninger, men disse skal så vidt muligt placeres bag eksisterende bygninger set fra kysten af. I det konkrete tilfælde er det vurderet, at den ønskede placering kan accepteres trods placering mellem eksisterende byggefelt og kyst, idet afstanden til kysten er ca. 700 meter, samt at der er eksisterende byggeri lige nord for byggefeltet, med kun 500 meter

til kysten. Set udefra kysten vil der således ikke blive tale om et nyt stort byggeri i et ellers åbent landskab. Ny byggeriet vil derimod ligge i tilknytning til en del andre bygninger og således ikke give anledning til en væsentlig ændring af indtrykket af landskabet.

- Natura 2000 område, EF fuglebeskyttelsesområde, EF habitatområde, Ramsarområde. Hele det ansøgte byggefelt ligger indenfor de nænte områderne. Byggefeltet nuværende anvendelse som mark i omdrift gør dog, at det ikke forventes nogen påvirkninger af udpegningsgrundlaget for de nævnte områder. I Naturvurderingen, der ligger som bilag 2 til denne afgørelse, er der en uddybet begrundelse for, at anlægget kan placeres som ønsket.
- Drikkevandsinteresser. Byggefeltet ligger i OD (område med drikkevandsinteresse), men ikke et OSD (område med særlig drikkevandsinteresse). Placering af stalde og gyllebeholdere i OD områder giver ikke anledning til særlige forholdsregler. De almindelige tæthedskrav til byggeriet er fuldt tilstrækkeligt til sikring af drikkevandet.
- Kulturmiljø. De nye gyllebeholdere og den eksisterende gyllebeholder, samt den eksisterende stald er beliggende i kulturmiljø område 376-010 Kallø landsby. Kulturmiljøet skal beskytte det tilbageværende bindingsværkbyggeri fra perioden omkring år 1800. Indenfor kulturmiljøområdet må der ikke foretages ændringer, der kan sløre den stærke visuelle sammenhæng, der eksisterer mellem landsbyen og baroniet Guldborgland, og som bidrager til områdets særkende. De nye staldbygninger ligger udenfor kulturmiljøområdet og skal derfor ikke medtages i en vurdering af evt. påvirkning. Placering af de nye gyllebeholdere helt ude på kanten af kulturmiljøområdet og i umiddelbar tilknytning til eksisterende gyllebeholder og stald, vurderes ikke at have væsentlig indflydelse på området.
- Jordbrugsområde med særlige naturværdier. Jordbrugsområderne er generelt forbeholdt landbrugserhvervet. I jordbrugsområder med særlige naturværdier skal evt. anlæg dog tilpasses beskyttelsehensynene mest muligt. De særlige naturværdier, der er tale om ved Kaløgråvej 13 er det nærliggende Natura 2000 område og kystlinjen. Som det fremgår af det ovenstående, er det vurderet, at hverken naturområderne eller kystnærhedszonen vil blive væsentligt berørt af den ansøgte. Der er således heller ikke behov for særlige vilkår til det ansøgte begrundet i placeringen i jordbrugsområde med særlige naturværdier.

Kommunens vurdering

Samlet er det vurderet, at det ansøgte byggeri, kan placeres som ønsket uden at det vil ændre væsentligt på oplevelsen af landskabet i forhold til de nuværende forhold. Samtidig vurderes det, at det ansøgte byggeri ikke vil have væsentlig indflydelse på udpegede kulturmiljøer eller hensyn til kulturhistoriske-, naturmæssige-, geologiske-, rekreative værdier herunder økologiske forbindelseslinjer og lignende regionale/nationale udpegninger.

3.3 DYREHOLD, STALDANLÆG OG DRIFT

3.3.1 Produktionsomfang, fleksibilitet og udnyttelse

Der er søgt om udvidelse af eksisterende svinehold fra 270 årssøer og 7.560 smågrise (7,0 – 30 kg) til 1.000 årssøer, 450 slagtesvin (31 – 107 kg) og 35.000 smågrise (7,1 – 31 kg). Omregnet i DE svarer det til en udvidelse fra 95,3 til 400,50 DE.

Den ansøgte produktion er skitseret i nedenstående tabel: "Sammensætning og fordeling i staldafsnit". Det er denne opdeling, der er forudsætning for ansøgningens lugt- og ammoniakberegninger.

Tabel 2. Sammensætning og fordeling i staldafsnit

Dyrehold og Type	Staldafsnit (Skema 76181)	Vægtinterval	Antal	Stipladser	DE
Drægtighedsstald	PR-487680		1.000	700	158,69
Farestald	PR-487681		1.000	300	68,01
Smågrisestald	PR-487682	7,1-31 kg	35.000	5.500	162,17
Slagtesvin	PR-493069	31-107 kg	450	120	11,63
Total					400,50

Beregningerne af DE er foretaget i husdyrgodkendelse.dk, skema 76181

Vilkårene i afsnittet om dyrehold, staldanlæg og drift fastlægger det maksimalt tilladte dyrehold på ejendommen. Enhver ændring udover det, der er fastsat i vilkårene, kræver fornyet godkendelse. Det er dog tilladt, at mindske dyreholdet i forhold til det i vilkårene beskrevne uden ansøgning og godkendelse. Ved en evt. mindskelse af dyreholdet skal opmærksomheden dog henledes på at, efter 3 år med et lavere dyrehold bortfalder retten til at hæve dyreholdet til det i miljøgodkendelsen fastlagte niveau jf. kontinuitetsprincippet.

Der stilles vilkår om, at hvis omregningsfaktorerne fra dyr til dyreenheder ændres, er det den dyreenhedsdefinition, der var gældende på det tidspunkt, hvor godkendelsen blev givet, der skal tages udgangspunkt i.

Endelig er der indsat vilkår om, at produktionen skal ske så jævnt over året som muligt. Med dette vilkår skal det sikres, at der ikke sker væsentlige udsving i lugtemissionen fra bedriften. Der vil naturligvis være små udsving i produktionen over året og sygdom o.l. kan nødvendiggøre større udsving i enkelte år, men vilkåret skal forhindre væsentlige tilbagevendende udsving, som kan føre til nabogener.

Fleksibilitet og udnyttelse

Der er ikke søgt om eller indbygget fleksibilitet i forhold til afvigelser/variationer i vægtintervaller eller trinvis udvidelse af produktionen.

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer, at der ved opfyldelse af de stillede vilkår ikke vil være væsentlige virkninger på omgivelserne i relation til produktionsomfanget.

3.3.2 Staldindretning og drift

Udvidelsen sker hovedsageligt i nybyggede stalde.

Sostaldene er indrettet med delvis spalte gulv. Smågrisene går i toklimastalde med delvis spalte gulv, og slagtesvinene, poltene i den eksisterende stald, går i stier med 25-49 % fast gulv. Der er stillet vilkår om, at staldindretningen skal svare til det ansøgte.

Vilkåret er stillet for at sikre, at forudsætningerne for beregningerne og vurdering af ammoniak, lugt og næringsstoffer i gødningen svarer til beregningsgrundlaget for miljøgodkendelsen.

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer, at staldindretningen og driften af staldene, gennem overholdelse af de givne vilkår, ikke vil medføre en væsentlig påvirkning af omkringboende eller det omgivende miljø.

3.3.3 Overbrusning og rengøring

Der anvendes overbrusning i alle stalde, hvor det er muligt. Overbrusningen skal benyttes efter forskriften i Lov om indendørs hold af smågrise, avls- og slagtesvin. I staldene bliver overbrusningen brugt til nedkøling af dyrene i varme perioder, samt at styre dyrenes gødeadfærd og dermed renholde stierne. På varme dage øges intensiteten af overbrusningen.

Vandforbruget til rengøring af stalde minimeres ved at iblødsætte staldene og derefter vaske med højtryksrensere. Der bruges koldt vand. Ved udbrud af sygdomme kan det være nødvendigt at desinficere staldene med godkendte midler i forbindelse med rengøring.

Drægtighedsstalden rengøres ca. en gang årligt. Alle andre stalde rengøres løbene inden der sættes nye dyr ind i staldene.

Både iblødsætning og højtryksrensning er vandbesparende, og er at betegne som BAT. Se mere i afsnit omhandlende BAT.

Der er stillet vilkår om, at der til stadighed skal tilstræbes en god staldhygiejne, herunder sikres, at stier inklusive gulv holdes tørre og rene, samt at stalde, ventilations- og foderanlæg holdes rene. Dette er begrundet i, at beskidte mekaniske anlæg kan medføre øget energiforbrug og eventuelt øgede lugtgener, hvilket ikke er hensigtsmæssigt. God staldhygiejne vil være med til at forebygge eventuelle lugtgener og unødigt høj ammoniakfordampning. Samtidig sikrer renholdelse af område med foder, at skadedyr ikke opformerer og spreder sig.

Vilkår om, at rester af foder og/eller husdyrgødning skal tilføres gyllebeholderen, eller alternativt opbevares på fastbund og overdækket, skal forhindre tiltrækning og opformering af skadedyr, samt mindske risikoen for lugtgener og forurening af området omkring anlægget.

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer, at ved overholdelse af de stillede vilkår til renholdelse og god staldhygiejne vil anlægget ikke medføre væsentlige gener for omkringboende.

3.3.4 Ventilation

Staldene etableres med undertryksventilation, der styrer temperaturen, så der er optimale forhold for svinene i stalden. Der er alarm på ventilationsanlægget i

tilfælde af strømsvigt. Der er separat styring på hver sektion, som styrer alt med varme/ventilation, overbrugsning og alarm. Ventilationen er frekvensstyret. Ventilationsafkastene bliver vasket og efterset hver gang staldene vaskes. Afkastene er 1 meter over taget og med en afkasthastighed på ca. 10-12 m/s. Ventilationsanlægget serviceres løbende.

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer, at ved overholdelse af de stillede vilkår til renholdelse og god staldhygiejne vil anlægget ikke medføre væsentlige gener for omkringboende.

3.3.5 Fodring

På ejendommen er der hjemmeblandet vådfoder. Foderanlægget er dagligt i drift fra 06 – 18, med automatisk fodring 5 gange pr. dag.

Der tilsættes fytase i fodret, hvilket reducerer den mængde fosfor, der udskilles i husdyrgødningen. I normen i ansøgningsystemet er der som udgangspunkt indregnet normtilsætning af fytase til fodret. Der er sat vilkår om fytasetilsætning og fasefodring af alle grisene, da dette er at betragte som BAT.

Der er ikke indtastet/søgt om fodertilpasninger for søer, smågrise eller slagtesvin/polte. Beregningerne er således gennemført med udgangspunkt i normalt. Normtallene på ansøgningstidspunktet er for søer/smågrise/slagtesvin 133,1/162,6/147,2 gram råprotein/FE og for fosfor 4,9/5,2/4,8 gram fosfor/FE ved et foderforbrug svarende til 1071+459 FE/so og 1,95/2,85 FE/kg tilvækst.

Kommunen vurderer, at der ikke er behov for at stille yderligere vilkår i forhold til fodring af søer, smågrise og slagtesvin/polte.

Se i øvrigt afsnit 3.7.1 og 3.7.2, samt bilag 4 vedr. BAT, for yderligere vurderinger og beregninger omkring fodring.

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer, at der ved overholdelse af de stillede vilkår til fodring, samt drift af ejendommen som beskrevet, ikke vil ske en væsentlig påvirkning af omgivelserne i relation til fodring af grisene.

3.3.6 Energi- og vandforbrug

Energi

Energi anvendes primært til ventilation, lys, foderanlæg, opvarmning og markdrift.

Nedenstående tabel viser det nuværende og det for den ansøgte produktion forventede årlige energiforbrug. Energiforbruget efter udvidelsen er baseret på ansøgers skøn.

Tabel 3. Energiforbrug nudrift og efter udvidelse

Type	Forbrug, nudrift	Forbrug efter udvidelsen
Elforbrug	120.000 kWh	370.000 kWh
Opvarmning stald	Pillefyr	Gyllekøling
Diesel	20.000 l	20.000 l

Elforbruget er vurderet af ansøger og inkluderer ventilation, opvarmning, drift af gyllekølingsanlæg, foderbehandling, belysning og gyllehåndtering m.m. Der er stillet vilkår om, at ventilatorer renholdes, drives og vedligeholdes således, at unødigt støj og energiforbrug undgås. De samme forhold gør sig gældende for foderanlæg og staldmekanik i øvrigt, som skal renholdes og serviceres således, at unødigt modstand forhindres og fejl udbedres.

For at holde øje med energiforbruget, er der i afsnit 3.9 Dokumentation stillet vilkår om årlig opgørelse af energiforbruget. Vilkåret er udbygget med krav om, at der ved afvigelser i de årlige opgørelser, skal årsagen til et stigende/faldende forbrug findes. Der skal løbende gennemføres tiltag for at reducere forbruget.

Dieselolie bruges hovedsagligt til markdriften, og dette er årsagen til at forbruget ikke ændrer sig væsentligt som følge af udvidelsen af dyreholdet. Ekstra forbruget til udkørsel af den øgede gyllemængde er marginal i forhold til forbruget til den øvrige markdrift.

Med hensyn til hvilke energibesparende tiltag der gennemføres på ejendommen og i relation til BAT, henvises der til afsnit omhandlende BAT.

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer, at energiforbruget er tidssvarende i forhold til bedriftens produktion. Ved overholdelse af de givne vilkår og gennemførelse af energibesparende foranstaltninger på ejendommen vurderes det, at produktionen ikke vil medføre en væsentlig påvirkning på omgivelserne.

Vand

Nedenstående tabel viser det estimerede årlige vandforbrug for den nuværende og for den ansøgte produktion.

Tabel 4. Vandforbrug nudrift og efter udvidelse

Årligt forbrug i Husdyrproduktionen	Forbrug, nudrift	Forbrug efter udvidelsen
Drikkevand (inkl. drikkevandsspild), foderblanding	2.100 m ³	9.500 m ³
Vask af stalde	200 m ³	1.000 m ³

Der er tale om ca. en fire-dobling af vandforbruget. Vandet leveres fra Tårs Vandværk, som mængdemæssigt sagtens kan levere den øgede vandmængde. Tårs Vandværk har dog problemer med vandkvaliteten. Der arbejdes derfor på en sammenlægning af Tårs Vandværk med et nabo vandværk. Samlet er det forventningen, at vandværksproblemerne er løst inden de nye stalde er opført og den ansøgte produktion er i fuld drift.

Der er stillet vilkår om, at der via egenkontrol skal holdes øje med vandforbruget og drikkevandssystemet skal drives og vedligeholdes, således at unødigt spild undgås. Spild skal undgås dels for ikke at overudnytte grundvandsforekomsten og dels fordi spildet vil have negativ indflydelse på opbevaringskapaciteten i gyllebeholderne. Med hensyn til hvilke vandbesparende tiltag der gennemføres på ejendommen og i relation til BAT, henvises der til afsnit omhandlende BAT.

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer, at vandforbruget er på et fornuftigt leje i forhold til bedriftens produktion vurderet med udgangspunkt i normal. Ved overholdelse af de givne vilkår og gennemførelse af vandbesparende foranstaltninger på ejendommen vurderes det, at produktionen ikke vil medføre en væsentlig påvirkning på miljøet.

3.3.7 Spildevand, regnvand og vask af maskiner og sprøjteudstyr

Spildevand fra husdyrproduktionen omfatter vand fra overbrusning, vask af stalde og foderrekvisitter m.m., samt drikkevandsspild. Spildevandet ledes til gyllebeholder. Dette vand indgår derfor i beregning af opbevaringskapaciteten på ejendommen sammen med gylle fra dyrene.

Det sanitære spildevand ledes bort via offentlig kloakledning, mens tagvand/regnvand ledes via dræn til Tårs Vig. I forbindelse med ansøgningen om byggetilladelse til de nye stalde m.m. skal der søges om udledningen af tagvandet fra de nye bygninger.

Nedenstående tabel viser spildevandsmængder ved den ansøgte produktion.

Tabel 5. Spildevandsmængder ved den ansøgte produktion

Type	Anslået m³	Afledes til	Renseforanstaltninger
Drikkevandsspild, rengøring og overbrusning	1.000	Gyllebeholder	Ingen
Spildevand fra husholdning	200	Offentlig kloak	Kommunalt rensningsanlæg
Tagvand		Dræn / Tårs Vig	Ingen

Der er stillet vilkår om, at spildevand fra husdyrproduktionen skal føres til gyllebeholder eller anden godkendt opsamlingsbeholder. Dette er krævet for at undgå at vand fra vask af ovenstående kan flyde til kloakker eller strømme til andre uhensigtsmæssige steder, hvor det kan forårsage forurening eller uønskede påvirkninger af omgivelserne.

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer, at spildevand, der er omfattet af husdyrgødningsbekendtgørelsen kan håndteres i overensstemmelse med denne bekendtgørelsens regler. Ligeledes vurderes det, at den samlede håndtering af spildevand sker på forsvarlig vis, således at der ikke sker væsentlig påvirkning af omgivelserne som følge heraf.

3.3.8 Affald

Døde dyr

Håndtering af døde dyr på ejendommen er omfattet af reglerne i bekendtgørelse nr. 558 af 01-06-2011 om opbevaring m.m. af døde produktionsdyr. Reglerne sigter primært mod at undgå smitterisiko fra døde dyr gennem krav vedr. afhentningshyppighed, samt placering og indretning af afhentningspladser. Der er således ikke behov for vilkår om opbevaring og bortskaffelse af døde dyr.

Større døde dyr opbevares under kadaverkappe og døde smågrise i kølecontainer. Opbevaringspladsen kan ses på bilag 1 Situationsplan. Det forventes, at der vil være ca. 25 søer og 2.000 smågrise årligt, som afhentes til destruktions.

Øvrigt affald

Øvrigt affald skal opbevares og bortskaffes som anført i Guldborgsund Kommune Erhvervsaffaldsregulativ. Der er således ikke behov for særskilte vilkår om opbevaring og bortskaffelse af affald.

Farligt affald skal opbevares i egnet emballage på fast bund og under tag. Er der tale om flydende farligt affald, f.eks. spildolie, skal oplagspladsen kunne tilbageholde indholdet af den største af de benyttede emballager.

Ud over spildolie omfatter farligt affald f.eks. lysstofrør og energipærer, akkumulatorer og batterier, klinisk risikoaffald (kanyler, medicinrester o.l.), spaydåser.

Der er sat vilkår om, at korrekt bortskaffelse af ejendommens farlige affald skal kunne dokumenteres f.eks. ved regninger fra godkendte transportører og/eller modtageanlæg. Dokumentationen skal opbevares i 5 år.

I ansøgningen er det oplyst, at brændbart affald i form af papirsække, aftørringspapir og tom rengjort emballage bliver opsamlet i container, som er opsat og tømmes af Preben Andersen.

Større mængder af genanvendeligt affald, f.eks. afdækningsplast, papir, glas o.l. skal udsorteres og afsættes til genanvendelse.

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer, at der på basis af overholdelse af givne vilkår og generelle regulativer ikke vil være problemer med hensyn til håndtering af affald fra ejendommen. Affaldsopbevaring, håndtering og bortskaffelse vurderes ikke at have væsentlig virkning på omgivelserne.

3.3.9 Råvarer og hjælpestoffer (olie og kemikalier)

Guldborgsund kommune har registreret 5 olietanke på ejendommen;

- Udendørs olietank under 6.000 l fra 1980,
- Indendørs olietank under 6.000 l fra 2003,
- Afblændet olietank under 6.000 l fra 1962,
- Nedgravet olietank under 6.000 l fra 1964,
- Indendørs olietank under 6.000 l fra 1995.

Der er ikke stillet særlige vilkår i forbindelse med opbevaring af fyringsolie og diesel, da dette er omfattet af olietanksbekendtgørelsen.

Der er sat vilkår om, at øvrige olieprodukter skal opbevares forsvarligt, så der ikke er risiko for forurening af jord, grundvand eller overfladevand.

Pesticider og øvrige kemikalier vil blive opbevaret i dertil indrettet kemirum. Placeringen fremgår af bilag 1 Situationsplan.

Der er ikke stillet vilkår om påfyldning af marksprøjte, samt vask af sprøjte, idet disse krav fremgår af bekendtgørelse om påfyldning og vask mv. af sprøjter til udbringning af plantebeskyttelsesmidler. Ved eventuelle skyllinger i marken skal det naturligvis sikres, at der ikke er risiko for afløb til overfladevand.

Der er stillet vilkår om, at eventuel flydende handelsgødning skal opbevares i tanke på fast bund med afløb til gyllebeholder eller anden beholder. Dette vilkår er stillet for at minimere risikoen for forurening med flydende handelsgødning.

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer, at der ved overholdelse af de generelle regler og stillede vilkår ikke vil være væsentlig risiko for forurening forårsaget af råvarer og hjælpestoffer.

3.3.10 Driftsforstyrrelser og uheld

Beskrivelse af risici

På ejendommen er der udarbejdet en beredskabsplan, der beskriver hvilke forholdsregler medarbejder og ejer skal tage ved brand, udslip af gylle og ved andre uheld og kritiske situationer.

Som eksempel på mulige risici, eller uheld på ejendommen, der kan medføre væsentlig forøget forurening i forhold til normal drift, kan nævnes følgende:

- Udslip af gylle i fbm. opbevaring og håndtering
- Udslip af dieselolie og kemikalier
- Brand
- Strømsvigt

For at minimere risikoen for driftsforstyrrelser, uheld, eventuelle gener og/eller forurening ved uheld bør der træffes følgende forholdsregler:

- Gyllebeholderne skal etableres således at bund og vægge er tætte, og de kan modstå mekaniske, termiske og kemiske påvirkninger. Gyllebeholderne tømmes regelmæssigt af hensyn til vedligeholdelse og inspektion. Gyllen røres kun op i forbindelse med udbringning. Der foretages desuden lovpligtigt eftersyn og vedligeholdelse, hvilket betyder, at beholderne hvert 10 år skal kontrolleres for evt. begyndende skader og/eller utætheder.
- Gyllevognene fyldes med sugestuds. Herved minimeres mulighederne for gyllesplid i forbindelse med pumpefejl og påfyldning af gyllevogn. Anvendelse af sugestuds betragtes som den mest miljøforsvarlige måde at fylde gyllevognen.
- Dagligt opsyn med alle anlægsdele. Alle medarbejdere skal desuden instrueres i forholdsregler i tilfælde af uheld.
- Der forefindes opdateres beredskabsplan for driftsuheld, se bilag 5. Beredskabsplanen omfatter brand, overløb af gylle, kemikalie/oliespild. Medarbejdere, ejer og andre med fast adgang til bedriften er vejledt i beredskabsplanen. Beredskabsplanen skal have en fast plads og oversigtskortet bør hænge synligt flere steder på bedriften.
- Anlæg og tekniske foranstaltninger bør renses, vedligeholdes og udskiftes således at risikoen for nedbrud minimeres mest muligt indenfor økonomisk proportionelle rammer. Medarbejderne skal være grundigt introducerede til opgaverne, hvilket er med til at sikre, at disse bliver udført korrekt, og med minimal risiko for uheld som følge af forkert håndtering af kemikalier, gylle, olie mv.
- Dieseltankene skal være hævet over jorden og placeret på plant fast underlag og hvor der er minimal risiko for påkørsel. Tanken udskiftes i overensstemmelse med olietankbekendtgørelsens sløjfningsterminer.

I afsnit 3.9.1 Beredskabsplan er der sat en række vilkår til beredskabsplanen.

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer, at de beskrevne forholdsregler og tiltag i forbindelse med driftsforstyrrelser og uheld i tilstrækkeligt omfang forholder sig til kritiske situationer. Samtidig hermed er de beskrevne relevante forholdsregler med til at sikre, at der ikke vil være væsentlig påvirkning af omgivelserne som følge af uheld og driftsforstyrrelser.

3.3.11 Biaktiviteter

Der forekommer ikke godkendelsespligtige biaktiviteter på ejendommen.

3.4 FORURENING OG GENER FRA HUSDYRBRUGET

3.4.1 Ammoniak og natur

Beregningerne foretaget i ansøgningen viser, at husdyrbruget efter udvidelsen har en samlet meremission af ammoniak til omgivelserne, beregnet som summen af emissionerne fra henholdsvis staldene og gødningslagre. Beregningerne er baseret på oplysninger omkring typen af husdyrholdet, indretning af staldanlæggene, fodersammensætning, brug af teknologier og opbevaring af husdyrgødning. Ammoniakemissionen fra stald og lager er vist nedenfor:

Tabel 6. Ammoniakemission

Kilde til emission	Emission efter, ansøgt drift
Stalde	3.323 kg N/år
Opbevaringslagre	398 kg N/år
Samlet ammoniakemission	3.721 kg N/år
Meremission fra anlæg	2.153 kg N/år

Beregningerne er foretaget i it-systemet "www.husdyrgodkendelse.dk", skema nr. 76181.

Det generelle ammoniakreduktionskrav på 30 % gælder for nyetableringer og stalde, hvor der gennemføres godkendelsespligtige ændringer. Reduktionskravet er vurderet i forhold til referencesystemerne. Beregningerne i det elektroniske ansøgningsystem viser, at kravet ved den ansøgte drift er overholdt.

I ansøgningsmaterialet er det oplyst, at det generelle krav opfyldes ved etablering af gyllekøling i de nye stalde, samt ved etablering af fast overdækning på de 2 nye gyllebeholdere. Disse tiltag er fastholdt i vilkår.

3.4.1.1 Ammoniakfølsom natur

Kategori 1- og 2-natur

Da totalbelastningen af ammoniak på nærmeste kategori 1- og 2-natur er på 0 – 0,1 kg N/ha/år, vurderer kommunen at projektet på Kaløgråvej 13 ikke påvirker disse naturtyper, og at kravet til disse naturtyper er overholdt.

Endvidere vurderes det, at det på et konkret eksperimentelt videnskabeligt grundlag ikke kan dokumenteres, at ammoniakpåvirkningen fra husdyrbruget vil medføre en påviselig biologisk ændring af naturområdet.

Kategori 3-natur

Udvidelsen af dyreholdet på Kaløgråvej 13 må ikke medføre, at tilstanden ændres i de beskyttede naturtyper. Dette kan undersøges ved at sammenholde naturtypernes tålegrænse for kvælstof med den beregnede merbelastning med kvælstof fra det ansøgte dyrehold.

Da merbelastningen med kvælstof i den nærmeste kategori 3-natur er beregnet til mindre end 1,0 kg N/ha/år, vurderes det, at der ikke sker en tilstandsændring i disse naturområder. Det vurderes derfor, at der ikke skal stilles vilkår i forhold til disse naturområder.

3.4.1.2 Natura 2000

Der er en meremission fra stald og lager på 2.153 kg N/år samt en samlet emission på 3.721 kg N/ha/år. I det elektroniske ansøgningssystem er det beregnet, at det udvidede dyrehold medfører en merbelastning af strandengene vest for ejendommen på op til 0,5 kg N/ha/år, samt at den totale kvælstofbelastning ligeledes er op til 0,5 kg N/ha/år.

Habitatnaturtypen strandeng er en forholdsvis robust naturtype set i forhold til belastning med kvælstof, idet tålegrænsen er 30-40 kg N/ha/år. Med en baggrundsbelastning på 12 kg N/ha/år og en merbelastning og totalbelastning på 0,5 kg N/ha/år overskrides naturtypens tålegrænse ikke. Det vurderes derfor, at udvidelsen af husdyrbruget ikke vil forringe bevaringsstatus for de nærmeste terrestriske habitatnaturtyper.

Den del af Natura 2000-området (nr. 173), hvor de nye stalde og gyllebeholdere placeres, har især rastende fugle på udpegningsgrundlaget bl.a. Knopsvane, Sangsvane og Grågå. Bygningerne placeres i yderkanten af Natura 2000-området. Derudover er der i området omkring bygningerne mange andre arealer, hvorpå svaner, gæs og andre rastende fugle kan raste. Det vurderes derfor, at den økologiske funktionalitet er opretholdt, og at bygningerne ikke vil have en væsentlig påvirkning på fuglenes anvendelse af området.

Samlet vurderes det, at bevaringsstatus for arter og naturtyper på udpegningsgrundlaget for Natura 2000-område 173 ikke vil blive negativt påvirket, og dermed at det ansøgte projekt hverken alene eller sammen med andre planer og projekter i området vil påvirke habitatområdet væsentligt.

Samtidigt vurderes det, at det udvidede dyrehold på Kaløgråvej 13 beliggende indenfor Natura 2000-området *ikke* kræver, at der udarbejdes en egentlig konsekvensvurdering jfr. § 7 i Habitatbekendtgørelsen. Begrundelsen for denne vurdering er, at hverken naturtyper eller arter vurderes at ville blive påvirket. Se i øvrigt bilag 2 Naturnotat.

3.4.1.3 Bilag IV-arter og andre sjældne og/eller beskyttelseskrævende arter

Bilag IV-padderne kan blive påvirket ved, at deres yngle- og rastesteder kan ændres som følge af belastning med kvælstof fra stald og lager. På de to vandhuller, der er beliggende indenfor 300 m fra bedriften, ligger merbelastningen mellem -2 til 0,6 kg N/ha/år og totalbelastningen på mellem 0,7 og 2,4 kg N/ha/år. Sammenholdt med baggrundsbelastningen så vil den samlede belastning ligge mellem 11,9 og 13,6 kg N/ha/år. Vandhullerne vurderes at være næringsrige og ikke kvælstofbegrænsede.

Ud fra en betragtning om at § 3-naturtyper ikke ændrer tilstand med en merbelastning under 1 kg N sammenholdt med ovenstående, så er den samlede vurdering, at vandhullerne som yngle- og rastested for padder ikke påvirkes af udvidelsen på Kaløgråvej 13.

Ved projektet sker der ikke nedrivning af bygninger, rydning af store træer eller lignende aktiviteter, der kan påvirke yngle- og rastesteder for Flagermus. Det vurderes på denne baggrund, at projektet kan gennemføres uden at beskadige eller ødelægge yngle- og rasteområder for arter af Flagermus. Se i øvrigt bilag 2 Naturnotat.

3.4.2 Lugt

Den primære kilde til lugt fra dyrehold er staldventilation, og vurderinger af lugt i forhold til omkringboende vurderes udelukkende ud fra staldanlæg. Lugtgener fra opbevaringsanlæg og ved udbringning af husdyrgødning indgår ikke i lugtberegningerne, og håndteres derfor primært ved hjælp af de generelle regler i Husdyrgødningsbekendtgørelsen.

Lugtemissionen beregnes ud fra dyretype, vægtintervaller, kg dyr på stald (stipladser) og staldsystem. Derfor er der sat vilkår om, hvor mange dyr (stipladser), og ved hvilke vægtintervaller, der må være i stalden samtidig. Det er meget væsentligt at være opmærksom på dette, da de nærmeste naboer ligger relativ tæt på staldanlægget.

Der er beregnet geneafstande, som angiver krævede minimumsafstande fra staldene til forskellige beboelsestyper. De beregnede geneafstande er angivet nedenfor i forhold til de aktuelle afstande.

Lugtgeneafstandene er beregnet ved den ansøgte udvidelse.

Tabel 7. Lugtgeneafstande

	Beregnet geneafstand (ukorrigeret)*	Vægtet gennemsnits Afstand **
Byzone/sommerhusområde	650 meter	Ca. 4.600 meter
Samlet bebyggelse	470 meter	538 meter
Enkelt bolig	191 meter	212 meter

Beregningerne foretaget i husdyrgodkendelse.dk viser, at lugtgeneafstandene er overholdt, idet afstanden til henholdsvis byzone, samlet bebyggelse og enkeltbolig er større end de beregnede korrigerede geneafstande.

Geneafstanden for byzone/sommerhusområde og for samlet bebyggelse er i ansøgningsystemet angivet med udgangspunkt i "ny lugtvurderingsmodel" som den først begrænsende model, mens den for enkeltbolig er angivet med udgangspunkt i "FMK-lugtvurderingsmodellen".

Der gøres opmærksom på at geneafstanden er angivet i forhold til et vurderet lugtcentrum for en eller flere af staldene og til kanten af nærmeste bolig. Til denne beregning har systemet lavet et vægtet lugtbidrag fra de enkelte stalde. Derfor kan den aktuelle afstand til de forskellige områder godt være kortere end den beregnede geneafstand uden, at lugtgenekriterierne er overskredet.

I den samlede vurdering af lugtgener fra et husdyrbrug skal påvirkningen fra eventuelle andre husdyrbrug med mere end 75 DE i visse tilfælde inddrages. Der skal således tages højde for en kumulativ effekt, hvis der indenfor 300 meter fra byzone/sommerhusområde, samlet bebyggelse/visse lokalplaner eller tættere end 100 meter fra en enkeltbolig, ligger andre staldanlæg med mere end 75 DE.

I den konkrete sag er der ikke andre staldanlæg med mere end 75 DE indenfor de ovenfor nævnte afstande. I denne sag er der derfor ikke medregnet en evt. kumulativ effekt.

Lugtemissionen fra husdyrbruget er meget afhængig af, hvordan landbruget drives. Der er derfor sat en række vilkår, der skal sikre mod lugtgener. De stillede vilkår om god staldhygiejne, og renholdelse af ejendommen er således en del af indsatsen for at begrænse lugten fra ejendommen. Lugt fra gyllebeholdere indgår ikke i lugtberegningerne, men disse kan bidrage med betydelige lugtgener ved uhensigtsmæssig drift. I afsnit 3.5.2 Flydende husdyrgødning sat en række vilkår, som blandt andet skal sikre en hensigtsmæssig drift, og dermed mindske risikoen for lugtgener fra gyllebeholderne. Der er endvidere indsat mulighed for, at der ved væsentlige lugtgener kan kræves undersøgelse af, hvordan disse kan begrænses, hvis kommunen vurderer, at dette er påkrævet.

Kommunens vurdering

Beregningerne viser, at lovens minimumskrav til afstand til nærmeste beboelser indenfor de tre områdetyper er overholdt. Kommunen vurderer derfor, at lugt fra staldene ikke vil give anledning til væsentlige gener for naboer. Der kan naturligvis forekomme lugt i forbindelse med omrøring og udbringning af gylle. Ved overholdelse af de fastsatte vilkår og lovkrav i øvrigt, er det dog Guldborgsund Kommunes vurdering, at omkringboende ikke vil blive væsentligt generet af lugt fra ejendommen. Det er en væsentlig forudsætning, at de nye stalde opføres præcist, som anført i ansøgningen.

3.4.3 Fluer og skadedyr

Generel bekæmpelse af skadedyr foregår igennem forebyggelse, det vil sige ved daglig oprydning og renholdelse, så der ikke opstår forhold, der tiltrækker skadedyr, og hvor disse har gode betingelser for opformering.

Der er sat vilkår om effektiv fluebekæmpelse, som minimum i overensstemmelse med retningslinjerne fra Aarhus Universitet, Institut for Agroøkologi. Disse retningslinjer må betragtes som minimumskrav. Retningslinjerne giver frit valg mellem biologisk bekæmpelse med rovfluer og snyltehvepse eller kemiske bekæmpelsesmidler. Ud fra et renere teknologisynspunkt er biologisk bekæmpelse at foretrække, men effekten af den biologiske bekæmpelse er meget afhængig af staldtypen. P.t. er der ikke belæg for at sige at biologisk bekæmpelse er BAT. Vi må derfor sætte kravet til effekten og lade det være op til den driftsansvarlige at vælge metoden.

I ansøgningsmaterialet er det oplyst, at der både benyttes kemisk bekæmpelse og rovfluer.

Der er stillet vilkår om, at der skal gennemføres en effektiv rottebekæmpelse. Rottbekæmpelsen består som tidligere nævnt dels af en egentlig bekæmpelse af rotter, hovedsageligt ved udlægning af gift, og dels ved opretholdes god orden og hygiejne, således at rotternes leveduligheder reduceres. Rottbekæmpelsen skal ske i overensstemmelse med Bekendtgørelse om Forebyggelse og bekæmpelse af rotter mv. (Bek. nr. 696 af 26. juni 2012), samt retningslinjer fra Naturstyrelsen i øvrigt. Bekæmpelsen skal gennemføres af autoriseret firma eller gennem den kommunale ordning.

I ansøgningsmaterialet er det oplyst, at der er en aftale med PL Skadedyr om bekæmpelse af rotter. Desuden følges de forbyggende foranstaltninger, som er fastlagt i ovenstående bekendtgørelse.

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer, at der generelt i forbindelse med dyrehold kan forekomme gener fra skadedyr (fluer, mus og rotter mv.), som skal afhjælpes. Endvidere vurderes det, at generne fra skadedyr er tilstrækkeligt reguleret med de opstillede vilkår og den generelle lovgivning, således at påvirkningerne af naboerne kan holdes på et ikke væsentligt niveau.

3.4.4 Transport

Arbejds kørsel til og fra produktionen sker ad meget små, forholdsvis tæt beboede veje. Det er således meget væsentligt, at der udvises stort hensyn til naboerne ved kørslen. Det er et generelt problem, at de små veje i kommunen ikke er bygget til så bredde køretøjer, som benyttes af landbruget i dag. Dette giver dog ikke grundlag for at nægte tilladelse til udvidelser og/eller etablering af husdyrbrug. Hvis der konstateres særlige skader på vejene, vil Guldborgsund Kommune gerne have besked. F.eks. hvis en vej, der er overfladebehandlet begynder at "svede" d.v.s. at bitumen ("tjære") køres op til overfladen og klitrer, eller at vejen viser tegn på, at det vil ske - så er det vigtigt, at der hurtigt strøs ekstra skærver på vejen.

Hovedparten af transporterne er sæsonbetinget; udkørsel med husdyrgødning i foråret og kørsel med korn og halm i høst. Disse transporter kan kun i begrænset omfang planlægges, idet de skal foregå, når vejret tilsiger det. I disse sæsoner kan det derfor ikke udelukkes, at der forekommer transporter stort set på alle tidspunkter af døgnet.

De øvrige transporter er derimod jævnt fordelt over året og har et omfang, der ikke forventes at give gener. En del af disse transporter kan planlægges, men en del er bestemt af transportøren og ikke af ansøger.

Der er sat vilkår om, at transporter så vidt muligt skal ske på hverdage mellem 7.00 og 18.00, men som anført ovenfor vil der være ydre forhold, der nødvendiggør transporter udenfor dette tidsrum. Igen må det påpeges, at forsigtig kørsel i høj grad kan mindske generne for naboer. Der er ikke sat vilkår om dette, idet Guldborgsund Kommune ikke har myndighed til dette. Myndigheden for færdslen på det offentlige vejnet er politiet. I visse tilfælde kan der i miljøgodkendelser sættes vilkår om tvangsruiter efter anvisning fra politiet, eller efter ansøgers egne oplysninger om ruter. I dette tilfælde er der dog ikke nogen tilkørselsveje, der er mere eller mindre hensigtsmæssige end andre.

Nedenstående tabel viser en oversigt over omfanget af transporter skønnet af ansøger.

Tabel 8. Transporter

Art	Antal transporter før udvidelse	Antal transporter efter udvidelse
Levering af tilskudsfoder	18	36
Levering af søer	26	26
Afhentning af dyr	52	52
Transporter ved udbringning af husdyrgødning	105	388
Afhentning af døde dyr	52	52
Afhentning af affald	58	58
Transport af halm	1	3
Transporter i alt	312	615

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer, at omfanget af transporter i hovedparten af året ikke antager et omfang, der vil være til væsentlig gene for beboerne i området. I højsæsonerne kan det ikke udelukkes at der vil være gener, men dette gælder for store dele af landdistrikterne og er således ikke noget specifikt på den ansøgte bedrift.

Støj og rystelser i forbindelse med transporter vil dog altid være afhængig af, i hvilket omfang landmanden forstår at vise hensyn, det vil sige måden der køres på og tidspunktet.

3.4.5 Støj fra anlæg og maskiner

Der er følgende kilder til støj fra anlægget:

- Ventilationsanlæg
- Anlæg til foderblanding.
- Dyrene.
- Kompressorer.
- Kørsel til og fra, samt evt. tomgangskørsel.

I modsætning til lugt, fluer, støv og lignende gener er der helt klare retningslinjer for måling af støj og dermed for fastsættelse af en grænseværdi for, hvornår en gene er væsentlig eller uvæsentlig. Grænseværdierne skal ikke overholdes på landbrugsarealer, men i skel til nabobeboelsernes opholdsarealer. Grænseværdierne for forskellige områdetyper fremgår af vejledning fra miljøstyrelsen nr. 5/1984 Ekstern støj fra virksomheder.

Ved naboerne rundt om husdyrbrug er det normal praksis, at der skal fastsættes støjgrænser svarende til områdetype 3; Områder for blandet bolig- og erhvervsbebyggelse, centerområder (bykerne).

Da der er tale om nybyggeri med helt nyt ventilationsanlæg og foderblande anlæg, er det vurderet, at den daglige drift på anlægget ikke vil have nogen problemer med overholdelse af de fastlagte støjgrænser. Hvis der opstår tvivl om hvorvidt støjgrænserne er overholdt, er der sat vilkår om, at anlægget kan blive pålagt at bekoste en støjmåling/-beregning.

Ved vurdering af om anlægget vil kunne overholde støjgrænserne er der blandt andet taget højde for Guldborgsund Kommunes tomgangsregulativ, der forbyder tomgang i mere end 1 min. Ligeledes er der taget højde for, at der ved støjmåling/-beregning foretages en midling over et givet tidsrum. I dagtimerne midles der over 8 timer, mens der om natten kun midles over en ½ time. Midling betyder groft sagt, at kortvarige støjende aktiviteter kan forekomme i dagtimerne uden at støjgrænsen overskrides, mens disse ikke vil kunne accepteres om natten.

Miljøgodkendelsen omfatter kun de støjende aktiviteter, der er direkte knyttet til husdyrproduktionen. Dvs. markdriften ikke indgår i en evt. støjmåling/-beregning, kørsel på offentlig vej indgår heller ikke. Derimod indgår kørsel med gylle, foder o.l. inde på selve husdyrbruget.

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer på baggrund af afstande til omkringboende og fordi der er tale om helt nyt anlæg, at støjen fra anlægget uden problemer vil kunne overholde de fastsatte støjgrænser. På baggrund heraf vurderer kommunen, at støj fra ejendommen ikke forventes at give anledning til væsentlige støjgener for de omkringboende.

3.4.6 Støv fra anlæg og maskiner

Støv forekommer primært i forbindelse med håndtering af halm og foder. Håndtering af foder (mølleri, blander mm.) foregår indendørs i foderladen, og udfodringen foregår i lukkede systemer, hvilke bidrager til reduktion af støvgener. I forbindelse med levering af tilskuds foder og korn, kan der opstå støvgener. Ved fornuftig håndtering af halm og foder forventes der ikke at være væsentlige støvpåvirkninger udenfor ejendommen og dermed ingen væsentlige støvgener for de omkringboende.

Der vil være støv fra dyrene, normalt dog ikke i et omfang, så det opleves udenfor staldene. Støvet minimeres som følge af omhyggelig management.

Ved kørsel på gårdsplads og interne transportveje kan der opstå støvgener. Ved almindelig hensynsfuld kørsel vurderes disse gener dog ikke at være væsentlige for omkringboende.

Der er sat vilkår om, at driften af anlægget ikke må medføre støvgener udenfor ejendommens areal. Det er Guldborgsund Kommune der i givet fald afgør om evt. gener er væsentlige eller ej.

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer, at der ikke vil være væsentlige støvproblemer eller støvgener for omkringboende. Ved denne vurdering er der taget hensyn til afstanden til omkringboende. Dog henvises til god landmandspraksis, at al transport til og fra ejendommen skal, for at begrænse støvgener, foregå ved hensynsfuld kørsel, samt at alle aktiviteter på ejendommen planlægges, herunder også levering og udkørsel, således at omgivelserne påvirkes mindst muligt.

3.4.7 Lys

Lys i staldene vil være tændt i forbindelse med fodring af grisene og ophold i staldene. Der vil være et vist lysudfald fra bygningernes vinduer, samt fra

udendørs belysning ved udleveringsrampe og ved foderindlevering. Som udgangspunkt vil der ikke være belysning udenfor bygningerne om natten.

Der er indsat vilkår om, at det ved indretning og drift af husdyrbruget skal sikres, at naboer ikke generes af lys fra vinduer, porte, køretøjer og lignende.

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer, at belysningen ikke vil give anledning til væsentlige problemer eller gener for omkringboende, trafikanter eller landskabelige hensyn. Der er ved denne vurdering taget hensyn til afstand til omkringboende og placering af lyskilder specielt udendørs, beplantningsbælte m.m.

3.5 GØDNINGSPRODUKTION OG -HÅNDTERING

3.5.1 Gødningstyper og mængder

Gødningsproduktionen på ejendommen er beregnet ud fra normtal 2014 (Århus Universitet), og består udelukket af svinegylle. Den forventede årlige produktion er anført i nedenstående tabel:

Tabel 9. Gødningsmængder

Dyretype	Antal	Gødningstype	Normtal (t/dyr)	Produceret gylle ton
Søer	1.000	Gylle	1,70 (fare)	510
			4,01 (løbe/drægt.)	2.807
Smågrise 7,1-31 kg	35.000	Gylle	0,131	4.620
Polte	450	Gylle	0,54	243
Samlet				8.180

Produceret gylle er opgivet i ton, og det antages jf. byggeblad, at 1 ton gylle svarer til 1 m³.

Ca. 2/3 af husdyrgødningen udspreddes på ejendommens egne arealer og den sidste 1/3 afsættes til § 16 godkendt landbrugsbedrift.

Den årlige produktion af kvælstof og fosfor på ejendommen ved den ansøgte produktion fremgår af nedenstående tabel.

Tabel 10. Næringsindhold

Gødningstype	Kg kvælstof	Kg fosfor	DE
Gylle produktion	39.842	10.357	400,49
Heraf afsættes	13.021	3.379	131,00
Til eget brug	26.821	6.978	269,49

Beregningerne i ansøgning er udført under forudsætning af, at gødningen håndteres som gylle. For at sikre, at beregningsforudsætningerne for ammoniak og næringsstoffer på arealerne fastholdes, er der sat vilkår om, at staldene indrettes som angivet, og at gødningen håndteres som gylle. Ønskede fysiske ændringer i staldindretningen skal forelægges Guldborgsund Kommune til vurdering for eventuel godkendelsespligt inden ændringerne foretages.

3.5.2 Flydende husdyrgødning, opbevaring

Der er gylleproduktion i samtlige staldanlæg og gyllen ledes via forbeholdere til gyllebeholdere.

Ifølge det foregående afsnit er den årlige produktion af flydende husdyrgødning på 8.180 m³. Denne mængde inkluderer rengøringsvand og drikkevandsspild fra staldene. Der opsamles ikke regnvand fra vaskeplads eller andre befæstede arealer som afleder vand. De 2 nye gyllebeholdere bliver med fast overdækning og der kommer således ikke ekstra regnvand til disse beholdere. Den gamle gyllebeholder har ikke fast overdækning og modtager dermed regnvand.

Nedenstående tabel viser en oversigt over beholdere til flydende husdyrgødning på ejendommen:

Tabel 11. Gødningsopbevaring

Opbevarings-anlæg	Byggeår / kontrol år	Overdækning	Kapacitet	Lagerandel %
Gyllebeholder gammel	1997 2010	Naturligt flydelag	2.000 m ³	22 %
Gyllebeholder ny		Fast overdækning	3.500 m ³	39 %
Gyllebeholder ny		Fast overdækning	3.500 m ³	39 %
Samlet			9.000 m³	100 %

Ifølge ansøgningsmaterialet er der en samlet opbevaringskapacitet for ejendommen opgjort til 9.000 m³, fordelt på 3 gyllebeholdere. Med en årlig produktion på 8.240 m³ opnås en opbevaringskapacitet på lidt over et år. Husdyrgødningsbekendtgørelsens anbefaling om tilstrækkelig opbevaringskapacitet er således overholdt, og kommunen vurderer at gødningen vil kunne opbevares forsvarligt og uden risiko for overløb.

Der er fastsat vilkår om, at der på ejendommen som minimum skal være en opbevaringskapacitet svarende til 9 måneder. Begrundelsen for dette vilkår er, at anbefalingerne jf. husdyrgødningsbekendtgørelsen kun er vejledende og ikke et krav. Da opbevaringskapaciteten er afgørende for sikkerhed i forbindelse med opbevaring af gødning og medvirkende til at sikre mulighed for hensigtsmæssig udbringning af husdyrgødningen er det fastholdt i vilkår.

For at sikre, at der kan ske en forsvarlig overpumpning af gylle til og fra gyllebeholderne, samt til gyllevogn, er der sat vilkår om, at der skal benyttes gyllevogne med egen påmonteret pumpe med returløb. Alternativt skal der være læsseplads ved gyllebeholderne. Evt. læsseplads skal udføres i henhold til Landbrugets Byggeblad for læsseplads for gyllevogne GR-nr. 103.11-2 fra juli 1987. Afløbet/pumpebrønden skal være dimensioneret således, at også et større spild kan opsamles, hvilke der er stillet vilkår om. For at sikre, at læssepladsens opsamlingskapacitet ikke er opbrugt af regnvand, er der ligeledes vilkår om, at pumpeump tømmes for regnvand før der foretages overpumpning af gylle. Læssepladsen skal renses ved arbejdsdagens ophør de dage, hvor der afhentes gylle. Rensningen skal være så grundig, at regnvand, der falder på pladsen ikke forurenes med gylle, men frit kan løbe ud over kanten og sive ned.

For at minimere risikoen for udslip af gylle i forbindelse med pumpning er der sat vilkår om, at der ved enhver overpumpning mellem gyllebeholder og -vogn skal være opsyn med overpumpningen, for at forhindre, at der sker forurening med gylle ved at vognen overfyldes eller andre uheld.

For at mindske risikoen for lugtgener er der endvidere sat vilkår om, at omrøring af gylle først må ske umiddelbart før udkørsel, samt at omrøringen skal koncentreres over så kort tid som muligt.

I ansøgningen er det oplyst, at der vil blive etableret fast overdækning på de 2 nye gyllebeholdere. Dette er fastholdt i vilkår. Det er endvidere fastlagt, at ved anvendelse af teltoverdækning, skal denne være med indvendigt skørt for at undgå tæring af gyllebeholderens kant og inderside. Endvidere er det fastlagt, at åbningen af overdækningen skal være så kortvarig som muligt for at undgå fordampning af ammoniak samt lugtgener for naboerne. Endelig skal evt. skader på overdækningen udbedres hurtigst muligt.

For gyllebeholdere med naturligt flydelag er der lovkrav om en logbog over flydelagets tilstand. Flydelaget skal min. 1 gang om måneden kontrolleres og resultatet af kontrollen skal noteres. Evt. udbedringer af flydelaget, samt omrøring og pumpning af gylle skal ligeledes noteres i logbogen. For gyllebeholderne med fast overdækning er der sat vilkår om en logbog, hvor det noteres, hvis der har været skader på overdækning, samt hvornår disse skader er udbedret.

For den gamle gyllebeholder med naturligt flydelag er der sat vilkår om at flydelaget skal reetableres umiddelbart efter endt udbringning. Ved udbringning flere dage i træk skal udbedringen ske efter sidste udbringningsdag. Udbedringen kan ske med halm, letklinker eller lignende.

Yderligere er der stillet vilkår om, at gødningsbeholdere, der tages midlertidigt ud af drift, skal tømmes og rengøres. Dette er begrundet i, at der ellers vil være risiko for, at der står beholdere med gammel gødning, der kan udgøre en potentiel miljørisiko.

Tages en gyllebeholder varigt ud af drift er der sat vilkår om, at den skal nedrives og fjernes. Dette skal forebygge at der står faldefærdige beholdere med regnvand, evt. med en rest gylle, som dels kan være dødsfælder for dyr og børn og dels skæmmer i landskabet.

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer, at der ved overholdelse af de stillede vilkår ikke vil være væsentlig risiko for påvirkning af omgivelserne i relation til opbevaring og håndtering af flydende husdyrgødning.

3.5.3 Anden organisk gødning

Der modtages ifølge ansøger ikke anden organisk gødning på ejendommen.

Der er stillet vilkår om, at der ikke må modtages anden organisk gødning til udbringning på arealerne, der indgår i denne miljøgodkendelse. Vilkåret er stillet for at sikre, at forudsætningerne for udvaskningsberegningerne overholdes.

3.6 PÅVIRKNING FRA AREALER

3.6.1 Lokalisering og data for udbringningsarealer

Godkendelsen omfatter samtlige arealer, der ejes eller forpagtes af bedriften på godkendelsestidspunktet. Nedenstående tabel viser en oversigt over de ejede og forpagtede arealer, som anvendes til udbringning af husdyrgødning, og som de fremgår af ansøgningsmaterialet. Arealerne fremgår ligeledes af kortoversigt på bilag 3.

Det skal i den forbindelse fremhæves, at eventuelle ønsker om udskiftning eller suppling med nye arealer er underlagt anmeldepligt, og at kommunen skal tage stilling til en anmeldelse, inden arealerne må anvendes til husdyrgødning.

Tabel 12. Arealoversigt fra husdyrgodkendelse.dk

Navn	Ha	Drænet	Jb.Type	Vandet	Sæd-skifte	Ref. Sæd-skifte	N-kl. 0(ha)	N-kl. 1(ha)	N-kl. 2(ha)	N-kl. 3(ha)	G.vand (ha)	P-kl. 0(ha)	P-kl. 1(ha)	P-kl. 2(ha)	P-kl. 3(ha)
1	23,50	Ja	JB5	Nej	S8	S2	0,00	22,38	0,00	1,12	0,00	23,35	0,00	0,15	0,00
2	1,70	Ja	JB5	Nej	S8	S2	0,00	1,70	0,00	0,00	0,00	1,70	0,00	0,00	0,00
3	2,04	Ja	JB5	Nej	S8	S2	0,00	1,98	0,00	0,06	0,00	1,98	0,00	0,00	0,06
4	1,60	Ja	JB5	Nej	S8	S2	0,00	1,60	0,00	0,00	0,00	1,60	0,00	0,00	0,00
5	5,55	Ja	JB5	Nej	S8	S2	0,00	1,33	0,00	4,22	5,55	1,33	0,00	0,00	4,22
6	11,12	Ja	JB5	Nej	S8	S2	0,00	3,34	0,00	7,78	11,12	3,34	0,00	0,00	7,78
7	2,43	Ja	JB5	Nej	S8	S2	0,00	2,43	0,00	0,00	2,43	2,43	0,00	0,00	0,00
8	28,14	Nej	JB4	Nej	S8	S4	28,14	0,00	0,00	0,00	14,92	28,14	0,00	0,00	0,00
9	11,04	Nej	JB4	Nej	S8	S4	11,04	0,00	0,00	0,00	5,53	11,04	0,00	0,00	0,00
10	5,87	Nej	JB4	Nej	S8	S4	5,87	0,00	0,00	0,00	3,17	5,87	0,00	0,00	0,00
11	16,93	Nej	JB4	Nej	S8	S4	16,93	0,00	0,00	0,00	0,00	16,93	0,00	0,00	0,00
12	19,08	Ja	JB5	Nej	S8	S2	12,24	0,00	0,00	6,84	16,40	19,08	0,00	0,00	0,00
13	19,03	Ja	JB5	Nej	S8	S2	11,50	0,00	0,00	7,53	15,15	15,03	4,00	0,00	0,00
14	8,59	Ja	JB6	Nej	S8	S2	0,00	6,78	0,00	1,81	8,59	6,69	1,90	0,00	0,00
17	21,25	Ja	JB5	Nej	S8	S2	0,00	20,98	0,00	0,28	0,00	20,97	0,00	0,00	0,28
18	22,30	Ja	JB6	Nej	S8	S2	0,00	22,30	0,00	0,00	0,00	22,30	0,00	0,00	0,00
Total	200,19						85,73	84,83	0,00	29,63	82,86	181,80	5,90	0,15	12,34

De forpagtede arealer hører til ejendommene Kaløgråvej 24 – areal 18 – og Erimitagevej 10 – areal 7.

På de ejede og forpagtede arealer er der søgt om udbringning af 1,35 DE/ha, svarende til 269,49 DE i alt. Derudover afsættes der 131 DE til aftalearealer, som godkendes separat iht. § 16 i husdyrgodkendelsesloven.

Som det fremgår af ovenstående tabel er der i ansøgningen anført, at alle ejede og forpagtede arealer dyrkes med svinesædskifte S8 jf. Miljøstyrelsens notat "Standard sædskifter og referencesædskifter" fra 08.02.2012.

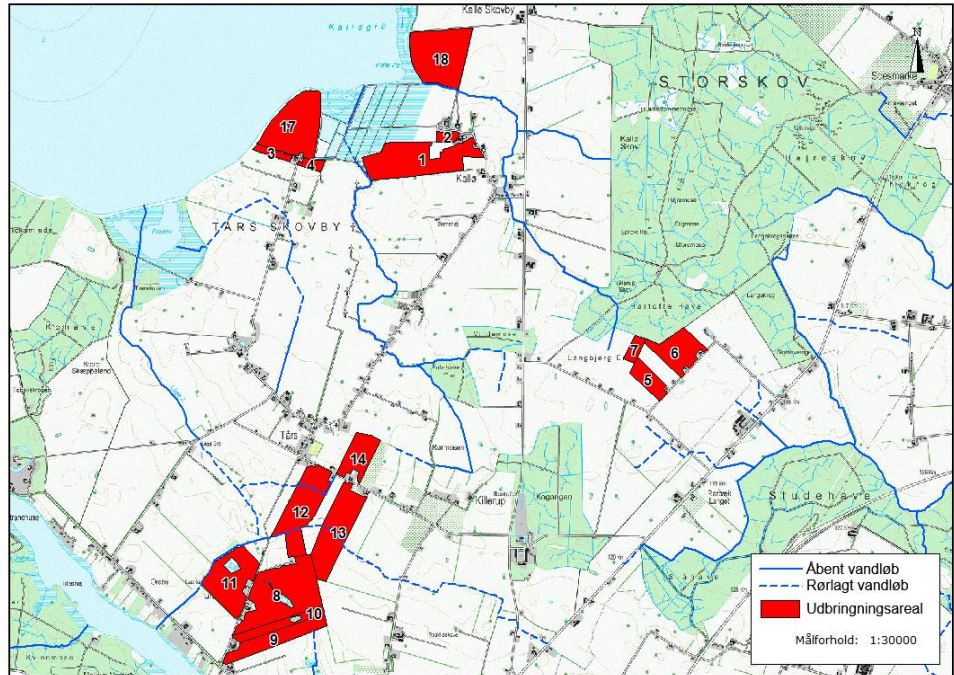
Ovenstående oplysninger i ansøgningsmaterialet er fastholdt i vilkår for at sikre, at beregningsgrundlaget i husdyrgodkendelse.dk fastholdes. Der er således sat vilkår om maksimal udbringning af 1,35 DE/ha på bedriftens 200,19 ha. Yderligere er N og P indholdet i de 269,49 DE fastholdt. Ligeledes er der sat vilkår om, at al gødning udover de 269,49 DE skal afsættes til godkendt modtager, samt at der skal kunne forevises dokumentation for afsætningen. Endelig er der sat vilkår om,

at der på bedriftens 200,19 ha skal anvendes et S8 svinesædskifte med et udvaskningsindeks på maksimalt 88 jf. "Standard sædskifter og referencesædskifter".

Søer og vandløb

Udbringningsarealerne afvander via flere, mindre private og offentlige vandløb til vandløb 9, Lærkedalsløbet og Låge Å. Ifølge Vandplan 2010-2015 for hovedvandopland 2.5 Smålandsfarvandet har vandløb 9 og Lærkedalsløbet målsætningen "god økologisk tilstand" med en tilhørende faunaklasse 4 og 5 afhængig af vandløbets faldforhold. Låge Å har målsætningen "godt økologisk potentiale" med en tilhørende faunaklasse 4. De mindre vandløb er ikke målsat i den nuværende vandplan. For disse vandløb skal det jf. Vandplanens retningslinje 3 sikres, at der ikke meddeles tilladelser og godkendelser, der måtte være til hinder for, at vandløbene opnår god tilstand.

Kort 2. Placering af udbringningsarealer og vandløb.

Følgende udbringningsarealer grænser op til åbne vandløb: mark 11 og 18, se kort 2. Alle vandløbene er helt eller delvis omfattet af beskyttelsen i Naturbeskyttelseslovens § 3 – dvs. at der ikke uden dispensation kan foretages ændringer i vandløbenes tilstand.

Det fremgår af Vandplanen, at det forventes, at ca. 15 % (vandplan 2.5) af de åbne vandløb, som indgår i planen, ikke kan leve op til de opstillede mål i 2015 uden en miljøforbedrende indsats, som ligger ud over de gældende spildevandsplaner og allerede vedtagne øvrige miljøforbedrende foranstaltninger. Vandløbene, som grænser op til udbringningsarealerne, indgår ikke i vandplanens indsatsprogram.

Ved besigtigelser af udbringningsarealerne d. 19. og 20. august 2015 er der ikke konstateret stærkt skrånende arealer ned mod åbne vandløb eller søer, og langs

hovedparten af vandløbene er der udyrkede bræmmer med en bredde af 2 meter eller mere.

Ifølge ansøgningsmaterialet er det generelle krav om P-overskud overholdt ved det ansøgte projekt. Da der ikke er særligt skrånende udbringningsarealer mod vandløbene, og da vandløbene er adskilt fra udbringningsarealerne med udyrkede bræmmer, vil risikoen for overfladisk afstrømning af overfladevand med jordpartikler m.v. være ringe.

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer, at de stillede vilkår er tilstrækkelige til at sikre, at beregningsforudsætningerne i husdyrgodkendelse.dk holder, og at der dermed ikke ske væsentlig udvaskning af næringsstoffer fra bedriftens arealer. Ligeledes vurderes det, at vandløb og øvrige ferske recipienter ikke påvirkes væsentligt af det ansøgte projekt.

3.6.2 Nitrat til overfladevand

Sårbarheden for udvaskningen af kvælstof i form af nitrat til overfladevand afgøres af hvilke nitratklasser arealerne ligger i. For nitratklasse 1-3 er der reduktion i det tilladte husdyrtryk, og hvis der ønskes fuldt husdyrtryk på arealerne skal udvaskningsberegningerne vise, at den aktuelle udvaskning vil være lavere end den maksimalt må være ifølge beregningerne i husdyrgodkendelse.dk.

Nitratklasserne for arealerne er angivet nedenfor sammen med det maksimale dyretryk og udvaskningsberegninger for den aktuelle og den maksimale udvaskning. Der er i denne opgørelse taget højde for, at der ikke indgår ekstra efterafgrøder ud over lovkrav.

Tabel 13. Udvasning af N

	Ha	Tilladt dyretryk	Tilladt DE	Maksimal udvaskning	Aktuel udvaskning
Nitratklasse 0	85,73	1,4 DE/ha	120,02 DE	44,0 Kg N/ha	41,2 Kg N/ha Med virkemiddel Sædskifte S8
Nitratklasse 1	84,83	1,19 DE/ha	100,95 DE		
Nitratklasse 2	0	0,91 DE/ha	0 DE		
Nitratklasse 3	29,63	0,7 DE/ha	20,74 DE		
Samlet	200,19 ha	DE/ha	241,71DE		

Fordelingen af arealer i nitratklasser medfører, at der maksimalt må udbringes 1,21 DE/ha svarende til 241,71 DE. Ansøger ønsker at udbringe 1,35 DE/ha svarende til 269,49 DE. For at modvirke udvaskning har ansøger bundet sig til et sædskifte med et udvaskningsindeks på maksimalt 88. Kravet til den maksimale udvaskning, jf. husdyrloven, er dermed overholdt.

Vilkår om max. udbringning og særligt sædskifte er beskrevet i foregående afsnit.

Påvirkning af hav

Da antallet af dyreenheder i oplandet til Smålandsfarvandet, syd er faldende, vurderes den ansøgte produktion i sammenhæng med andre planer og projekter ikke at have en væsentlig påvirkning af det marine område og dermed af Natura 2000-område nr. 173. Afskæringskriterium 1 jf. Miljøstyrelsens elektroniske vejledning er overholdt.

Til brug for vurderingen af, hvorvidt N-udvaskningen fra den ansøgte udvidelse i sig selv vil have en væsentlig virkning på natura 2000-området, er der foretaget beregninger af N-udvaskningen fra den ansøgte produktion samt i en situation, hvor der ikke tilføres husdyrgødning til de samme arealer, dvs. svarende til et planteavlsbrug. Beregningen skal afklare, om det ansøgte udgør under 5 % (for sårbare vandområder) og 1 % (for meget sårbare vandområder) af den samlede nitratudvaskning til det aktuelle vandområde, se tabel 14.

Udvaskning ved ansøgt drift inkl. efterafgrøder)	41,2 kg N/ha/år (med ansøgt sædskifte)
Udvaskning, svarende til planteavlsbrug (med planteavlssædskifte)	40,4 kg N/ha/år

Merudvaskning som følge af husdyrbruget 0,8 kg N/ha

Tabel 14. Udvaskningen af kvælstof fra udbringingsarealerne til Smålandsfarvandet, syd ved ansøgt drift.

	Nitratkl. 0	Nitratkl. 1	Nitratkl. 3
Samlet N-tilførsel fra oplandet; ton N/år (jf. Vandplan)	593		
Udbringingsareal; ha	85,73	84,83	29,63
Ansøgt drift - udvaskning fra rodzonen, kg N/ha/år	0,8		
Reduktionspotentiale	0,125	0,15	0,75
Ansøgt drift - Samlet udvaskning af N til vandområdet kg N/år	8,6	10,2	17,8
Ansøgt drift - udvaskning i forhold til samlet N-tilførsel til vandområdet	0,006 %		

Beregningerne viser, at udvaskningen af kvælstof fra husdyrbrugets arealer til Smålandsfarvandet syd udgør 36,6 kg N/år ved det ansøgte projekt. Tilførslen svarer til 0,006 % af den samlede tilførsel af kvælstof fra oplandet til Smålandsfarvandet syd.

Da Smålandsfarvandet er et sårbart vandområde, viser beregningsmodeller, at tilførsel af kvælstof i mængder på 5 % og derunder af den samlede kvælstoftilførsel fra oplandet ikke medfører påviselige ændringer i vandområdets tilstand, jf. Miljøstyrelsens elektroniske vejledning. Afskæringskriterium 2A er dermed overholdt, og det vurderes på denne baggrund, det ansøgte ikke i sig selv vil have en væsentlig virkning på vandområdet og herunder natura 2000-område 173.

Det er kommunens samlede vurdering, at det ansøgte udledning af kvælstof til Smålandsfarvandet syd hverken i sig selv eller sammen med andre kilder og

projekter i området vil have en væsentlig indvirkning på udpegningsgrundlaget for Natura 2000-område nr. 173. Se i øvrigt bilag 2 Naturnotat.

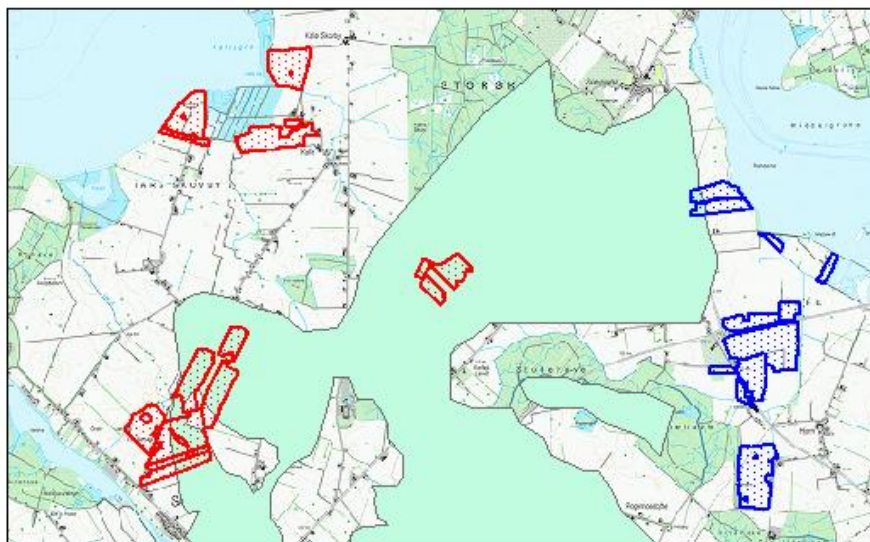
Kommunens vurdering

Guldborgsund kommune vurderer på baggrund af arealernes placering i nitratklasser og driften af arealerne, at der ved overholdelse af de stillede vilkår og drift af arealerne som angivet i forudsætningerne for beregningerne, at der ikke vil ske en væsentlig påvirkning af omgivelserne og recipienter med kvælstof.

3.6.3 Nitrat til grundvand

Når dele af udbringingsarealerne ligger indenfor nitratfølsomme indvindingsområder, foretages der en udvaskningsberegning i ansøgningsystemets Farm-N model. Denne viser nitratkoncentrationen i det infiltrerede vand, der kommer ud af rodzonen. Ligger denne koncentration over 50 mg NO³/l må koncentrationen ikke øges i forbindelse med projektet.

Kort 3. Nitratfølsomme arealer

Ejede og forpagtede arealer er markeret med rødt.
 Aftalearealer er markeret med blå.
 Nitratfølsomme arealer er lysegrønne.

I denne miljøgodkendelse ses kun på de ejede og forpagtede arealer (markeret med rødt). I alt 82,86 ha svarende til ca. 41 % af udbringingsarealerne ligger indenfor nitratfølsomme indvindingsområder. Beregningerne af udvaskningen fra rodzonen fremgår af nedenstående tabel.

Tablet 15. Udvasning af nitrat til grundvand

Areal	Sædskifte	Ha	Koncentration ud af rodzone Ansøgt	Merbelastning (ansøgt – nudrift)
5	S8	5,55	60 mg NO ³ /l	-1 mg NO ³ /l
6	S8	11,12	60 mg NO ³ /l	-1 mg NO ³ /l
7	S8	2,43	60 mg NO ³ /l	-1 mg NO ³ /l
8	S8	14,92	63 mg NO ³ /l	-3 mg NO ³ /l
9	S8	5,53	63 mg NO ³ /l	-3 mg NO ³ /l
10	S8	3,17	63 mg NO ³ /l	-3 mg NO ³ /l
12	S8	16,40	60 mg NO ³ /l	-1 mg NO ³ /l
13	S8	15,15	60 mg NO ³ /l	-1 mg NO ³ /l
14	S8	8,59	64 mg NO ³ /l	-1 mg NO ³ /l

Som det fremgår af tabellen sker der et fald i udvaskningen på alle de nitratfølsomme arealer ud fra beregninger foretaget i it-systemet

husdyrgodkendelse.dk. Da der er sket et fald i udvaskningen, vurderes det, at udvidelsen af dyreholdet ikke vil medføre, at miljøtilstanden forringes.

Husdyrloven fastlægger, at hvis der foreligger en indsatsplan for grundvandsbeskyttelse, der omfatter projektets udbringningsarealer, skal retningslinjer heri være styrende for miljøgodkendelse af projektet. Guldborgsund Kommune har ikke retningslinjer i en indsatsplan for det aktuelle område, som giver anledning til yderligere vilkår i denne miljøgodkendelse.

Kommunes vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer, at den ansøgte produktion, med de stillede vilkår, ikke vil udgøre en væsentlig risiko for nitratforurening af grundvandsforekomsterne i området.

3.6.4 Fosfor

Da dele af arealerne ligger indenfor oplande til Natura 2000-områder, der er følsomme overfor fosfor, skal det maksimale accepterede fosforoverskud beregnes. Fosforoverskuddet er differencen mellem, mængden tilført til arealerne, og den mængde, der fraføres med afgrøderne. Mængden af fosfor, der fraføres med afgrøderne, afhænger af det aktuelle sædskifte, jordbundsforhold samt, hvis der er tale om sandjord, om afgrøderne vandes.

I tilfælde af et fosforoverskud, beregnes overskuddets maksimale størrelse ud fra jordens fosfortal.

Tabel 16. Fosforberegning

	Ha	Tilladt fosforoverskud	Max. kg fosfor i overskud tilladt
Fosforklasse 0 (JB<4 og P-tal <4)	181,80ha	15,4 kg P/ha/år	2.799,72 kg
Fosforklasse 1 (P-tal 4-6)	5,9 ha	4,0 kg P/ha/år	23,6 kg
Fosforklasse 2 (lavbundsarealer)	0,15 ha	2,0 kg P/ha/år	0,3 kg
Fosforklasse 3 (P-tal >6)	12,34 ha	0 kg P/ha/år	0,0 kg
Maksimalt tilladt fosforoverskud			2.823,62 kg P

Der må ifølge lovgivningens krav være et fosforoverskud på arealerne under de givne forudsætninger svarende til 2.823,62 kg P. Der tilføres 34,9 kg P/ha og fraføres 20,8 kg P/ha, hvilket giver et overskud på 14,1 kg P/ha/år på bedriftens 200,19 ha, hvilket giver 2.822,68 kg P i overskud ialt. Dette betyder, at fosforoverskuddet på arealerne er overholdt med 0,94 kg P.

Beregningerne er baseret på 200,19 ha med sædskifte S8 (med et udvaskningsindeks på 88), hvor der er fraførsel af fosfor med afgrøderne svarende til et arealvægtet gennemsnit på 20,8 kg P/ha. Endvidere er beregningerne baseret på, at der er dokumenteret fosfortal under 6 for arealerne 13 og 14. Dokumentationen viser i øvrigt, at en lang række af de øvrige arealer ligeledes har fosfortal under 6, men dette er ikke taget med i ansøgningen.

Kommunens vurdering

Ifølge ansøgningsmaterialet er det generelle krav om P-overskud overholdt ved det ansøgte projekt. Guldborgsund Kommune har på den baggrund vurderet, at

der kan meddeles miljøgodkendelse til den ansøgte udvidelse uden, at der er behov for yderligere vilkår omkring fosfor.

3.6.5 Påvirkning af § 3-beskyttet natur

De beskyttede naturtyper ved udbringningsarealerne er alle forholdsvis robuste naturtyper, set i forhold til påvirkningen med næringsstoffer. Med undtagelse af Bilag IV-arter (som behandles særskilt i afsnit 3.6.8) indeholder lokaliteterne ikke fredede-, lokalt truede- eller særligt bevaringsværdige arter. Det vurderes derfor, at udbringningen af husdyrgødning på de ansøgte arealer ikke vil påvirke beskyttede naturtyper som ligger nær udbringningsarealerne.

3.6.6 Påvirkning af Natura 2000-områder

Udbringning af husdyrgødning medfører en afdampning af kvælstof, der i en afstand af 10-20 m afhængig af gødningstype, i nogle tilfælde op til 100 m, fra markkanten giver en tilførsel på 1 kg N/ha/år. Ved tilførsel af 1 kg N/ha/år og derover kan der påvises en tilstandsændring af et naturområde, jf. Miljøstyrelsens husdyrvejledning. Den korteste afstand fra udbringningsarealerne er henholdsvis ca. 0 m til Natura 2000-område nr. 173 og ca. 1,2 km til Natura 2000-område nr. 174.

Fra udbringningsarealerne er der ca. 0-10 m til en strandeng i Natura 2000-område nr. 173, som er den nærmeste habitatnaturtype. Da strandenge ikke er en ammoniakfølsom naturtype, vurderes udbringningen af husdyrgødning på de ansøgte arealer ikke at have en væsentlig påvirkning af arter og naturtyper i Natura 2000-område nr. 173.

Med en afstand til Natura 2000-område 174 på 1,2 km vurderes det ligeledes, at afdampningen af kvælstof ved udbringningen af husdyrgødning ikke vil påvirke Natura 2000-området væsentligt.

Samlet set er det kommunens vurdering, at det ansøgte projekt hverken i sig selv eller sammen med andre planer og projekter i området vil have en væsentlig påvirkning på udpegningsgrundlaget for Natura 2000-områderne. Kort 2. Placering af udbringningsarealer og vandløb. Se i øvrigt bilag 2 Naturnotat.

3.6.7 Påvirkning af arter med særlige beskyttelseskrav (Bilag IV arter)

Ved besigtigelserne er der foretaget en konkret vurdering af, om de enkelte naturområder kan være yngle- eller rasteområder for padder, der er omfattet af EU-habitatdirektivets Bilag IV. Projektet kan kun godkendes, hvis der ikke sker en beskadigelse eller ødelæggelse, herunder gradvis forringelse af yngle- eller rasteområder for Bilag IV-arter jf. Habitatbekendtgørelsens § 11 og Naturbeskyttelseslovens § 29a.

Ved udbringning af husdyrgødning sker der en afdampning af kvælstof, som afsættes på de omkringliggende arealer. Afsætningen af kvælstof er størst tæt på udbringningsarealet og den falder gradvist med øget afstand til udbringningsarealet. Størrelsen af kvælstofdepositionen er udover afstanden fra udbringningsareal også afhængig af husdyrgødningstypen og udbringningsteknologien. Naturområder kan ændres som følge af tilførsel af kvælstof. Det er påvist, at tilførsel af 1 kg N/ha og derover medfører tilstandsændringer i et naturområde jf. Miljøstyrelsens husdyrvejledning. Tilstandsændringerne vil f.eks. være i form af en tilgroning af naturområdet med

mere kvælstoftolerante og konkurrencestærke plantearter. Den generelle naturtilstand i det kvælstoffølsomme naturområde vil blive ændret og forringet. Det samme gør sig gældende for naturområder og vandhuller, der er yngle- og rasteområde for Bilag IV-arter f.eks. Stor Vandsalamander eller Springfrø, hvor en forøget kvælstoftilførsel bevirker en tilgroning af naturområdet. Herved bliver naturområdet beskadiget eller ødelagt over en årrække, således at det ikke kan fungere som yngle- og rasteområde for Bilag IV-arterne.

Hvis afstanden mellem udbringningsarealet og naturområdet er over 100 meter, vil der ifølge Miljøstyrelsens husdyrvejledning sjældent kunne konstateres en påvirkning på over 1 kg N/ha - uanset husdyrgødningstype og anvendt teknologi. Kun i tilfælde med "worst case"- tab af ammoniak og et udbringningsareal på over 100 ha vil der kunne konstateres påvirkninger på over 1 kg N/ha. "Worst case" vil typisk være udbringning af fast husdyrgødning uden nedbringning - typisk ved udbringning ovenpå afgrøden. Ved anvendelse af flydende husdyrgødning er tabet betydeligt mindre. Det følger af Miljøstyrelsens husdyrvejledning, at ved udbringning af ubehandlet gylle fra svin vil der ikke være påvirkninger på over 1 kg N/ha bortset fra de nærmeste 10 meter fra udbringningsarealet. Ubehandlet gylle fra kvæg kan derimod have påvirkninger på over 1 kg N/ha indenfor de nærmeste 20 meter fra udbringningsarealet. Anvendelsen af forskellige udbringningsteknologier kan medvirke til, at afdampningen af kvælstof mindskes. Ifølge Miljøstyrelsens husdyrvejledning vil depositionen af kvælstof være mindre end 1 kg N/ha i kanten af et udbringningsareal, hvis udbringningen af gylle sker ved nedfældning eller ved anvendelse af forsuret gylle. Se i øvrigt bilag 2 Naturnotat.

På udbringningsarealerne udbringes der svinegylle med slæbeslanger.

For at hindre ændringer i tilstanden af kvælstoffølsomme naturtyper samt i naturområder, der er yngle- og rasteområder for Bilag IV-arter, i forbindelse med udbringning af husdyrgødning er det kommunens vurdering, at afdampningen af kvælstof ved udbringningen kan reduceres tilstrækkeligt ved anvendelsen af forskellige udbringningsmetoder eller ved at holde afstand til naturområdet.

Det vurderes, at der skal stilles følgende vilkår:

- Ved vandhullerne beliggende på mark 8, 10 og 11, må der ikke udbringes flydende husdyrgødning nærmere end 10 m fra vandhullets øverste kant medmindre udbringningen sker med forsuret gylle eller ved nedfældning. Vandhullernes placering fremgår af kort 8. Afstandene udmåles fra øvre brinkkant af vandhullet, hvor den naturlige fugtigbundsvegetation, som hører til vandhullet, ophører.

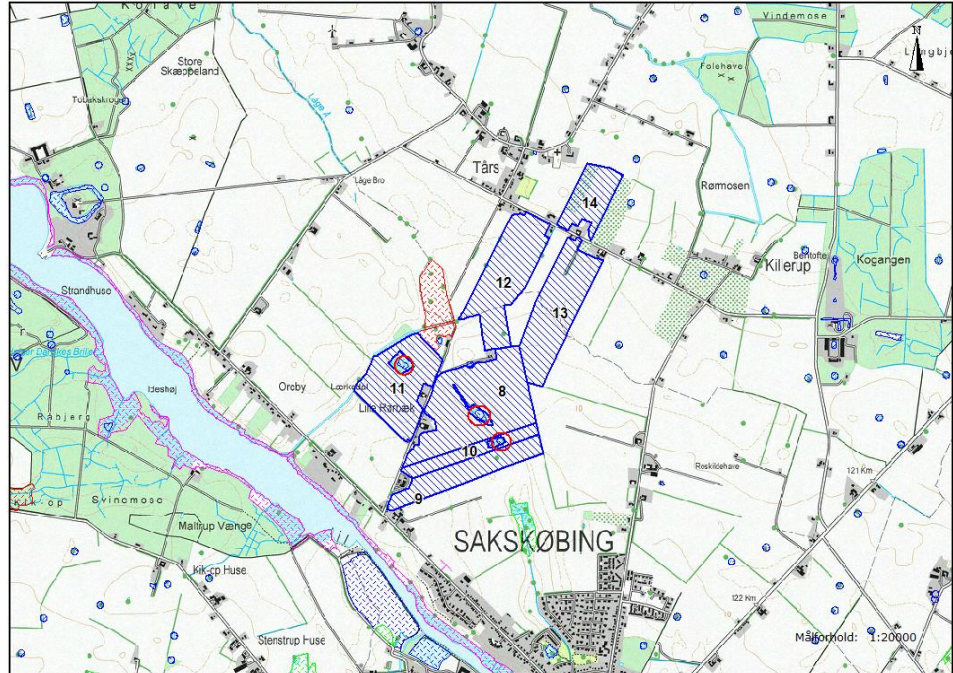
Flagermus

Udbringningen af husdyrgødning påvirker ikke træer eller bygninger, og det vurderes, at yngle- og rastesteder for flagermus omfattet af Bilag IV ikke vil blive beskadiget eller ødelagt ved projektet.

Andre bilag IV-arter

Det vurderes ikke sandsynligt, at der indenfor området findes andre bilag IV-arter end de nævnte.

Kort 4. Placering af udbringningsarealer og vandhuller hvortil der er stillet vilkår.

3.6.8 Udskiftning af udbringningsarealer

Der er jævnfør lovgivningen anmeldepligt ved ønske om ændring eller udskiftning af arealer til udbringning af husdyrgødning. Dette skyldes behovet for at vurdere risikoen for udvaskning af næringsstoffer og påvirkning af følsomme områder på nye arealer. Da dette er fastlagt via lovgivningen har kommunen vurderet, at der ikke er behov for yderligere vilkår i forhold til dette.

3.7 BAT OG BEGRÆSENDE FORANSTALTNINGER

Gennem Husdyrloven pålægges den enkelte landmand at redegøre for brugen af BAT og eventuelt reducere miljøbelastningerne fra husdyrproduktionen ved anvendelse af BAT. Det niveau miljøbelastningen kan nedbringes til ved hjælp af BAT supplerer det fastlagte beskyttelsesniveau. BAT kravene er uafhængige af omgivelsernes sårbarhed. Beliggenheden af bedriften i et særligt følsomt område skærper ikke således ikke kravet til BAT. BAT kravene er derimod forskellige for nybyggeri, hvor moderne teknologi ofte kan implementeres forholdsvis billigt, og for eksisterende byggeri, hvor implementering af moderne teknologi kan være dyr eller ligefrem umulig.

I den aktuelle sag er langt størstedelen af projektet nybyggeri.

Følgende områder vurderes i forhold til BAT:

- Ammoniakfordampning fra stald og lager, som kan begrænses gennem staldindretning, teknologier i staldene, fodersammensætning og opbevaring af husdyrgødning
- Fosfor indhold i husdyrgødningen grundet fodersammensætningen
- Forbrug af vand og energi
- Management
- Støj
- Lugt
- Udbringning af gødning - herunder nitrat- og fosformængder, der udbringes.

3.7.1 Ammoniak og anvendelse af BAT

Ammoniakemission fra anlægget kan mindskes ved at begrænse dyrenes udskillelse af kvælstof, begrænse tabet af ammoniak fra husdyrgødningen eller at opsamle ammoniak fra luften ved rensning. Dette kan gennemføres ved, at anvende forskellige teknikker/teknologier hver for sig, eller i kombination med hinanden.

Kommunen har foretaget en konkret beregning/vurdering i forhold til det konkrete projekt med udgangspunkt i Miljøstyrelsens gældende teknologiblade på godkendelsestidspunktet (se yderligere i bilag 4 BAT notat).

Guldborgsund Kommune vurderer, at det er proportionelt at beregne bedriftens maksimale emissionsgrænseværdi for ammoniak fra den ansøgte produktion med udgangspunkt i anvendelse af:

- *Delvis spaltegulve i alle staldsystemer.*
- *Gyllekøling i de nye stalde til søer og smågrise.*
- *Fast overdækning af de 2 nye gyllebeholdere.*

Ovenstående tiltag medfører via beregning i det elektroniske ansøgningssystem en emissionsgrænseværdi for ammoniak fra den ansøgte produktion svarende til **3.721 kg NH₃-N/år.**

Dette emissionsniveau sammenholdes med den beregnede teoretiske emissionsgrænseværdi jf. vejledning fra Miljøstyrelsen.

Jf. Miljøstyrelsens vejledning vil det være proportionelt af stille krav om overholdelse af et samlet ammoniakemissionsniveau svarende til 3.967 kg NH₃-N pr. år for den ansøgte produktion.

Kommunen vurderer, at emissionsgrænseværdien, der skal leves op til, er på **3.721 kg NH₃-N pr. år.**

Ansøger har med udgangspunkt i de nævnte staldindretninger valgt at anvende følgende teknologier til opfyldelse af emissionsgrænseværdien for ammoniak:

- *Delvis spaltegulve i alle staldsystemer.*
- *Gyllekøling i de nye stalde til søer og smågrise.*
- *Fast overdækning af de 2 nye gyllebeholdere.*

I version 2 af ansøgningen er der beregnet en samlet ammoniakemission fra stald og lager svarende til 3.721 kg NH₃-N/år.

Dette betyder, at der leves op til kommunens krav om maksimalt kg NH₃-N/år.

For at sikre, at ansøger i praksis lever op til den fastlagte emissionsgrænseværdi for ammoniak, som er vurderet opnåelig ved BAT, er der fastlagt relevante og nødvendige indretnings-, drifts- og egenkontrolvilkår til de valgte teknikker og teknologier i godkendelsen. Dette betyder konkret for denne godkendelse, at der er stillet vilkår om at staldsystemerne skal være som ansøgt, dvs. delvist spaltegulv i alle stalde, der skal etableres gyllekøling i de nye staldbygninger og der skal etableres fast overdækning på de 2 nye gyllebeholdere.

Kommunens vurdering

Samlet set vurderer kommunen, at ansøger har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse ammoniakemissionen fra husdyrbrugets anlæg, og at der er indført BAT i det omfang, at kommunen vurderer det proportionelt.

3.7.1.1 Gyllekøling

Jævnfør Miljøstyrelsens teknologiblad kan gyllekøling etableres ved nedstøbning af køleslanger i kanalbund, eller alternativt udlægges de direkte oven på kanalbunden. Der er i teknologibladet taget udgangspunkt i, at der produceres varme svarende til 3 gange forbruget af strøm. Jo større andel af den indvundne varme der kan udnyttes, desto større gevinst opnås ved teknikken.

Staldanlæggets gyllekanaler i de nye stalde er opgivet til i alt 3.000 m². Ansøger har redegjort for, at gyllekølingen vil blive dimensioneret til at opnå en reduktion i ammoniakfordampningen på 17 %. For at opnå en reduktion på 17 %, skal den gennemsnitlige specifikke køleeffekt være 18,5 W/m². Den køleeffekt som varmepumpen skal have, hvis den kører kontinuerligt, er beregnet til 18,5 W/m² * 3.000 m² = 55,5 kW. Der er derfor stillet vilkår om, at varmepumpen skal have en årlig køleydelse på minimum 55,5 kWh.

Hvis der installeres en større varmepumpe end 55,5 kW, kan varmepumpens faktiske driftstid reduceres. F.eks. vil den nødvendige driftstid for en varmepumpe på 70 kW opnås, hvis varmepumpens driftstid er: $(55,5 \text{ kW}/70 \text{ kW}) * 8.760$ timer/år = 6.945 timer/år. Af hensyn til miljøeffekten er det vigtigt, at varmepumpen kører om sommeren, hvor det er varmest og ammoniakfordampning dermed er størst. Sommeren er dog samtidig den årstid, hvor der er mindst brug for varme i stalden. Men i de fleste danske somre vil der trods alt stadigvæk være behov for ekstra varme i smågrise hulerne, og behov for varmt vand til personalets bade og håndvask, samt til vask af stalde. Det er derfor vurderet, at anlægget vil være i drift året rundt.

Ifølge teknologibladet opnås den mest sikre bestemmelse af kølingen, og dermed ammoniakreduktionen, ved at der monteres en energimåler på varmepumpen. Overholdelsen af vilkåret om en årlig køleydelse vil dermed kunne aflæses direkte på måleren, hvilket gør kontrollen enkel ved tilsyn. Der er derfor sat vilkår om at der monteres energimåler på varmepumpen.

Der er yderligere sat vilkår om, at gyllekølingsanlægget monteres med et trykovervågningssystem tilknyttet en alarm, samt en sikkerhedsanordning, der i tilfælde af lagkage stopper gyllekølingsanlægget. Endvidere skal anlægget vedligeholdes i henhold til producentens anvisninger og der skal være indgået en skriftlig serviceaftale med en certificeret montør.

Endelig er der indsat vilkår om, at der skal være en logbog med oplysninger om evt. driftsstop og med angivelse af årsag og varighed. Ved driftsstop længere end 14 dage skal Guldborgsund Kommune orienteres. Dette skal sikre, at Guldborgsund Kommune kan gribe ind, hvis der er udsigt til at driftsstop medføre væsentlig større ammoniakfordampning fra staldanlæggene end forudsat i denne miljøgodkendelse.

Kommunes vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer, at der ved overholdelse af de stillede vilkår vil være sikkerhed for, at den beskrevne miljøeffekt af gyllekølingssystemet kan opnås i praksis.

3.7.2 Fosfor og anvendelse af BAT

Ved fastlæggelse af grænseværdier for fosfor, skal der som for ammoniak, findes et passende balancepunkt mellem de forskellige miljøpåvirkninger og de dertil svarende omkostninger.

Miljøstyrelsen vurderer i den forbindelse, at yderligere generelle krav til begrænsning af fosfor begrundet i BAT skal baseres på omkostningsneutrale teknikker og teknologier. Jf. Miljøstyrelsen vil fodertiltag i form af foderoptimering i de fleste tilfælde kunne gennemføres i alle besætninger uafhængigt af, om der er tale om nyetablering eller eksisterende husdyrbrug.

Fastlæggelse af grænseværdien for fosfor er gennemført med udgangspunkt i MST vejledningens nye BAT-grænser for fosfor (se yderligere i bilag 4).

Ved anvendelse af miljøstyrelsens BAT-grænser for henholdsvis smågrise, søer og slagtesvin har Guldborgsund Kommune beregnet, at det vil være proportionelt at stille krav om maksimalt **10.413 kg P ab lager, svarende til 26,0 kg P/DE.**

For at opfylde krav til BAT vedrørende fosfor ab lager har ansøger valgt at følge fodernormerne i husdyrgodkendel.dk. Derudover er det oplyst, at der anvendes fasefodring og fytase til alle dyregrupper.

I vers. 2. af ansøgningen er der beregnet en samlet mængde fosfor i husdyrgødningen ab dyr svarende til 10.357 kg P svarende til 25,9 kg P/DE.

Kommunens vurdering

Samlet set vurderer kommunen, at ansøger har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse fosforudledningen fra husdyrholdet, og at der er indført BAT i det omfang, det er proportionelt i det konkrete tilfælde. Brugen af fasefodring og tilsætning af fytase er fastholdt i vilkår.

3.7.3 Øvrige forhold i relation til BAT

Ansøgningen indeholder en redegørelse for øvrige forhold, der skal vurderes i relation til BAT for følgende:

- Forbrug af vand og energi,
- Management,
- Støj og lugt,
- Opbevaring af gødning,
- Udbringning af gødning.

3.7.3.1 Forbrug af vand og energi

Anvendelse af ressourcerne vand og energi skal indgå som en integreret del af opfyldelse af princippet om BAT. Forbruget af vand og energi afhænger dog betydeligt af den enkelte ejendom og driftsmæssige forhold på denne. Der er derfor ikke fastlagt egentlige grænseværdier for disse parametre fra MST's side. Forbruget kan desuden afhænge betydeligt af, hvilke teknologiske løsninger der anvendes til begrænsning af andre forureningsparametre.

Jf. BREF-dokumentet er det BAT at anvende lavenergibelysning, optimere udformningen af ventilationssystemet, gennemføre eftersyn og rengøring af ventilatorer, temperaturstyring i stalde, der sikrer temperaturkontrol og minimumsventilation i perioder, hvor der ikke er behov for ret stor ventilation. I forhold til vandforbruget er det ifølge BREF-dokumentet BAT at rengøre stalde og inventar med højtryksrensning efter hver produktionscyklus, at foretage kalibrering af drikkevandsanlæg for at undgå spild, at registrere vandforbrug, at finde og reparere evt. lækager, samt at benytte drikkenipler over trug.

Ansøger har beskrevet, at der anvendes følgende foranstaltninger til begrænsning af energi- og vandforbruget:

Belysning

- Der bruges i videst muligt omfang energisparepære/lavenergi belysning
- Lamper rengøres jævnligt
- Lyset er tændt fra kl. 6-18. Det skal understreges, at tidspunkterne for lys er vejledende, og der vil kunne være daglige og sæsonmæssige udsving i varigheden af tændt lys.

Ventilation

- Alle staldene er med undertryksventilation.
- Der er separat styring i hver sektion, som styrer varme/ventilation.
- Ventilationen er frekvensstyret. (Dvs. at omdrejningerne og dermed energiforbruget nedsættes, når anlægget kører med mindre end max. ventilation.)

Transport

- Køretøjer vedligeholdes og tomgangskørsel undgås. Ansøger har fokus på at minimere antal transportere.

Vandbesparende foranstaltninger

- Anlæggets drikkevandsinstallationer rengøres og efterses jævnligt med henblik på at undgå spild.
- Ansøger bestræber sig på at minimere forbruget af vaskevand. Der etableres vandure/biure, hvor vandforbruget følges.
- Vandforbruget minimeres ved at der bruges drikkenipler over fodertruget. Dermed opsamles det vand, der spildes og der anvendes kun præcist det drikkevand grisene tapper.
- For ikke at bruge mere vand end nødvendigt og samtidig få en effektiv rengøring, anvendes højtryksrenser, når staldene rengøres.
- Stophaner på vandslanger.

Derudover vil der blive etableret gyllekøling, hvor varmen fra gyllen benyttes til staldopvarmning, opvarmning af kontor, mandskabsrum, baderum, samt vand til bad og håndvask. Gyllekølingsanlægget bliver eneste kilde til varme i de nye stalde. Udover at gyllekølingsanlægget mindsker ammoniakfordampningen erstatter det således også andre opvarmningsformer f.eks. el-varme, olie- eller fastbrændselsfy.

Kommunens vurdering

Kommunen vurderer med udgangspunkt i det ovenfor beskrevne samt det tidligere omtalte BREF-dokument, at det anvendes BAT indenfor dette område. Anvendelse af BAT gennemføres via optimering af energieffektiviteten ved at installationer løbende kontrolleres og vedligeholdes, og at spild mindskes mest muligt. Samtidig vurderes det som BAT, at der gennemføres registreringer af

forbruget, og at defekter identificeres og udbedres. Yderligere er det BAT, at der ved udvælgelse af udstyr er fokus på besparende egenskaber.

3.7.3.2 Management

Management skal indgå som en integreret del af opfyldelse af princippet om BAT. Management handler i høj grad om de elementer, som er en naturlig del af driftslederens tilrettelæggelse af driften af husdyrbruget, og er derfor en meget vigtig del af BAT.

Jf. MST's vejledning og BREF-dokumentet kan det betragtes som BAT, at registrere forbruget af energi og næringsstoffer i produktionen, herunder fastlægge mål for husdyrholdets næringsbehov i forhold til forventet tilvækst, udarbejde foderplaner, der sikrer en optimal udnyttelse af foderets næringsstoffer og følge foderforbruget løbende. Disse elementer indgår i dansk husdyrproduktion gennem fastlæggelse af retningsgivende normer for husdyrholdets næringsbehov. Tilsvarende kan det betragtes som BAT, at søge at opnå størst mulig udnyttelse af næringsstofferne i både husdyrgødning og handelsgødning gennem gødningsplanlægning og gødningsregnskaber - elementer som allerede er implementeret i dansk lovgivning.

Endvidere betragtes det som BAT at sikre, at ansatte har den nødvendige uddannelse, samt at der forefindes beredskabsplaner på husdyrbruget, der sikrer hensigtsmæssig adfærd ved uforudsete hændelser.

Ansøger har beskrevet, at der anvendes følgende foranstaltninger i relation til management:

Medarbejdere

- De ansatte deltager løbende i relevante kurser. Der bliver udarbejdet APV for arbejdspladsen, opsat førstehjælpskasser og øjenskylleudstyr, og der er konstant værnemidler i form af beskyttelsesbriller, handsker, åndedræts- samt høreværn til rådighed for medarbejderne.

Beredskabsplan

- Der er udarbejdet en beredskabsplan, hvori telefonnumrene til kontaktpersoner og offentlige kontaktinstanser i forbindelse med eventuelle uheld er nedskrevet. Beredskabsplanen indeholder forholdsregler i forbindelse med uheld med kemikalier, driftsmateriel, gylle, brand m.v., og er tilgængelig for alle på arbejdspladsen.

Dagligt tilsyn

- Ansøger eller dennes ansatte tilser dyr og produktionsanlæg flere gange hver dag. Der udføres små reparationer, når det er nødvendigt. Såfremt der er behov for det, bliver der tilkaldt service til driftnlægget.

Mark- gødningsplan

- Der bliver hvert år udarbejdet en mark- og gødningsplan, samt gødningsregnskab af en planteavlskonsulent, hvorved det sikres, at mængden af gødning bliver tilpasset afgrødernes forventede behov samt opfylder lovkravene for maksimal tildeling af næringsstoffer. I planen bliver der taget hensyn til bl.a. jordbundstype, sædskifte, planternes udbytte, og kvælstofudnyttelsen.
- Gødningsbeholderne følger reglerne for kontrol min. hvert 10 år.

Renoveringsplan for driftsudstyr og staldbygninger

- Bygninger og driftsinventar bliver løbende renoveret.
- Der er opmærksomhed på at investere i mere energibesparende modeller i forbindelse med udskiftning af el-forbrugende udstyr.
- Vurdering af tidshorizonten for større renovering af driftsinventar og driftsbygninger.

Godt landmandskab

- Bedriftens medarbejdere uddannes løbende gennem kurser og efteruddannelse
- Medarbejdere er orienteret om, at ejendommen er miljøgodkendt, og hvilket ansvar der dermed følger.
- I bedriftens driftsregnskab registreres forbrug af indkøbt foder og handelsgødning.
- Der fodres med foderoptimerede foderblandinger, hvor tildeling af N og P begrænses mest muligt.
- Affald bortskaffes så vidt muligt til genbrug.
- Rengøring i og omkring siloer og bygninger foretages jævnligt med henblik på at minimere risikoen for lugt, skadedyr samt mindske risikoen for at der opstår uhygiejniske forhold.
- Sætte særlig fokus på dyrevelfærd og fortsat gøre en ekstraordinær indsats over for infektioner, som kan overføres fra dyr til mennesker.
- Tage hensyn til grund- og overfladevand, når driften tilrettelægges.

Rengøring og desinficering

- Der er på bedriften stor opmærksomhed på at renholde stalde og omkringliggende arealer. En side effekt af godt indeklima er, at staldene lugter mindre end gennemsnittet, samt at ammoniakfordampningen ligeledes er lavere.

Overbrusning i svinestalde

- Følger de lovmæssige krav om overbrusningsanlæg eller tilsvarende anordning til regulering af svins kropstemperatur

Der er stillet vilkår om, at bedriften skal drives som oplyst i ansøgningsmaterialet, hvorved de ovenstående hensigtserklæringer er bindende for ansøger. Det skal påpeges, at der er vigtigt, at planteavlskonsulenten bliver orienteret om miljøgodkendelsens krav om et S8 sædskifte og maks. 1,35 DE/ha. Derud over er der stillet en række vilkår, som allerede er omtalt i de foregående afsnit, som er med til at fastholde godt landmandskab. Det drejer sig om vilkår om renholdelse, vedligeholdelse, oplysning til medarbejderne m.m. Der til kommer vilkår om altid at overveje BAT ved investeringer i teknologi, maskiner, inventar m.m.

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer, at bedriften med de angivne forhold omkring staldindretning, foder, opbevaring/behandling/udbringning af husdyrgødning, forbrug af vand og energi, samt efterlevelse af stillede vilkår, lever op til BAT-niveauet indenfor området management.

3.7.3.3 Støj og lugt

Forhold omkring gener i relation til støj og lugt, og anvendelse af BAT skal vurderes med udgangspunkt i lokale forhold, og der er ikke fastsat branchespecifikke grænseværdier for denne parameter.

De lokale forhold er vurderet i tidligere afsnit af denne godkendelse, og det er af kommunen vurderet, at alle gældende krav jf. Husdyrloven og tilhørende bekendtgørelse af overholdt.

Kommunens vurdering

På baggrund af ovenstående vurderer Guldborgsund Kommune, at der er anvendt BAT i relation til disse parametre på bedriften.

3.7.3.4 Opbevaring af gødning

Jævnfør BREF er det BAT at opbevare gylle i en stabil beholder, der kan modstå mekaniske, termiske og kemiske påvirkninger. Beholderens bund og vægge skal være tætte og korrosionsbeskyttede. Beholderne skal tømmes jævnlige af hensyn til eftersyn og vedligeholdelse – normalt 1 gang årligt, og der bør kun omrøres i gyllen umiddelbart før tømning af beholderen. Endvidere er det BAT at overdække beholderen med fast låg eller med et naturligt flydelag, der er etableret med snittet halm eller tilsvarende.

De danske byggeblade for gyllebeholdere sikre beholdernes stabilitet, tæthed og styrke. Endvidere sikrer de danske krav om beholderholderkontrol, at der er jævnlige tilsyn med beholderens tilstand. Der er endvidere lovkrav om overdækning enten med flydelag eller telt/låg.

Som tidligere omtalt er der valgt fast overdækning over de nye beholdere, mens den eksisterende beholder vil følge de generelle regler for flydelag og logbog over flydelaget. I godkendelsen er der, som tidligere omtalt, sat vilkår om de faste overdækninger over de nye beholdere. For alle 3 beholdere er der sat krav om, at omrøring begrænses mest muligt.

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer, at der med de tidligere omtalte vilkår til indretning og drift af gyllebeholderne er sikret, at opbevaringen af gødningen lever op til BAT-kravene.

3.7.3.5 Udbringning af gødning

De teknikker, der kan reducere ammoniakfordampningen ved udbringningen af husdyrgødning, er rettet mod teknikker, der sørger for, at gyllen hurtigt kommer ned på eller i jorden, eller som giver gyllen en lavere pH-værdi (svovlsyrebehandling). For så vidt angår anvendelse af BAT i relation til udbringning af husdyrgødning på arealerne er det MST's opfattelse, at gældende lovregulering, herunder allerede gennemførte ændringer af Husdyrgødningsbekendtgørelsen, er BAT. Dette er ligeledes kommunens vurdering.

De gældende regler omfatter hvornår og hvordan husdyrgødningen må udbringes, og flere af disse virkemidler er også nævnt i BREF-dokumentet. Jf. BREF-dokumentet er det BAT at tilpasse tilførslen af gødning efter afgrødernes behov for næringsstoffer og på et tidspunkt, hvor afgrøderne optager næringsstofferne mest optimalt. Desuden skal risikoen for forurening af omgivelserne reduceres ved ikke at tilføre gødning til vandmættede, oversvømmede, frosne eller snedækkede

arealer. Endvidere må der ikke tilføres arealerne gødning, hvis de skråner eller støder direkte op til vandløb. Det er samtidig BAT at tilrettelægge udbringningen af husdyrgødning således, at risikoen for lugtgener minimeres. Disse tiltag er, som nævnt, dækket af husdyrgødningsbekendtgørelsen og bekendtgørelse om Jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække, hvorfor det er et lovkrav at følge dem.

Kommunens vurdering

Der er fra MST ikke udarbejdet vejledende emissionsgrænser for nitrat og ammoniakemission i forbindelse med udbringning af husdyrgødning, da de generelle regler er vurderet tilstrækkelige til efterlevelse af BAT.

En yderligere reduktion af ammoniakfordampningen ved udbringning i vinterafgrøder vil kunne opnås ved nedfældning jf. MST. Det vurderes dog, at de samfundsøkonomiske omkostninger ved denne teknologi er uforholdsmæssige høje, da nedfældning af husdyrgødning kan medvirke til udbyttetab og desuden medfører en øget udledning af drivhusgasser. Svovlsyrebehandling af gylle vil kunne medvirke til at reducere ammoniakfordampningen i marken, men denne teknologi vurderes at være uforholdsmæssig dyr at indføre alene af hensyn til miljøeffekten, og dermed ikke proportionel.

På baggrund af ovenstående vurderer kommunen, at der ikke er grundlag for at fastlægge vilkår begrundet i BAT i relation til udbringning af husdyrgødningen.

3.7.1 Nitrat til udbringningsarealer

De teknikker, der kan reducere nitratudvaskningen i forbindelse med udbringning af husdyrgødning, er rettet mod at øge planternes udnyttelse af det tilførte kvælstof. Disse teknikker er følgende:

- Teknikker i marken, der sørger for, at gyllen fordeles bedst muligt til de afgrøder, som har størst mulighed for at udnytte det tilførte kvælstof.
- Teknikker, som er målrettet mod at tilbageholde mineraliseret kvælstof i jorden udenfor afgrødernes vækstperiode med henblik på udnyttelse i den efterfølgende vækstsæson.
- Teknikker, som øger husdyrgødningens andel af mineralsk kvælstof i forhold til organisk kvælstof, og som dermed medvirker til at øge udnyttelsen i marken. Dette er for eksempel separeringsteknikker i kombination med afbrænding eller afgangning af den faste fraktion af husdyrgødningen.

Efter kommunens vurdering er en stor del af de ovenstående virkemidler allerede implementeret i landbrugsdriften via Husdyrgødningsbekendtgørelsen. Blandt andet er der fastsat harmonikrav samt regler for, hvornår og hvordan husdyrgødning må udbringes. Endvidere er der i medfør af Lov om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække (gødskningsloven) fastsat bindende normer for den totale kvælstofanvendelse i markdriften samt krav til kvælstofudnyttelsen ved anvendelse af husdyrgødning. Flere af disse virkemidler er desuden nævnt i tidligere omtalt BREF-dokument, hvor det indgår i vurdering af BAT.

Separation af husdyrgødning er ikke vurderet værende BAT, da miljøeffekten er betinget af, at den faste del kan afsættes og dermed ikke udbringes på arealerne, og teknologien vurderes at være relativt dyr opgjort pr. reduceret kg N set i forhold til allerede gennemførte virkemidler jf. generel lovgivning.

Kommunens vurdering

Kommunen vurderer, at der ved efterlevelse af krav i lovgivningen leves op til BAT i relation til håndtering af husdyrgødningen. Der er derfor ikke fundet grundlag for at fastlægge vilkår begrundet i BAT med henblik på at begrænse nitratudvaskningen.

3.7.2 Samlet vurdering af BAT

Med udgangspunkt i de gennemførte beregninger og vurderinger er det Guldborgsund Kommunes konklusion, at bedriften vil blive indrettet og drevet i overensstemmelse med princippet om BAT. Samtidig vurderer Guldborgsund Kommune, at de stillede vilkår tager hensyn til de tekniske muligheder og proportionalitetsprincippet. Ved den samlede vurdering er der så vidt muligt vurderet på eventuelle vekselvirkninger mellem forureningsparametre.

Kommunen har vurderet, at det vil være proportionelt at leve op til en maksimal ammoniakemission fra stald og lager svarende til 3.721 kg NH₃-N. For fosfor er der ligeledes vurderet et proportionelt fosforniveau på 10.413 kg P svarende til ca. 26,0 kg P ab lager/DE.

Det er endvidere vurderet, at ansøger har redegjort tilfredsstillende for tilvalg og fravalg af teknologier.

3.8 ALTERNATIVE LØSNINGER OG 0-ALTERNATIV

3.8.1 Alternative løsninger

Ansøger har overvejet alternative placeringer af staldene på bedriften. Af hensyn til de daglige arbejdsgange, ønskes staldene placeret så tæt på eksisterende karantænestald og gyllebeholder og af hensyn til naboerne skal staldene placeret væk fra eksisterende bebyggelse og dermed naboer. Den ansøgte placering er et kompromis mellem de 2 hensyn. Hvis staldene skulle placeres tættere på eksisterende bygningsmasse vil det forudsætte store investeringer i lugtrensning for at overholde Husdyrlovens krav til maksimale lugtgener for naboerne. Lugtrensningsteknikker er endnu både dyre og usikre med hensyn til effekt og holdbarhed. En placering tættere på eksisterende bygningsmasse er derfor ikke et reelt alternativ. Omvendt vil en placering længere væk, og dermed helt uden tilknytning til eksisterende bygningsmasse, være uønsket både af hensyn til logistikken i den daglige drift og dels af visuelle, samt landskabelige hensyn.

3.8.2 0-alternativ

0-alternativet beskriver forholdene, hvis ikke udvidelsen finder sted.

Da langt hovedparten af det hidtidige produktionsapparat er nedbrændt, vil 0-alternativet betyde, at der ikke længere vil kunne være husdyrbrug på ejendommen. Ejerens mulighed for at fortsætte som selvstændig landmand vil dermed ikke være tilstede.

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer, at den ansøgte placering er det bedst mulige kompromis mellem hensynet til naboer og til de landskabelige interesser.

3.9 DOKUMENTATION

Dokumentationen for egenkontrollen skal have en sådan form, at den tydeligt viser, at vilkårene i miljøgodkendelsen er overholdt.

I vilkårene er der stillet krav om dokumentation for følgende forhold:

- Besætningens størrelse.
- Brug af fytase.
- Korrekt bortskaffelse af farligt affald.
- Afsætningen af husdyrgødningen udover de 269,49 DE, der anvendes på egen bedrift.
- Energiforbruget til og køleydelsen af gyllekølingsanlægget.
- Service af gyllekølingsanlæg, staldventilatorer og andre mekaniske anlæg (mølleri, foderanlæg).
- Driftsuheld og andre væsentlige uregelmæssigheder i driften, herunder nedbrud af gyllekølingsanlæg, skader på gyllehobeholdernes overdækning m.m.
- Det årlige forbrug af el, vand og diesel, med forklaring på evt. udsving m.m.

Dokumentation for overholdelse af vilkårene skal opbevares i mindst 5 år. Guldborgsund Kommune skal ved tilsyn og kontrol have adgang til den nævnte dokumentation.

Alle vilkår er stillet for at sikre, at forudsætningerne for miljøgodkendelsen overholdes, samt frivillige tiltag gennemføres. Dette vurderes nødvendigt, da det danner grundlag for vurdering af, at den ansøgte produktion ikke vil få væsentlig indflydelse på miljøet eller omkringboende.

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer, at gennemførelse af den beskrevne egenkontrol og overholdelse af de stillede vilkår i øvrigt vil medføre, at der løbende holdes øje med, at de givne forudsætninger for miljøgodkendelsen overholdes, og at det er dokumenteret, således at kommunen ved tilsyn eller på efterspørgsel kan kontrollere dette.

3.9.1 Beredskabsplan

Der er indsat vilkår om, at der skal forefindes en beredskabsplan på ejendommen. Beredskabsplanen skal opbevares således, at der er let adgang til den, samt at alle ansatte er bekendt med dens placering og indhold. Derudover er der sat vilkår om, at planen jævnlige (min. 1 gang årligt) gennemgås og justeres, hvis der er sket ændringer. En beredskabsplan er ikke et decideret lovkrav, men det foreslås i Miljøstyrelsens vejledning til husdyrloven, og Guldborgsund Kommune har vurderet, at det kan være en god ide at kræve udarbejdelse af en beredskabsplan i forbindelse med miljøgodkendelsen. I den forbindelse skal det pointeres, at der ikke forventes et stort værk, men blot en kort oversigt, som viser, at landmanden har gennemtænkt de mest sandsynlige former for uheld og hvordan der bør reageres i de forskellige scenarier. Udarbejdelsen af beredskabsplanen skal også være med til at gøre det helt klart, at Guldborgsund Kommune ALTID skal orienteres om forureninger og have mulighed for at vurdere, om der skal træffes forholdsregler for at sikre miljøet mod yderligere skader som følge af forureningen.

Et væsentligt punkt i beredskabsplanen er således listen over hvem, der skal alarmes, hvornår og hvordan. Et andet væsentligt punkt er et oversigtskort, der viser placering af olietanke, kemikalieoplag, evt. gasflasker/trykbeholder og afløbsforhold. Oversigtskortet skal hænge udendørs, gerne flere steder på

bedriften til orientering for Lolland-Falster Brandvæsen. Kortet skal sikre, at Brandvæsenet kan træffe de rigtige beslutninger om evt. nedkøling af trykflasker, afspærring af kloakker, advarsel om giftig røg m.m., selv hvis der ikke er stedkendt personale på bedriften.

Der er med fremsendelse af ansøgning sendt et udkast til beredskabsplan. Se bilag 5.

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer, at det udkast til beredskabsplan, der er udarbejdet, indeholder de elementer, der er nævnt ovenfor. Dog mangler der et oversigtskort til udendørs ophæng. Det vurderes, at ved korrekt brug og opdatering af beredskabsplanen, vil der i tilfælde af uheld eller lign. på bedriften være muligt at reducere eventuelle konsekvenser heraf.

3.10 HUSDYRBRUGETS OPHØR

I forbindelse med nedlukning af produktionen er der stillet vilkår om, at der skal fremsendes en nedlukningsplan til kommunen. Planen skal indsendes til Guldborgsund Kommune maks. 1 mdr. efter der er truffet beslutning om nedlukning.

Som ved vilkåret om beredskabsplan er der ikke krav om en stor plan, men nærmere en kort orientering til Guldborgsund Kommune. Orienteringen skal indeholde oplysning om:

- hvornår dyreholdet ophører,
- om staldene rengøres og tages ud af brug, eller om de udlejes
- hvad der skal ske med den sidste husdyrgødning,
- om gødningsopbevaringsanlæggene efterfølgende skal udlejes eller om brugen helt ophører – det sidste er specielt relevant for beholdere omfattet af beholderkontrol eller omfattet af krav om fjernelse ved endt brug,
- om driften af jorden fortsætter, eller om jorden bortforpagtes osv.

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer, at de nævnte tiltag i forbindelse med ophør af produktionen er tilstrækkelige til at undgå forureningsfare og til at sikre, at ejendommen ikke vil blive et attraktivt levested for eksempelvis rotter.

3.11 HØRINGER

Ansøgningen blev offentliggjort den 2. juni 2015. En enkelt nabo har rekvireret ansøgningsmaterialet og anmodet om kopi af udkast til godkendelse.

Udkast i høring

Udkastet til miljøgodkendelse er sendt i forhøring hos ansøger og ansøgers konsulent. Derudover har det været sendt i høring hos ansøger, ansøgers konsulent og naboer i 6 uger, med høringsfrist 24. november 2015.

Omfanget af høringsparter i området omkring ejendommen er udvalgt på baggrund af en beregnet konsekvensafstand på 873 meter.

Bemærkninger til udkast til miljøgodkendelse

Under nabohøringen er der indkommet 2 bemærkninger. Dels en samlet skrivelse fra en række naboer, som er bekymrede for fluegener, lugtgener, faldende huspriser og trafikale gener i forbindelse med en udvidelse, og dels en nabo, som ønsker anlægget flyttet længere væk.

Kommunens bemærkninger:

Der er i miljøgodkendelse sat vilkår om forebyggelse af flue- og lugtgener. Guldborgsund Kommune vurderer, at almindelig håndhævelse af disse vilkår er tilstrækkeligt til at sikre naboerne mod væsentlige gener.

Landzonen er som udgangspunkt udpeget til erhvervsmæssig landbrugsdrift. Husejere i landzone udenfor områder, der er særskilt udpeget til anden anvendelse, må derfor forvente at være naboer til aktive landbrug. I henhold til gældende lovgivning indgår huspriser ikke i vurderingen, når der meddeles miljøgodkendelser til landbrug.

Som det fremgår af afsnit 3.4.4 Transport, er det et generelt problem, at de små veje i kommunen ikke er bygget til så bredde køretøjer, som benyttes af landbruget i dag. Men dette giver dog ikke grundlag for at nægte tilladelse til udvidelser og/eller etablering af husdyrbrug. Politiet er myndighed for færdslen på de offentlige veje, så Guldborgsund Kommune vurderer ikke at der er mulighed for at stille vilkår til færdslen på offentlig vej. Et evt. ønske om hastighedssænkende foranstaltninger på en konkret vejstrækning kan stiles til Teknik og Miljø i Guldborgsund Kommune.

Den ansøgte placering er den der er mest hensigtsmæssig for landmanden, som samtidig overholder lovkrav om div. afstande, lugtpåvirkning m.m. Et krav om flytning af anlægget længere ud på marken vil fordyre projektet og besværliggøre den daglige logistik i anlægget. Det er Guldborgsund Kommunes vurdering, at det ikke vil være proportionelt at forlange anlægget flyttet længere ud på marken. Ud fra landskabelige hensyn vil det heller ikke være ønskeligt.

4 SAMLET VURDERING OG KONKLUSION

I henhold til de beregninger, der gennemføres i det elektroniske ansøgningssystem, kan produktionsudvidelsen gennemføres uden at overskride de beskyttelsesniveauer, der er udstukket i lovgivningen. Efter Guldborgsund Kommunes vurdering vil den ansøgte udvidelse af dyreholdet heller ikke give anledning til væsentligt gener for naboerne, hverken hvad angår transport, støj, fluer eller det samlede visuelle indtryk af husdyrbruget. Ved overholdelse af de vilkår miljøgodkendelsen er betinget af, er det endvidere Guldborgsund Kommunes vurdering, at plante- og dyreliv i området samt i de § 3 områder, der ligger op til udbringningsarealerne, ikke vil blive påvirket i negativ retning.

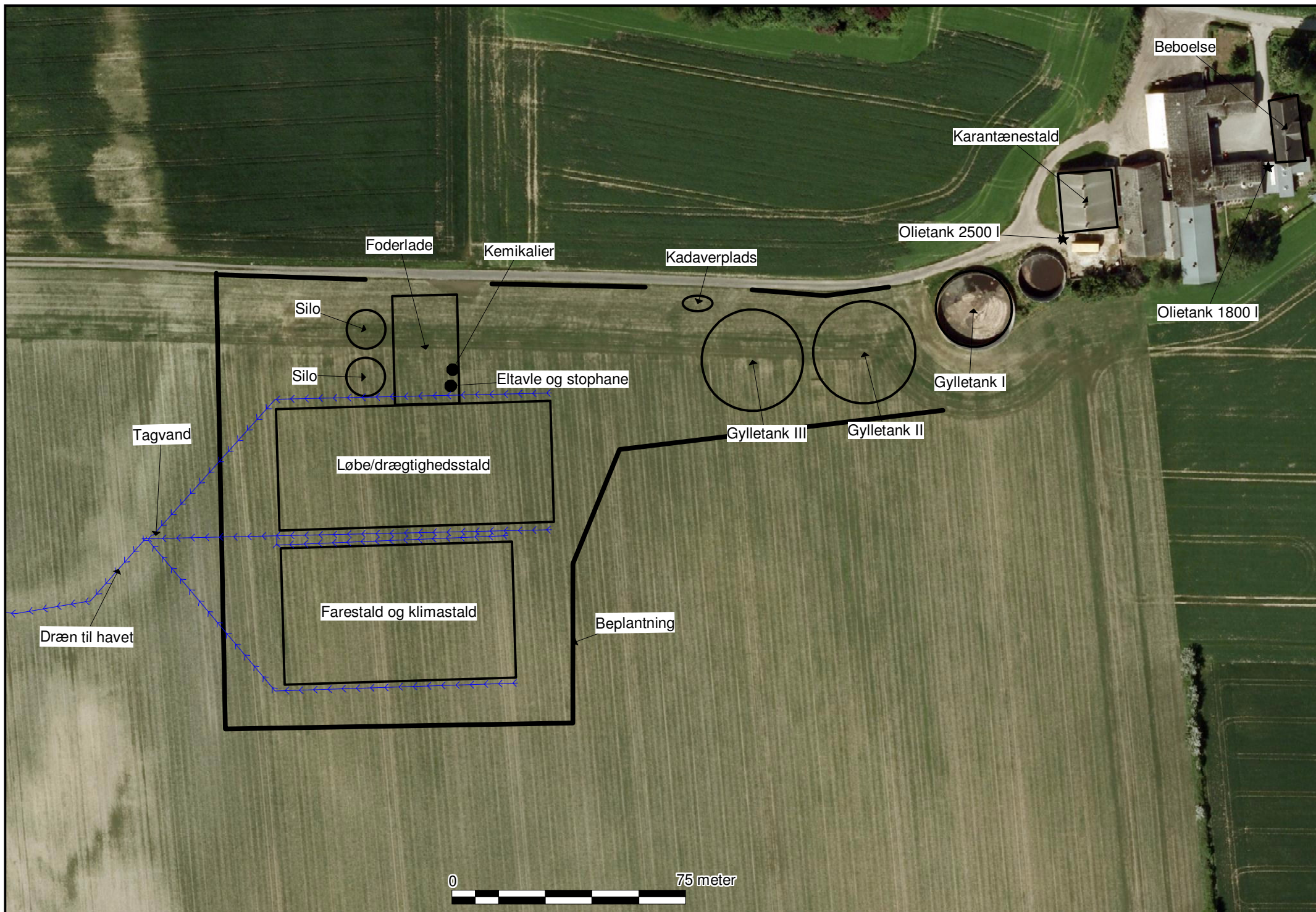
Guldborgsund kommune har vurderet, at beskyttede naturområder med tilhørende plante- og dyrearter, ikke vil blive væsentligt påvirket, som følge af udvidelsen af dyreholdet og anlægget. Samme vurdering er lavet med hensyn til udvaskning af næringsstoffer til recipienter og anden mulig påvirkning af følsomme § 7 naturområder eller Natura 2000 områder.

Samlet er det Guldborgsund Kommunes vurdering, at der kan meddeles miljøgodkendelse til den ansøgte udvidelse af husdyrbruget, uden at det medfører væsentlige virkninger på miljøet. Ved overholdelse af vilkår i godkendelsen, har ansøger truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik. Samtidig kan husdyrbruget drives på stedet uden at påvirke omgivelserne på en måde, der er uforenelig med hensynet til omgivelserne. Guldborgsund Kommune vurderer, at indretning og drift af husdyrbruget kan ske i overensstemmelse med gældende regler og uden væsentlig påvirkning af miljøet, som er defineret i husdyrloven, herunder at projektet ikke skader bevaringsstatus for Natura 2000-områder eller yngle- og levesteder for arter optaget på Habitatdirektivets bilag IV. Endelig er det Guldborgsund Kommunes vurdering, at der jf. oplysningerne i ansøgningsmaterialet er tænkt BAT ind i bedriftens indretning og drift i det omfang, at BAT ikke strider mod proportionalitetsprincippet.

Der er gjort opmærksom på, at det er ansøgers eget ansvar at indhente relevante dispensationer og tilladelser efter anden lovgivning, hvis dette er påkrævet.

5 BILAG

Bilag 1:	Situationsplan
Bilag 2:	Naturnotat
Bilag 3:	Udbringningsarealer for husdyrgødning
Bilag 4:	BAT-notat
Bilag 5:	Udkast til Beredskabsplan

GULDBORGSUND

NATURVURDERING TIL § 12 MILJØGODKENDELSE AF LANDBRUG

KALØGRÅVEJ 13, 4990 SAKSKØBING

INDHOLDSFORTEGNELSE

1.1	PÅVIRKNING FRA STALD OG LAGER	3
1.1.1	Ammoniakfølsom natur	3
1.1.2	Natura 2000-områder	6
1.1.3	Bilag IV-arter og andre sjældne og/eller beskyttelseskrævende arter.....	9
1.2	PÅVIRKNING FRA AREALER	11
1.2.1	Påvirkning af søer og vandløb	11
1.2.2	Påvirkning af hav	12
1.2.3	Påvirkning af § 3-beskyttet natur	14
1.2.4	Påvirkning af Natura 2000-områder.....	15
1.2.5	Påvirkning af bilag IV-arter og andre sjældne og/eller beskyttelseskrævende arter.....	16

1.1 PÅVIRKNING FRA STALD OG LAGER

1.1.1 Ammoniakfølsom natur

Ammoniakfølsom natur er jf. husdyrlovens § 7 opdelt i tre kategorier.

Kategori 1-natur

Denne kategori omfatter de ammoniakfølsomme Natura 2000-naturtyper, som indgår i udpegningsgrundlaget for området og er kortlagte af Naturstyrelsen i forbindelse med Natura 2000-planlægningen. Naturtyperne kan ses i bilag 2 i bek. om tilladelse og godkendelse mv. af husdyrbrug.

For de Natura 2000-naturtyper, som ikke er kortlagt (primært søer), skal kommunen vurdere den eventuelle påvirkning. Ud over søer drejer det sig om Klinter eller klipper ved kysten (1230), Forstrand og begyndende klitdannelser (2110), Hvide klitter og vandremiler (2120), Kystklitter med havtorn (2160), Kystklitter med gråris (2170), Indlandsklipper af kalkfattige bjergarter (8220) og Indlandsklipper af kalkfattige bjergarter med pionerplantesamfund (8230).

Kategori 1-natur omfatter ligeledes § 3 heder og overdrev indenfor Natura 2000-områder, som ikke er nævnt ovenfor.

Det skal bemærkes, at en del ammoniakfølsomme Natura 2000-søenaturtyper endnu er ikke kortlagt og derfor ikke findes i husdyrgodkendelse.dk eller www.arealinformation.dk. Derfor kræver det først en konkret besigtigelse for at bestemme søernes naturtype.

For kategori 1-natur gælder at den totale ammoniaktilførsel på naturområdet ikke må overskride følgende beskyttelsesniveau:

- 0,2 kg N/ha ved mere end 2 husdyrbrug (mere end 1 ejendom udover ansøger)
- 0,4 kg N/ha ved 2 husdyrbrug (ansøger samt 1 ejendom)
- 0,7 kg N/ha ved 1 husdyrbrug (ansøger)

Antallet af husdyrbrug ud over det ansøgte opgøres på følgende måde (kumulationsmodel):

- antal husdyrbrug over 15 DE indenfor 200 meter +
- antal husdyrbrug over 45 DE indenfor 200-300 meter +
- antal husdyrbrug over 75 DE indenfor 300-500 meter +
- antal husdyrbrug over 150 DE indenfor 500-1000 meter +
- antal husdyrbrug over 500 DE, som påvirker med over 0,3 kg N/ha udover de 1000 meter.

Nærmeste kategori 1-natur er beliggende i Natura 2000-område nr. 173 Smålandsfarvandet og Guldborgsund med kyster, hvor der 1,6 km nord for bedriften ved Odden skov ligger en næringsrig sø (3150) og 2,6 km SV for ved Fladet et areal med habitatnaturtypen 9160 ege-blandskov, se kort 1.

Der ligger flere vandhuller indenfor Natura 2000-området, hvor særligt et vandhul, der er beliggende 100 m fra bedriften er blevet undersøgt for, om det skulle kortlægges som habitatnaturtypen 3150 Næringsrig sø og derudover være kvælstoffølsomt for dermed at bliver omfattet af Kategori 1. Vandhullet blev besøgt i 2013, og følgende blev observeret og vurderet:

Vandhullet ligger mod øst tæt op til vejen, mens det mod nord og vest grænser op til åbne marker. Mod syd er der en mindre beplantning af buske og træer. Vandhullet er lysåbent med nogle enkeltstående træer bl.a. ask, poppel, tjørn, hylde omkring. Vandhullet har muligvis tidligere fungeret som gadekær i landsbyen. I selve vandhullet og omkring det noteredes følgende arter: Lådden dueurt, Stor Nælde, Kors-andemad, Liden andemad, Strandkogleaks, Bredbladet Mærke.

På baggrund af de registrerede forhold vurderes vandhullet at være et næringsrigt vandhul, svarende til habitatnaturtype 3150. Ud fra ovenstående vurderes det ligeledes, at vandhullet ikke er kvælstoffølsomt, således at vandhullet ikke omfattes af Kategori 1.

De øvrige vandhuller indenfor Natura 2000-området er ikke undersøgt ift. at være omfattet af kategori 1, da den totale belastning ligger under grænseværdien herfor.

Den totale ammoniakbelastning er beregnet til 0,1 kg N/ha/år for den næringsrige sø ved Odden Skov og 0,0 kg N/ha/år for ege-blandskoven ved Fladet.

Kort 1. Placering af kategori 1-natur i forhold til husdyrbruget.

Kategori 2-natur

Kategori 2-natur omfatter højmoser, lobeliesøer samt heder større end 10 ha, som er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3, og overdrev større end 2,5 ha, som er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3, og som er beliggende udenfor Natura 2000-områder.

For denne kategori gælder, at den totale ammoniaktilførsel på naturområdet ikke må overskride 1,0 kg N/ha/år

Det nærmeste kategori 2-naturområde er et overdrev, der ligger syd for Sakskøbing, ca. 7 km syd for bedriften (er ikke vist på kort).

Den totale ammoniakbelastning er pga. afstanden vurderet til 0 kg N/ha/år for overdrevet.

Kategori 3-natur

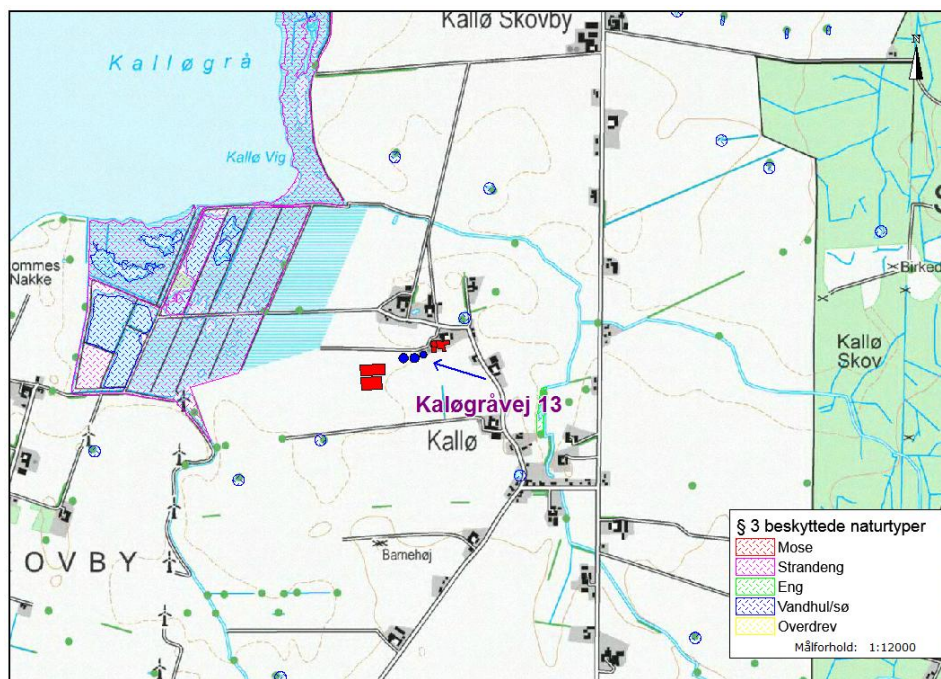
For kategori 3-natur gælder, at kommunen konkret skal vurdere følgende beskyttede, ammoniakfølsomme naturtyper uden for Natura 2000-områder, som ikke er omfattet af kategori 1 og 2: Heder, moser og overdrev, som er beskyttet efter naturbeskyttelseslovens § 3, og ammoniakfølsomme skove.

Skov defineres som arealer, der er større end ½ ha og mere end 20 meter brede, og som er bevokset med træer, der danner eller inden for et rimeligt tidsrum vil danne en sluttet skov af højstammede træer, jf. skovlovens definition af skov.

En skov betegnes som ammoniakfølsom, når:

- 1) der har været skov på arealet i lang tid (i størrelsesorden mere end ca. 200 år), så der er tale om gammel "skovjordbund",
- 2) skoven er groet frem af sig selv på et naturareal, fx tidligere hede, mose eller overdrev, så jordbunden ikke har været dyrket mark inden for en periode svarende til perioden for gammel "skovjordbund", eller
- 3) der i skoven er forekomst af naturskovindikerende eller gammelskovsarter, som er medtaget på listen over arter, der er brugt ved prioritering af naturmæssigt særligt værdifulde skove omfattet af skovlovens § 25.

Omkring bedriften på Kaløgråvej 13 ligger der en potentiel ammoniakfølsom skov (Kallø Skov), se kort 2. Merbelastningen af kvælstof herpå er beregnet til 0,1 kg N/år/år. Da belastningen er under 1 kg N/ha/år, er der således ikke foretaget besigtigelse af skoven eller lavet en nærmere vurdering af, om skoven er ammoniakfølsom.

Kort 2. Placering af § 3 beskyttede naturtyper (ikke alle er omfattet af kat. 3-natur) i forhold til bedriften.

Kommunens vurdering

Kategori 1- og 2-natur

Da totalbelastningen af ammoniak på nærmeste kategori 1- og 2-natur er på 0 – 0,1 kg N/ha/år, vurderer kommunen at projektet på Kaløgråvej 13 ikke påvirker disse naturtyper, og at kravet til disse naturtyper er overholdt.

Endvidere vurderes det, at det på et konkret eksperimentelt videnskabeligt grundlag ikke kan dokumenteres, at ammoniakpåvirkningen fra husdyrbruget vil medføre en påviselig biologisk ændring af naturområdet.

Kategori 3-natur

Da merbelastningen med kvælstof i den nærmeste kategori 3-natur er beregnet til mindre end 1,0 kg N/ha/år, vurderes det, at der ikke sker en tilstandsændring i disse naturområder. Det vurderes derfor, at der ikke skal stilles vilkår i forhold til disse naturområder.

1.1.2 **Natura 2000-områder**

Natura 2000-områder udgøres af habitat- og fuglebeskyttelsesområder, som til sammen danner et økologisk netværk af beskyttede naturområder gennem hele EU. I Danmark kaldes områderne også for internationale naturbeskyttelsesområder, og her indgår også ramsar-områderne. Der er 254 habitat-, 113 fuglebeskyttelses- og 27 ramsar-områder i Danmark.

Før der træffes afgørelse om tilladelse eller godkendelse efter husdyrbrugsloven, skal der foretages en vurdering af, om projektet i sig selv eller i forbindelse med andre planer og projekter kan påvirke et Natura 2000-område væsentligt, jf. habitatbekendtgørelsens § 7 stk. 1. Princippet i beskyttelsen er, at der ikke i disse områder må foretages noget, som skader de naturværdier (naturtyper og arter), som ligger til grund for deres udpegning.

Hvis projektet i sig selv eller i forbindelse med andre planer og projekter kan påvirke et Natura 2000-område væsentligt, skal der, jfr. habitatbekendtgørelsens § 7 stk. 2, foretages en nærmere konsekvensvurdering af projektets virkninger på Natura 2000-området under

hensyn til bevaringsmålsætningen for det pågældende område. Den fælles målsætning for de udpegede områder er, at de naturtyper og arter, som et område er udpeget for at beskytte, skal have en gunstig bevaringsstatus.

Nærmeste Natura 2000-område i forhold til stald og lager på Kaløgråvej 13 er område nr. 173 Smålandfarvandet og Guldborgsund med kyster (H152, F82, F83, F85, F86). Kaløgråvej 13 er beliggende i Natura 2000-området, se kort 3.

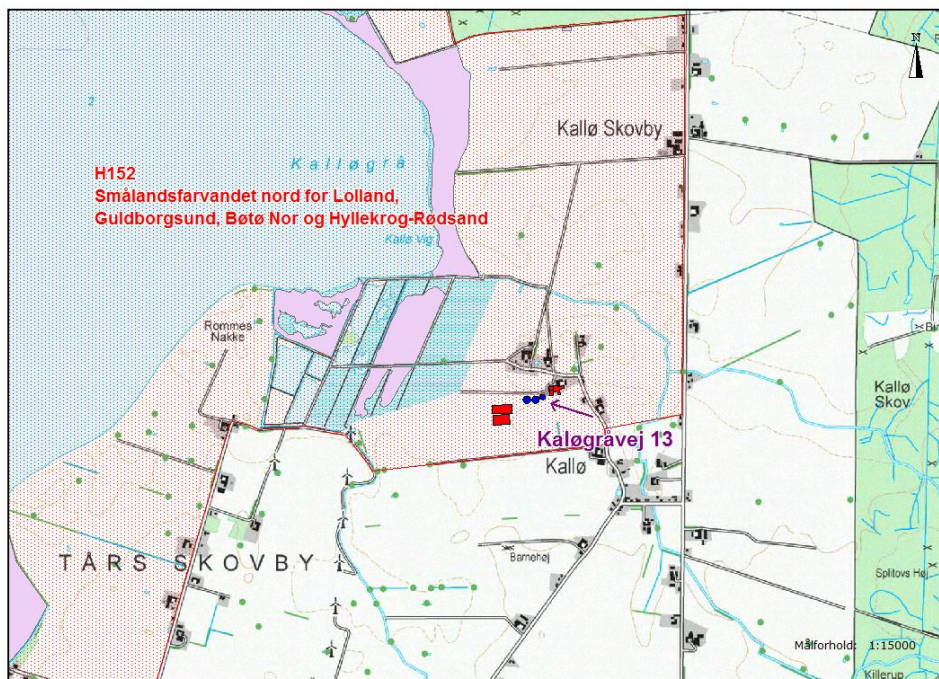
Natura 2000-området består overvejende af et marint areal. Landarealet udgøres af en mere eller mindre bred strimmel land langs det afgrænsede marine område. Strandenge med deres salttålede plantearter findes typisk som langstrakte bånd i kystlinjen. Bag disse, hvor kalkholdigt trykvand træder frem, optræder flere steder rigkær, og i baglandet, på morænejorden, af og til kalkoverdrev (jf. basisanalysen for Natura 2000-området).

Udpegningsgrundlaget fremgår af tabel 1.

Tabel 1. Udpegningsgrundlag for habitatområde 152 Smålandfarvandet nord for Lolland, Guldborgsund, Bøtø Nor og Hyllekrog-Rødsand og Fuglebeskyttelsesområde 85 Smålandfarvandet nord for Lolland

Udpegningsgrundlag for habitatområde H152		
Smålandfarvandet nord for Lolland, Guldborgsund, Bøtø Nor og Hyllekrog-Rødsand		
Naturtyper:	Sandbanke (1110)	Næringsrig sø (3150)
	Vadeflade (1140)	Brunvandet sø (3160)
	*Lagune (1150)	Kalkoverdrev (6210)
	Bugt (1160)	*Surt overdrev (6230)
	Rev (1170)	Tidvis våd eng (6410)
	Strandvolde med enårige planter (1210)	Urtebræmme (6430)
	Strandvolde med flerårige planter (1220)	*Kildevæld (7220)
	Enårig strandengsvegetation (1310)	Rigkær (7230)
	Strandeng (1330)	Bøg på mor (9110)
	Forklit (2110)	Bøg på muld (9130)
	Hvid klit (2120)	Bøg på kalk (9150)
	*Grå/grøn klit (2130)	Ege-blandskov (9160)
	Klitlavning (2190)	*Elle- og askeskov (91E0)
	Kransnålalge sø (3140)	
		* angiver prioriteret naturtype eller art
Arter:	Skæv vindesnegl	Gråsæl
	*Eremit	Spættet sæl
	Bredøret flagermus	
	Damflagermus	

Udpegningsgrundlag for fuglebeskyttelsesområde F85		
Smålandfarvandet nord for Lolland		
Arter:	Knopsvane (rastende)	Rørhøg
	Sangsvane (rastende)	Blishøne (rastende)
	Grågås (rastende)	Klyde
	Hvinand (rastende)	Fjordterne
	Toppet Skallesluger (rastende)	Havterne
	Stor Skallesluger (rastende)	Dværgterne

Kort 3. Beliggenheden af Kaløgrøvej 13 i forhold til Natura 2000-område nr. 173.

I Danmark findes tillige 60 naturtyper (lysåben natur, skovtyper, søer, vandløb og marine naturtyper), der er omfattet af EF-Habitatdirektivets bilag I, som beskyttede i Natura 2000-områderne. Flere af disse naturtyper er særligt truede (såkaldt prioriterede), hvilket medfører et særligt ansvar for beskyttelsen.

Nærmeste forekomst af terrestriske habitatnaturtyper indenfor Natura 2000-området er 1340 strandeng i 173 Smålandsfarvandet og Guldborgsund med kyster ca. 400 m vest for stald og lager. Habitatnaturtypens tålegrænse for kvælstof er jf. ammoniakmanualens bilag 3 30-40 kg N/ha/år for strandeng. Baggrundsbelastningen med kvælstof er 11,2 kg N/ha/år i Guldborgsund Kommune jf. data fra DCE 2012.

Kommunens vurdering

Der er en meremission fra stald og lager på 2.153 kg N/år samt en samlet emission på 3.721 kg N/ha/år. I det elektroniske ansøgningsystem er det beregnet, at det udvidede dyrehold medfører en merbelastning af strandengene vest for ejendommen på op til 0,5 kg N/ha/år, samt at den totale kvælstofbelastning ligeledes er op til 0,5 kg N/ha/år.

Habitatnaturtypen strandeng er en forholdsvis robust naturtype set i forhold til belastning med kvælstof, idet tålegrænsen er 30-40 kg N/ha/år. Med en baggrundsbelastning på 11,2 kg N/ha/år og en merbelastning og totalbelastning på 0,5 kg N/ha/år overskrides naturtypens tålegrænse ikke. Det vurderes derfor, at udvidelsen af husdyrbruget ikke vil forringe bevaringsstatus for de nærmeste terrestriske habitatnaturtyper.

Den del af Natura 2000-området, hvor de nye stalde og gyllebeholdere placeres, har især rastende fugle på udpegningsgrundlaget bl.a. Knopsvane, Sangsvane og Grågås. Bygningerne placeres i yderkanten af Natura 2000-området. Derudover er der i området omkring bygningerne mange andre arealer, hvorpå svaner, gæs og andre rastende fugle kan raste. Det vurderes derfor, at den økologiske funktionalitet er opretholdt, og bygningerne ikke vil have en væsentlig påvirkning på fuglenes anvendelse af området.

Samlet vurderes det, at bevaringsstatus for arter og naturtyper på udpegningsgrundlaget for Natura 2000-område 173 ikke vil blive negativt påvirket, og dermed at det ansøgte projekt hverken alene eller sammen med andre planer og projekter i området vil påvirke habitatområdet væsentligt.

Samtidigt vurderes det, at det udvidede dyrehold på Kaløgråvej 13 beliggende indenfor Natura 2000-området *ikke* kræver, at der udarbejdes en egentlig konsekvensvurdering jfr. § 7 i Habitatbekendtgørelsen. Begrundelsen for denne vurdering er, at hverken naturtyper eller arter vurderes at ville blive påvirket.

1.1.3 Bilag IV-arter og andre sjældne og/eller beskyttelseskrævende arter

I Danmark findes der 76 dyre- og plantearter, der er omfattet af EF-Habitatdirektivets bilag IV (kaldet bilag IV-arter) som særlig strengt beskyttet i det naturlige udbredelsesområde ifølge direktivets artikel 12. I Guldborgsund Kommune findes sikkert, med stor sandsynlighed eller er tidligere fundet 25 dyre- og plantearter, som er omfattet af bilag IV (Tabel 5, sidst i dokumentet).

Beskyttelsen indebærer bl.a. forbud mod beskadigelse eller ødelæggelse af arternes levesteder og yngle- og/eller rasteområder. Ved godkendelse af projekter skal kommunen vurdere, om projektet beskadiger eller ødelægger yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for Bilag IV-arterne. Projektet kan kun godkendes, hvis der ikke sker beskadigelse eller ødelæggelse herunder gradvis forringelse af yngle- eller rasteområder jf. Habitatbekendtgørelsens § 11 og Naturbeskyttelseslovens § 29a.

Udover beskyttelseskrævende Bilag IV-arter skal ansøgningen vurderes i forhold til rødliste- og fredede arter. Af sårbare og beskyttelseskrævende arter findes i området med stor sandsynlighed bilag IV-arterne Springfrø, Stor Vandsalamander og Spidssnudet Frø. Arternes status i Guldborgsund kommune fremgår af tabel 5, sidst i dokumentet.

Det følger af Miljøstyrelsens husdyrvejledning at indenfor en afstand på 300 m fra stald/lager kan depositionen af kvælstof henføres til punktkilden (stald/lager). Ved større afstande vil en påvirkning fra punktkilden (stald/lager) ikke kunne adskilles fra den diffuse forurening.

Indenfor en afstand af 300 m fra stald og lager er der et vandhul nordøst for bedriften og et vandhul sydvest for, se kort 2. En beregning af total- og merdepositionen af kvælstof fra den ansøgte produktion viser en merbelastning af ammoniak på -2 kg N/ha/år og totalbelastning på 2,4 kg N/ha/år for vandhullet nordøst for bedriften og en merbelastning på 0,6 kg N/ha/år og totalbelastning på 0,7 kg N/ha/år for vandhullet sydvest for bedriften.

Baggrundsbelastningen med kvælstof er 11,2 kg N/ha/år i Guldborgsund Kommune jf. data fra DCE 2012.

Vandhullet nordøst for bedriften er besigtiget i forbindelse med vurdering i forhold til kategori 1-natur. Vandhullet sydvest for bedriften er ikke besigtiget, da merbelastningen på vandhullet er 0,6 kg N/ha/år og derved under 1 kg N/ha/år, som jf. Miljøstyrelsens husdyrvejledning ikke medføre en ændring af vandhullets tilstand.

Padder

Ved besigtigelserne er der afhængig af årstiden dels registreret forekomst af padder (æg, yngel, voksne individer), dels er der foretaget en vurdering af, hvorvidt naturområderne er potentielle yngle- eller rastesteder for arterne. Vurderingen er foretaget ud fra paddernes

levestedskrav, lokaliteternes tilstand og beliggenhed i forhold til andre naturområder. Det drejer sig primært om:

- vandhullet er helt eller delvist lysåbent, dvs. kan vandet blive opvarmet
- forekommer der lavvandede partier
- er det massivt eutrofieret
- forekommer der (tegn på) andefodring, -udsætning eller fisk
- er bilag IV-arten udbredt i området
- er der raste-/forurageringsområder i nærheden
- indgår vandhullet i et netværk af levesteder, og er der mulighed for vandring/spredning mellem disse
- forekommer der levende hegn og naturarealer i øvrigt tæt ved eller omkring vandhullet

Springfrø er udbredt på Lolland og Falster og specielt i områder nær løvskov. Arten forventes at yngle i hovedparten af vandhuller, der som minimum er delvist lysåbne. Springfrø er registreret eller vurderes at yngle og/eller raste i vandhullet nordøst for bedriften.

Spidssnudet Frø, der ikke i samme grad som Springfrø er knyttet til egentlige vandhuller, men i højere grad til oversvømmede partier i moser og på enge, vurderes ikke at forekomme i de to vandhuller, som ligger nærmere end 300 m fra stald og lager.

Stor Vandsalamander er almindelig i det sydøstlige Danmark i vandhuller og formodes at findes i op mod halvdelen af vandhullerne. Især i vandhuller med bedst vandkvalitet og uden fisk vil sandsynligheden være størst. Arten opholder sig efter yngleperioden forsat lige omkring vandhullet eller op til 300 m derfra. Stor Vandsalamander vurderes at være potentielt ynglende eller periodevis rastende i vandhullet nordøst for bedriften.

Især Stor Vandsalamander og Spidssnudet Frø er afhængige af, at der findes naturarealer eller ekstensivt drevne arealer omkring ynglelokaliteterne.

Grønbroget Tudse findes i dag på lokaliteter ca. 0,5 km vest for anlægget. Grønbroget Tudse yngler i nygravede vandhuller eller lavninger uden eller med sparsom vegetation. Endvidere kan den yngle i vandhuller, hvor vegetationen holdes lav ved afgræsning, eller i gamle ajlebeholdere og lignende kunstige anlæg.

Udover ovennævnte bilag IV-arter findes i området Skrubtudse, Lille Vandsalamander og Grøn Frø. Alle padder i Danmark er fredet og voksne dyr, æg eller yngel må ikke slås ihjel.

Flagermus

Potentielle levesteder findes i stalde, lader, træer m.m. Det forventes at omkring 6 flagermusarter kan findes i denne del af kommunen (Tabel 5, sidst i dokumentet med beskrivelser af bilag IV-arter).

Andre bilag IV-arter

Det vurderes ikke sandsynligt, at der indenfor området findes andre bilag IV-arter end de nævnte.

Kommunens vurdering

Bilag IV-padderne kan blive påvirket ved, at deres yngle- og rastesteder kan ændres som følge af belastning med kvælstof fra stald og lager.

På de to vandhuller, der er beliggende indenfor 300 m fra bedriften, ligger mer-belastningen mellem -2 til 0,6 kg N/ha/år og totalbelastningen på mellem 0,7 og 2,4 kg N/ha/år.

Sammenholdt med baggrundsbelastningen så vil den samlede belastning ligge mellem 11,9 og 13,6 kg N/ha/år.

Vandhullerne vurderes at være næringsrige og ikke kvælstofbegrænsede.

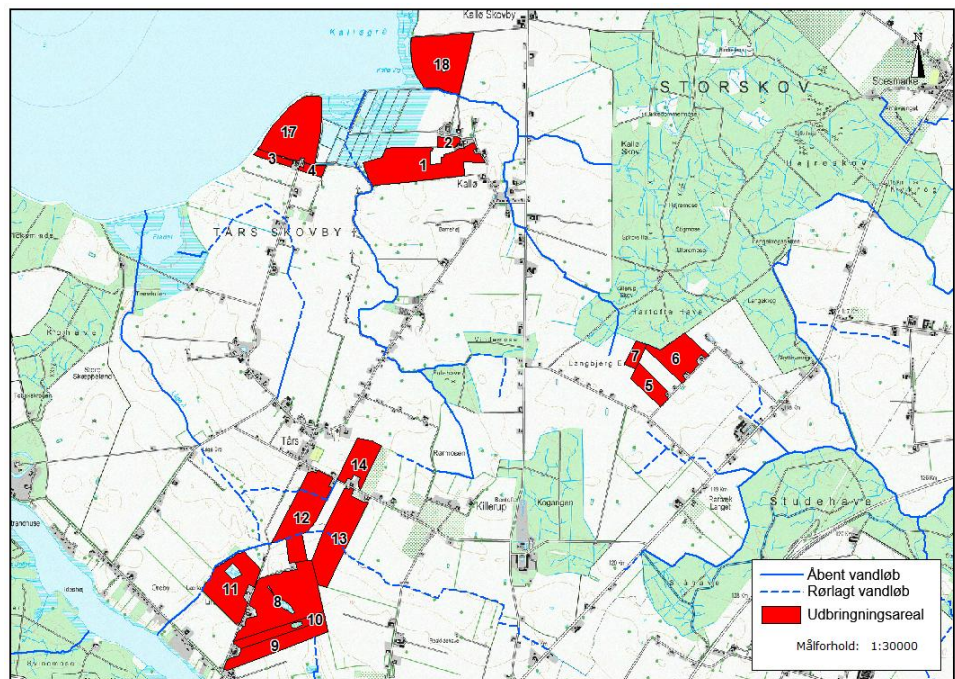
Ud fra en betragtning om at § 3-naturtyper ikke ændrer tilstand med en mer-belastning under 1 kg N sammenholdt med ovenstående, så er den samlede vurdering, at vandhullerne som yngle- og rastested for padder ikke påvirkes af udvidelsen på Kalgråvej 13.

Ved projektet sker der ikke nedrivning af bygninger, rydning af store træer eller lignende aktiviteter, der kan påvirke yngle- og rastesteder for Flagermus. Det vurderes på denne baggrund, at projektet kan gennemføres uden at beskadige eller ødelægge yngle- og rastesteder for arter af Flagermus.

1.2 PÅVIRKNING FRA AREALER

1.2.1 Påvirkning af søer og vandløb

Udbringingsarealerne afvander via flere, mindre private og offentlige vandløb til vandløb 9, Lærkedalsløbet og Låge Å. Ifølge Vandplan 2010-2015 for hovedvandopland 2.5 Smålandsfarvandet har vandløb 9 og Lærkedalsløbet målsætningen "god økologisk tilstand" med en tilhørende faunaklasse 4 og 5 afhængig af vandløbets faldforhold. Låge Å har målsætningen "godt økologisk potentiale" med en tilhørende faunaklasse 4. De mindre vandløb er ikke målsat i den nuværende vandplan. For disse vandløb skal det jf. Vandplanens retningslinje 3 sikres, at der ikke meddeles tilladelser og godkendelser, der måtte være til hinder for, at vandløbene opnår god tilstand.

Kort 4. Placering af udbringingsarealer og vandløb.

Følgende udbringingsarealer grænser op til åbne vandløb: mark 11 og 18, se kort 4. Alle vandløbene er helt eller delvis omfattet af beskyttelsen i Naturbeskyttelseslovens § 3 – dvs. at der ikke uden dispensation kan foretages ændringer i vandløbenes tilstand.

Det fremgår af Vandplanen, at det ikke forventes, at ca. 15 % (vandplan 2.5) af de åbne vandløb, som indgår i planen kan leve op til de opstillede mål i 2015 uden en miljøforbedrende indsats, som ligger ud over de gældende spildevandsplaner og allerede vedtagne øvri-

ge miljøforbedrende foranstaltninger. Vandløbene, som grænser op til udbringningsarealerne, indgår ikke i vandplanens indsatsprogram.

Ved besigtigelser af udbringningsarealerne d. 19. og 20. august 2015 er der ikke konstateret stærkt skrånende arealer ned mod åbne vandløb eller søer, og langs hovedparten af vandløbene er der udyrkede bræmmer med en bredde af 2 meter eller mere.

Kommunes vurdering

Ifølge ansøgningsmaterialet er det generelle krav om P-overskud overholdt ved det ansøgte projekt. Da der ikke er særligt skrånende udbringningsarealer mod vandløbene, og da vandløbene er adskilt fra udbringningsarealerne med udyrkede bræmmer, vil risikoen for overfladisk afstrømning af overfladevand med jordpartikler m.v. være ringe. Det vurderes, at vandløb og øvrige ferske recipienter ikke påvirkes væsentligt af det ansøgte projekt.

1.2.2 Påvirkning af hav

Udbringningsarealerne for husdyrgødning ligger i oplandet til Smålandsfarvandet, hovedopland 2.5. Arealerne ligger i følgende deloplande: Lærkedalsløbet, Låge Å og vandløb 9, der afvander til Smålandsfarvandet – sydlige del inklusiv Saksøbing Fjord.

Udbringningsarealerne i oplandet til Smålandshavet har nitratklasse 0, 1 og 3.

Ved nitratklasse N0 regnes med et reduktionspotentiale på 87,5 %. Dette betyder, at 87,5 % af kvælstoffet bliver i jorden og 12,5 % vaskes ud til recipienten.

Ved nitratklasse N1 regnes med et reduktionspotentiale på 85 %. Dette betyder, at 85 % af kvælstoffet bliver i jorden og 15 % vaskes ud til recipienten.

Ved nitratklasse N3 regnes med et reduktionspotentiale på 25 %. Dette betyder, at 25 % af kvælstoffet bliver i jorden og 75 % vaskes ud til recipienten.

Smålandsfarvandet - sydlige del inklusiv Saksøbing Fjord er et meget heterogent område med store forskelle i udformning og miljøtilstand. Området er lavvandet. Koncentrationen af næringsstoffer antages generelt at svare til den åbne del af Smålandsfarvandet. Imidlertid vil en betydelig del af de næringsstoffer, der tilføres fra land, passere gennem de lavvandede områder og påvirke sammensætningen af undervandsplanterne der. Arealet af farvandet er 249 km², og det afvander 434 km² på den nordlige del af Lolland, omkring Saksøbing Fjord, Femø, Fejø og Askø. Kvælstofpåvirkningen fra land udgør 593 ton N/år jf. Vandplan 2010-2015. Smålandsfarvandet syd er en del af Natura 2000-områder nr. 173 Smålandsfarvandet og Guldborgsund med kyster. I vandområdet findes de særligt sårbare habitatnaturtyper (1130 Flodmundinger, 1150 *Kystlaguner og strandsøer samt 1160 Større lavvandede bugter og vige) ikke, og Smålandsfarvandet betegnes derfor som et sårbart vandområde.

Udviklingen i antallet af dyreenheder i oplandet til Smålandsfarvandet, syd er ifølge Miljøstyrelsens opgørelse af 10-12-2014 faldende fra 2007 til 2014.

Guldborgsund Kommune har ikke tilstrækkeligt indgående lokalt kendskab til den faktiske strukturudvikling i husdyrbrugene, herunder omfanget af nedlagte brug og udnyttede godkendelser, til at supplere Miljøstyrelsens opgørelse.

Af andre relevante kilder til kvælstofudvaskning er udbringning af afgasset biomasse fra Nysted Biogasanlæg samt spildevandsslam. For begge kilder vurderes det, at der er minimale udsving i mængderne og fordelingen af udbringningsarealerne i perioden 2007 og frem til i

dag, hvorfor der kan ses bort fra disse bidrag til kvælstofudvaskningen i denne sammenhæng.

Alle kystvande omkring Guldborgsund kommune har ifølge Vandplan 2012-2015 for hovedvandopland 2.5 Smålandsfarvandet målsætningen "god økologisk tilstand". Ingen af kystvandene forventes at opfylde målsætningen i 2015.

Kommunes vurdering

Da antallet af dyreenheder i oplandet til Smålandsfarvandet, syd er faldende, vurderes den ansøgte produktion i sammenhæng med andre planer og projekter ikke at have en væsentlig påvirkning af det marine område og dermed af Natura 2000-område nr. 173. Afskæringskriterium 1 jf. Miljøstyrelsens elektroniske vejledning er overholdt.

Til brug for vurderingen af, hvorvidt N-udvaskningen fra den ansøgte udvidelse i sig selv vil have en væsentlig virkning på natura 2000-området, er der foretaget beregninger af N-udvaskningen fra den ansøgte produktion samt i en situation, hvor der ikke tilføres husdyrgødning til de samme arealer, dvs. svarende til et planteavlsbrug. Beregningen skal afklare, om det ansøgte udgør under 5 % (for sårbare vandområder) og 1 % (for meget sårbare vandområder) af den samlede nitratudvaskning til det aktuelle vandområde, se tabel 2.

Udvaskning ved ansøgt drift (med ansøgt sædskifte inkl. efterafgrøder) = 41,2 kg N/ha/år
Udvaskning, svarende til planteavlsbrug (med planteavlssædskifte) = 40,4 kg N/ha/år

⇒ Merudvaskning som følge af husdyrbruget = 0,8 kg N/ha

Tabel 2. Udvaskningen af kvælstof fra udbringningsarealerne til Smålandsfarvandet, syd ved ansøgt drift.

	Nitratkl. 0	Nitratkl. 1	Nitratkl. 3
Samlet N-tilførsel fra oplandet; ton N/år (jf. Vandplan)	593		
Udbringningsareal; ha	85,73	84,83	29,63
Ansøgt drift - udvaskning fra rodzonen, kg N/ha/år	0,8		
Reduktionspotentiale	0,125	0,15	0,75
Ansøgt drift - Samlet udvaskning af N til vandområdet kg N/år	8,6	10,2	17,8
Ansøgt drift - udvaskning i forhold til samlet N-tilførsel til vandområdet	0,006 %		

Beregningerne viser, at udvaskningen af kvælstof fra husdyrbrugets arealer til Smålandsfarvandet syd udgør 36,6 kg N/år ved det ansøgte projekt. Tilførslen svarer til 0,006 % af den samlede tilførsel af kvælstof fra oplandet til Smålandsfarvandet syd.

Da Smålandsfarvandet er et sårbart vandområde, viser beregningsmodeller, at tilførsel af kvælstof i mængder på 5 % og derunder af den samlede kvælstoftilførsel fra oplandet ikke medfører påviselige ændringer i vandområdets tilstand, jf. Miljøstyrelsens elektroniske vejledning. Afskæringskriterium 2A er dermed overholdt, og det vurderes på denne baggrund, det ansøgte ikke i sig selv vil have en væsentlig virkning på vandområdet og herunder natura 2000-område 173.

Det er kommunens samlede vurdering, at det ansøgt udledning af kvælstof til Smålandsfarvandet syd hverken i sig selv eller sammen med andre kilder og projekter i området vil have en væsentlig indvirkning på udpegningsgrundlaget for Natura 2000-område nr. 173.

1.2.3 Påvirkning af § 3-beskyttet natur

En række naturtyper er beskyttet af Naturbeskyttelseslovens § 3. Disse omfatter moser, strandenge, strandsumpe, ferske enge, overdrev, heder, søer og vandløb. I henhold til Naturbeskyttelsesloven er der forbud mod ændringer af beskyttede naturtypers tilstand.

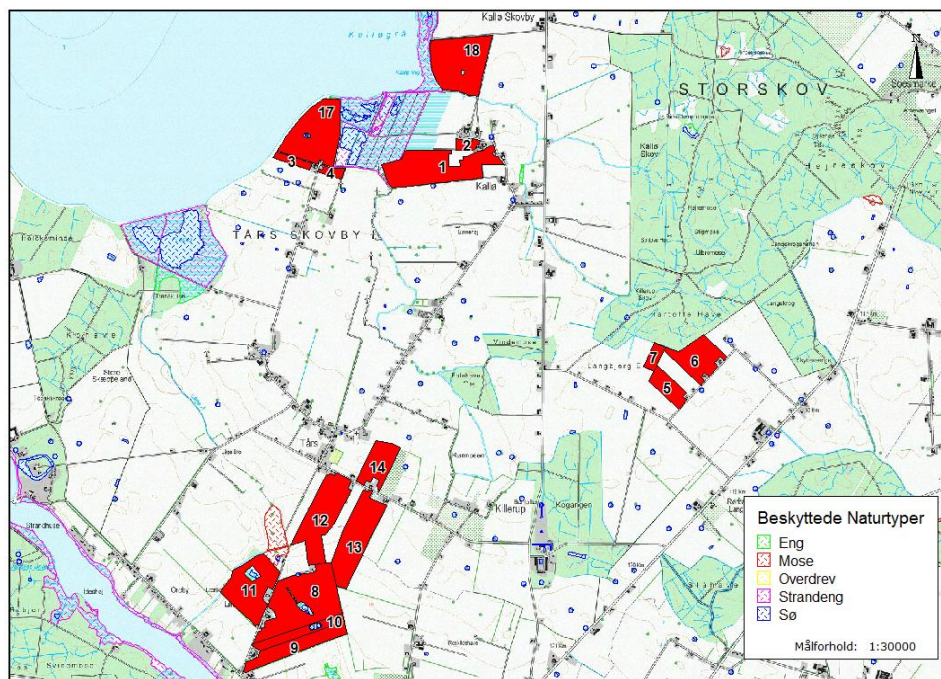
En række af naturtyperne er sårbare over for nitrat- og fosforpåvirkninger ved overfladisk afstrømning fra udbringningsarealerne. Endvidere kan afdampning af kvælstof i forbindelse med udbringningen af husdyrgødning påvirke naturtyperne. Udbringning af husdyrgødning medfører en belastning med ammoniak på over 1 kg N/ha/år i de nærmeste 10-20 m afhængig af gødningstype, i nogle tilfælde op til 100 m, fra markkanten. Ved tilførsel af over 1 kg N/ha/år kan der påvises en tilstandsændring af et naturområde, jf. Miljøstyrelsens husdyrvejledning.

Tabel 3. Naturtypernes tålegrænse for kvælstof. Kilde "Ammoniakmanualens " bilag 3.

Naturtype	Tålegrænse, kg N/ha/år
Overdrev	10-25 (sure overdrev 10-20; kalkholdige overdrev 15-25)
Klit	10-25 (klit 10-20; fugtige klitlavninger 10-25)
Hede	10-25 (tør hede 10-20; våd hede 15-25)
Fersk eng	15-25
Strandeng	30-40
Mose og kær	5-25 (højmoser 5-10; hængesæk og tørvelavninger 10-15; fattigkær og hedemoser 10-20; kalkrige moser, væld og rigkær 15-25)

Naturtypernes tålegrænse overfor kvælstof fremgår af tabel 3. Baggrundsbelastningen med kvælstof er 11,2 kg N/ha/år i Guldborgsund Kommune jf. data fra DCE 2012.

Især de forekomster af naturtyper, der ligger lige op til udbringningsarealer, vil være under direkte påvirkning. Der er d. 19. og 20. august 2015 foretaget besigtigelse af de beskyttede naturtyper, der ligger i tilknytning til udbringningsarealerne. Udbringningsarealerne og de beskyttede naturtyper fremgår af kort 5.

Kort 5. Placering af udbringningsarealer og § 3-beskyttede naturtyper.

Nogle af udbringningsarealerne grænser op til strandenge, mose og/eller vandhuller. Strandengene er ikke besigtiget, da strandenge har en høj tålegrænse overfor kvælstof (30 – 40 kg N/ha/år), og det vurderes derfor, at de ikke vil blive påvirket af afdampningen af kvælstof fra udbringning af husdyrgødning.

Vandhullerne er alle besigtiget på nær et enkelt, hvor der ikke var muligt pga. uigennemtrængeligt krat. Vandhullerne er næringsrige og i varierende grad groet til med træer og buske. I de fleste tilfælde er der en bræmme omkring vandhullet, hvor der ikke er dyrket. Der er ikke kraftigt skrånende udbringningsarealer ned til vandhullerne. Enkelte er præget af, at der drives jagt i området, bl.a. ved at der er opstillet fodertønder.

Mark 11 grænser op til et moseareal, som pt. bærer præg af, at arealet har været jordbehandlet. På mosearealet tættest på mark 11 sås Lægebaldrian, Rejnfan og agertidsel.

Kommunens vurdering

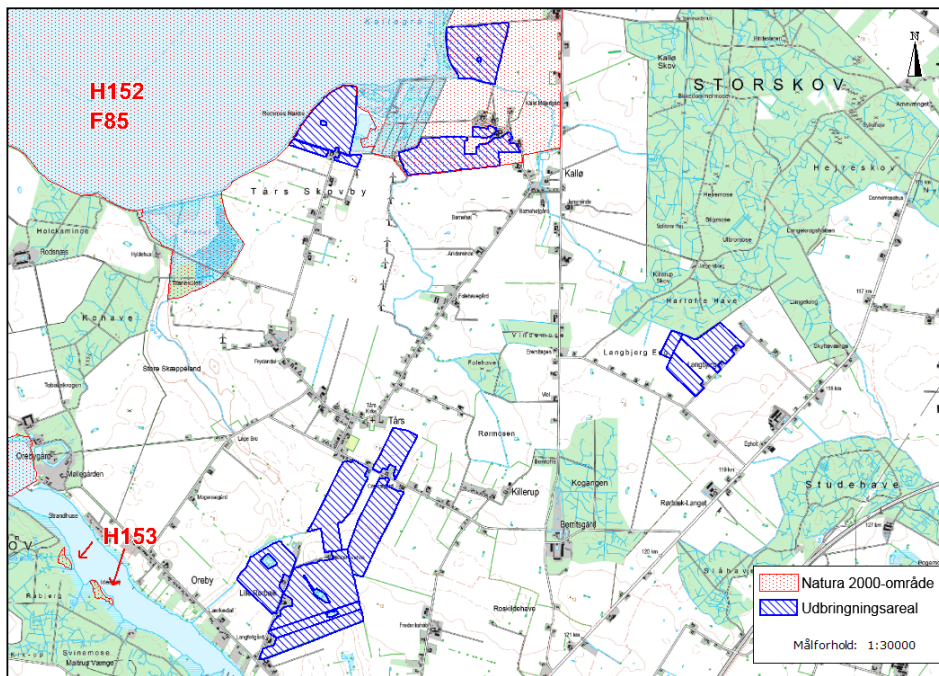
De beskyttede naturtyper ved udbringningsarealerne er alle forholdsvis robuste naturtyper, set i forhold til påvirkningen med næringsstoffer. Med undtagelse af Bilag IV-arter (som behandles i afsnit 3.6.8) indeholder lokaliteterne ikke fredede-, lokalt truede- eller særligt bevaringsværdige arter. Det vurderes derfor, at udbringningen af husdyrgødning på de ansøgte arealer ikke vil påvirke beskyttede naturtyper som ligger nær udbringningsarealerne.

1.2.4 Påvirkning af Natura 2000-områder

Natura 2000-områder udgøres af habitat- og fuglebeskyttelsesområder, som til sammen danner et økologisk netværk af beskyttede naturområder gennem hele EU. Princippet i beskyttelsen er, at der ikke i disse områder må foretages noget, som skader de naturværdier (naturtyper og arter), som ligger til grund for deres udpegning. Se endvidere tidligere afsnit om Natura 2000.

Udbringningsarealerne ligger i eller ca. 2-3,8 km fra habitatområde 152 og fuglebeskyttelsesområde 85, der indgår i Natura 2000-område nr. 173 Smålandsfarvandet og Guldborgsund med kyster og ca. 1,2 km fra habitatområde 153, der er en del af Natura 2000-område

nr. 174 Maltrup Skov. Alle arealerne afvander til Smålandsfarvandet syd, der indgår i Natura 2000-område nr. 173, se kort 6.

Kort 6. Beliggenheden af udbringningsarealerne i forhold til Natura 2000-områder.

Kommunens vurdering.

Udbringning af husdyrgødning medfører en afdampning af kvælstof, der i en afstand af 10-20 m afhængig af gødningstype, i nogle tilfælde op til 100 m, fra markkanten giver en tilførsel på 1 kg N/ha/år. Ved tilførsel af 1 kg N/ha/år og derover kan der påvises en tilstandsændring af et naturområde, jf. Miljøstyrelsens husdyrvejledning. Den korteste afstand fra udbringningsarealerne er henholdsvis ca. 0 m til Natura 2000-område nr. 173 og ca. 1,2 km til Natura 2000-område nr. 174.

Fra udbringningsarealerne er der ca. 0-10 m til en strandeng i Natura 2000-område nr. 173, som er den nærmeste habitatnaturtype. Da strandenge ikke er en ammoniakfølsom naturtype, vurderes udbringningen af husdyrgødning på de ansøgte arealer ikke at have en væsentlig påvirkning af arter og naturtyper i Natura 2000-område nr. 173.

Med en afstand til Natura 2000-område 174 på 1,2 km vurderes det ligeledes, at afdampningen af kvælstof ved udbringningen af husdyrgødning ikke vil påvirke Natura 2000-området væsentligt.

Samlet set er det kommunens vurdering, at det ansøgte projekt hverken i sig selv eller sammen med andre planer og projekter i området vil have en væsentlig påvirkning på udpegningsgrundlaget for Natura 2000-områderne.

1.2.5 Påvirkning af bilag IV-arter og andre sjældne og/eller beskyttelseskrævende arter

I Danmark findes der 76 dyre- og plantearter, der er omfattet af EF-Habitatdirektivets bilag IV (kaldet bilag IV-arter) som særlig strengt beskyttet i det naturlige udbredelsesområde ifølge direktivets artikel 12. Beskyttelsen indebærer bl.a. forbud mod beskadigelse eller ødelæggelse af arternes levesteder og yngle- og/eller rasteområder.

Ved godkendelse af projekter skal kommunen vurdere, om projektet beskadiger eller ødelægger yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for Bilag IV-arterne. Projektet kan kun godkendes, hvis der ikke sker beskadigelse eller ødelæggelse herunder gradvis forringelse af yngle- eller rasteområder jf. Habitat-bekendtgørelsens § 11 og Naturbeskyttelseslovens § 29a.

Der er foretaget besigtigelser ved udbringningsarealerne d. 19. og 20. august 2015.

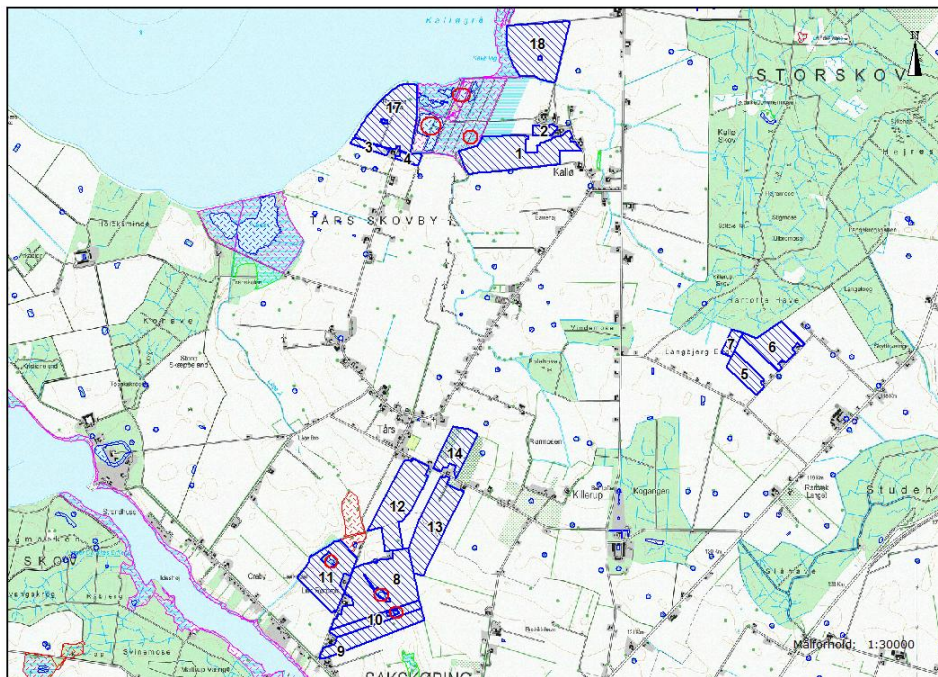
Padder

Ved besigtigelserne er der afhængig af årstiden dels registreret forekomst af padder (æg, yngel, voksne individer), dels er der foretaget en vurdering af, hvorvidt naturområderne er potentielle yngle- eller rastesteder for arterne. Vurderingen er foretaget ud fra paddernes levestedskrav, lokaliteternes tilstand og beliggenhed i forhold til andre naturområder, se tabel 4 og kort 7. Det drejer sig primært om:

- vandhullet er helt eller delvist lysåbent, dvs. kan vandet blive opvarmet
- forekommer der lavvandede partier
- er det massivt eutrofieret
- forekommer der (tegn på) andefodring, -udsætning eller fisk
- er bilag IV-arten udbredt i området
- er der raste-/forurageringsområder i nærheden
- indgår vandhullet i et netværk af levesteder, og er der mulighed for vandring/spredning mellem disse
- forekommer der levende hegn og naturarealer i øvrigt tæt ved eller omkring vandhullet

Tabel 4. Oversigt over naturområder og deres egnethed som yngle- og rasteområde for Bilag IV-padder.

Lokalitet	Udbringningsareal	Forekomst/potentiel forekomst af Bilag IV-arter
Vandhul	Syd for mark 1	Ikke levested
Vandhul	Nord for mark 8	Ikke levested
Vandhul	I mark 8	Springfrø, Stor vandsalamander
Vandhul	Vestligt i mark 10	Ikke levested
Vandhul	Østligt i mark 10	Stor Vandsalamander, Springfrø
Vandhul og mose	I mark 11	Stor Vandsalamander, Springfrø
Mose	Nordøst for mark 11	Ikke levested
Vandhul	I mark 17	Ikke levested
Vandhuller i strandeng	Ved mark 1, 4 og 17	Grønbroget tudse

Kort 7. Naturområder (markeret med pink cirkel) som er vurderet i forhold til forekomst af padder omfattet af Bilag IV.

Springfrø er udbredt på Lolland og Falster og specielt i områder nær løvskov. Arten forventes at yngle i hovedparten af vandhuller, der som minimum er delvist lysåbne. Springfrø er vurderet at kunne yngle i 3 vandhuller i/ved markerne 8, 10 og 11.

Spidssnudet Frø, der ikke i samme grad som Springfrø er knyttet til egentlige vandhuller, men i højere grad til oversvømmede partier i moser og på enge, vurderes ikke at forekomme på nogle af lokaliteterne.

Stor Vandsalamander er almindelig i det sydøstlige Danmark i vandhuller og formodes at findes i op mod halvdelen af vandhullerne. Især i vandhuller med bedst vandkvalitet og uden fisk vil sandsynligheden være størst. Arten opholder sig efter yngleperioden forsat lige omkring vandhullet eller op til 300 m derfra. Stor Vandsalamander vurderes at yngle i 3 vandhuller i/ved markerne 8, 10 og 11.

Især Stor Vandsalamander og Spidssnudet Frø er afhængige af, at der findes naturarealer eller ekstensivt drevne arealer omkring ynglelokaliteterne.

Grønbroget Tudse er i 2014 registreret i flere vandhuller øst for udbringningsarealerne (mark 17), hvor det tætteste vandhul ligger 160 m væk. Grønbroget Tudse yngler i nygravede vandhuller eller lavninger uden eller med sparsom vegetation. Endvidere kan den yngle i vandhuller, hvor vegetationen holdes lav ved afgræsning, eller i gamle ajlebeholdere og lignende kunstige anlæg. Strandengsområdet med flere vandhuller øst for mark 17 vurderes i deres nuværende tilstand at være egnede ynglelokaliteter for Grønbroget Tudse.

Udover ovennævnte bilag IV-arter findes i området Skrubtudse, Lille Vandsalamander og Grøn Frø. Alle padder i Danmark er fredet og voksne dyr, æg eller yngel må ikke slås ihjel.

Flagermus og andre bilag IV-arter

Der er ikke registreret andre Bilag IV-arter i tilknytning til udbringningsarealerne. Det forventes at omkring 6 flagermusarter kan findes i denne del af kommunen (bilag 5 med beskrivel-

ser af bilag IV-arter). Potentielle yngle- og rastesteder for flagermus findes i ældre træer, stalde, lader m.m.

Kommunes vurdering

Ved besigtigelserne er der foretaget en konkret vurdering af, om de enkelte naturområder kan være yngle- eller rasteområder for padder, der er omfattet af EU-habitatdirektivets Bilag IV. Projektet kan kun godkendes, hvis der ikke sker en beskadigelse eller ødelæggelse, herunder gradvis forringelse af yngle- eller rasteområder for Bilag IV-arter jf. Habitatbekendtgørelsens § 11 og Naturbeskyttelseslovens § 29a.

Ved udbringning af husdyrgødning sker der en afdampning af kvælstof, som afsættes på de omkringliggende arealer. Afsætningen af kvælstof er størst tæt på udbringningsarealet og den falder gradvist med øget afstand til udbringningsarealet. Størrelsen af kvælstofdepositionen er udover afstanden fra udbringningsareal også afhængig af husdyrgødningstypen og udbringningsteknologien. Naturområder kan ændres som følge af tilførsel af kvælstof. Det er påvist, at tilførsel af 1 kg N/ha og derover medfører tilstandsændringer i et naturområde jf. Miljøstyrelsens husdyrvejledning. Tilstandsændringerne vil f.eks. være i form af en tilgroning af naturområdet med mere kvælstoftolerante og konkurrencestærke plantearter. Den generelle naturtilstand i det kvælstoffølsomme naturområde vil blive ændret og forringet. Det samme gør sig gældende for naturområder og vandhuller, der er yngle- og rasteområde for Bilag IV-arter f.eks. Stor Vandsalamander eller Springfrø, hvor en forøget kvælstoftilførsel bevirker en tilgroning af naturområdet. Herved bliver naturområdet beskadiget eller ødelagt over en årrække, således at det ikke kan fungere som yngle- og rasteområde for Bilag IV-arterne.

Hvis afstanden mellem udbringningsarealet og naturområdet er over 100 meter, vil der ifølge Miljøstyrelsens husdyrvejledning sjældent kunne konstateres en påvirkning på over 1 kg N/ha - uanset husdyrgødningstype og anvendt teknologi. Kun i tilfælde med "worst case"-tab af ammoniak og et udbringningsareal på over 100 ha vil der kunne konstateres påvirkninger på over 1 kg N/ha. "Worst case" vil typisk være udbringning af fast husdyrgødning uden nedbringning - typisk ved udbringning ovenpå afgrøden. Ved anvendelse af flydende husdyrgødning er tabet betydeligt mindre. Det følger af Miljøstyrelsens husdyrvejledning, at ved udbringning af ubehandlet gylle fra svin vil der ikke være påvirkninger på over 1 kg N/ha bortset fra de nærmeste 10 meter fra udbringningsarealet. Ubearbejdet gylle fra kvæg kan derimod have påvirkninger på over 1 kg N/ha indenfor de nærmeste 20 meter fra udbringningsarealet. Anvendelsen af forskellige udbringningsteknologier kan medvirke til, at afdampningen af kvælstof mindskes. Ifølge Miljøstyrelsens husdyrvejledning vil depositionen af kvælstof være mindre end 1 kg N/ha i kanten af et udbringningsareal, hvis udbringningen af gylle sker ved nedfældning eller ved anvendelse af forsuret gylle.

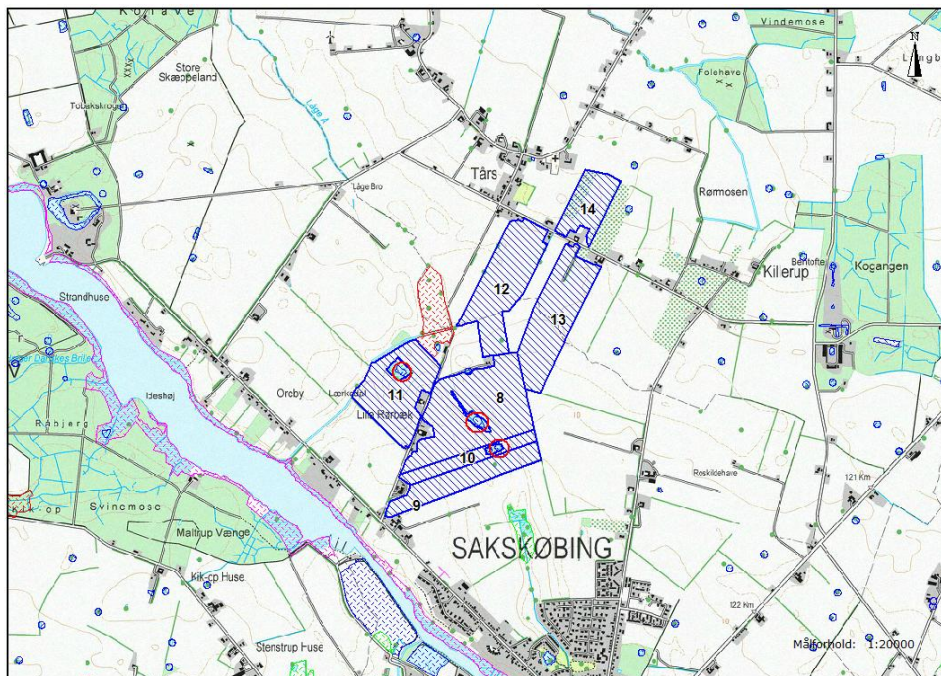
På udbringningsarealerne udbringes der svinegylle med slæbeslanger.

For at hindre ændringer i tilstanden af kvælstoffølsomme naturtyper samt i naturområder der er yngle- og rasteområder for Bilag IV-arter, i forbindelse med udbringning af husdyrgødning er det kommunens vurdering, at afdampningen af kvælstof ved udbringningen kan reduceres tilstrækkeligt ved anvendelsen af forskellige udbringningsmetoder eller ved at holde afstand til naturområdet.

Det vurderes, at der skal stilles følgende vilkår:

- Ved vandhullerne beliggende på mark 8, 10 og 11, må der ikke udbringes flydende husdyrgødning nærmere end 10 m fra vandhullets øverste kant medmindre udbringningen sker med forsuret gylle eller ved nedfældning. Vandhullernes placering

fremgår af kort 8. Afstandene udmåles fra øvre brinkkant af vandhullet, hvor den naturlige fugtighedsvegetation, som hører til vandhullet, ophører.

Kort 8. Placering af udbringningsarealer og vandhuller hvortil der er stillet vilkår.

Flagermus

Udbringningen af husdyrgødning påvirker ikke træer eller bygninger, og det vurderes, at yngle- og rastesteder for flagermus omfattet af Bilag IV ikke vil blive beskadiget eller ødelagt ved projektet.

Andre bilag IV-arter

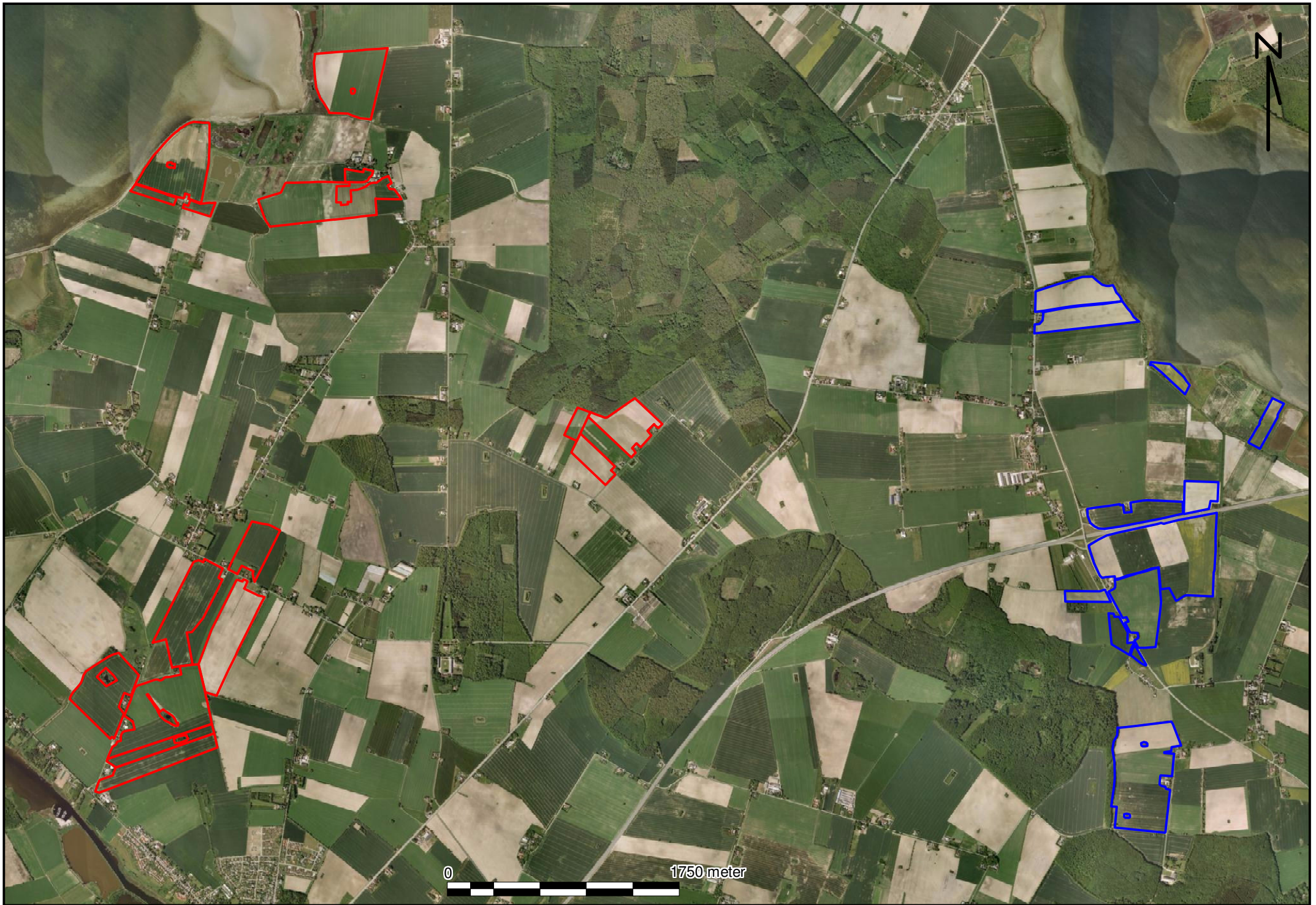
Det vurderes ikke sandsynligt, at der indenfor området findes andre bilag IV-arter end de nævnte.

Table 5. Bilag IV arter i Guldborgsund Kommune, deres forekomst samt påvirkning

Art	Udbredelse / Lokalitet	Er særligt sårbar overfor
Brandts flagermus	Registreringerne i Guldborgsund Kommune begrænser sig til fund omkring Gedsergård Arten findes på lokaliteter i Lolland Kommune.	Aktiviteter, der kan påvirke dens levesteder. Findes i huse (og træer). Overvintrer i kældre, miner m.v.
Damflagermus	Registreret omkring den nordlige del af Guldborgsund både på Lolland og Falster. En lille bestand, der jager i dette område.	Aktiviteter, der kan påvirke dens overvintrings- og jagtområder. Findes i huse og hule træer nær ved større vandflader, hvor den jager.
Vandflagermus	Almindeligt forekommende i hele kommunen.	Aktiviteter, der kan påvirke dens overvintringsområder. Findes i hule træer i nærheden af jagtområderne. Overvintrer i miner, kældre, brønde m.v. Jager over vandflader.
Frynseflagermus	En lokalitet i det østlige Lolland. Viden mangelfuld.	Aktiviteter, der kan påvirke dens leve- og overvintringssteder. Findes i hule træer, knyttet til skovområder. Overvintrer i miner, kældre m.v.
Troldflagermus	Almindeligt forekommende i kommunen med undtagelse af Nordfalster.	Aktiviteter, der kan påvirke dens leve- og overvintringssteder. Findes i huse samt hule træer i ældre løvskov.
Dværgflagermus	Almindeligt forekommende i næsten hele kommunen. Er især knyttet til løvskovsrige områder.	Aktiviteter, der kan påvirke dens leve- og overvintringssteder. Overvintrer i bygninger og hule træer.
Pipistrelflagermus	Findes på det sydligste af Falster. En lille bestand ved Gedser.	Aktiviteter, der kan påvirke dens leve- og overvintringssteder. Findes i huse samt hule træer.
Brunflagermus	Almindeligt forekommende i næsten hele kommunen. Er især knyttet til gamle løvskove og parker.	Aktiviteter, der kan påvirke dens leve- og overvintringssteder. Er knyttet til hule træer i løvskov.
Sydflagermus	Almindeligt forekommende i næsten hele kommunen.	Aktiviteter, der kan påvirke dens levesteder. Findes i bygninger. Stærkt mennesketilknyttet art.
Bredøret flagermus	I 2002-2005 registreret ved Søholt	Aktiviteter, der kan påvirke dens leve-

Art	Udbredelse / Lokalitet	Er særligt sårbar overfor
	og Hamborg Skov, Næsgård, Halskovvænge, Korselitze.	steder. Findes i bygninger, kældre m.v.
Langøret flagermus	Nordøstfalster, Sydfalster, Midt- og Nordøstlolland.	Aktiviteter, der kan påvirke dens leve- og overvintringssteder. Findes i bygninger og hule træer.
Markfirben	Muligvis forsvundet.	Aktiviteter, der kan påvirke dens levesteder. Findes på åbne, varme, solrige lokaliteter f.eks. vejskrånninger, stendiger, kystskrænter og lign.
Stor vandsalamander	Almindeligt forekommende i hele kommunen.	Aktiviteter, der kan påvirke dens levesteder. Udsætning af fisk. Findes i lysåbne, ofte vegetationsrige, rene vandhuller.
Løgfrø	Sydøstlige Lolland samt Bøtø reservatet. Findes syd for Grønnegade.	Aktiviteter, der kan påvirke dens levesteder. Yngler i lysåbne, vegetationsrige, rene vandhuller. Raster på arealer med løs jord, hvor den kan grave sig ned.
Løvfrø	Evt. omkring Vignæs på Lolland og kysten øst for Kippinge på Falster.	Aktiviteter, der kan påvirke dens levesteder. Findes i lysåbne, lavvandede vandhuller, rent vand, rig undervandsvegetation. Raster i brombærbuske, tjørn, gedeblad, slåen m.v.
Springfrø	Almindeligt forekommende i hele kommunen.	Aktiviteter, der kan påvirke dens levesteder. Veje nær ynglesteder. Udsætning af fisk, ænder. Vandhuller uden fisk. Raster i bunker af sten og kvas i skove, levende hegn m.v.
Strandtudse	Vestlig side af det sydligste Falster samt Bøtø reservatet.	Aktiviteter, der kan påvirke dens levesteder. Veje nær ynglesteder. Findes i lavvandede, lysåbne, udtørrende vandhuller f.eks. på græssede strandenge. Raster i åbne områder med lav vegetation f.eks. græssede strandenge. Graver sig ned i jorden.
Grønbroget Tudse	Nordøstfalster, Sydfalster, Midt- og	Ophør eller ændring af driften i yngre

Art	Udbredelse / Lokaltitet	Er særligt sårbar overfor
	<p>Sydøstlolland.</p> <p>Har tidligere været ret almindelig på Falster, men den er gået stærkt tilbage.</p> <p>Findes omkring Store Musse</p>	<p>områder. Veje nær ynglesteder.</p> <p>Findes i lysåbne vandhuller med lav vegetation på brinkerne, og f.eks. markoversvømmelser. "Pionerart".</p> <p>Raster på land nær ynglevandhul f.eks. under sten, jordhuller.</p>
Spidssnudet Frø	<p>Almindeligt forekommende i hele kommunen.</p> <p>Registreret i Marielyst og Bøtø Plantage</p>	<p>Aktiviteter, der kan påvirke dens levesteder. Veje nær ynglesteder.</p> <p>Findes i vandhuller og søer gerne i sammenhæng med anden natur (eng, mose).</p> <p>Raster i enge, sumpede områder nær ynglestedet.</p>
Grøn mosaikguldsmed	<p>Registreret i Korselitze Østerskov i 1912.</p> <p>Bør stadig eftersøges på egnede lokaliteter.</p>	<p>Aktiviteter, der kan påvirke dens levesteder.</p> <p>Yngler i søer og damme med Krebseklo.</p>
Stor kærguldsmed	Horreby Lyng og Listrup Lyng.	Lever i mindre, brunvandede søer f.eks. næringsfattige tørvegrave. Beskyttede lokaliteter med sol og læ.
Lys skivevandkalv	<p>Formentlig forsvundet.</p> <p>Registreret i 1975 i Horreby Lyng.</p>	<p>Aktiviteter, der kan påvirke dens levesteder.</p> <p>Lever i store og små søer med rent, klart - brunligt vand.</p>
Bred vandkalv	<p>Formentlig forsvundet.</p> <p>Registreret i 1976 i Horreby Lyng.</p>	<p>Aktiviteter, der kan påvirke dens levesteder.</p> <p>Lever i rene søer med klart eller svagt brunt vand og med bestande af større vårfluelarver. F.eks. skovsøer.</p>
Eremit	Krenkerup Haveskov og Maltrup Skov på Lolland.	<p>Aktiviteter, der kan påvirke dens levesteder.</p> <p>Lever i gamle løvtræer med smuldfyldte huller. I skove, parker.</p>
Mygblomst	<p>Tidligere registreret i Idalund Teglværk, Hanemose, Kartoffe Mose og Radsted Mose.</p> <p>Seneste fund mindst 30 år tilbage.</p>	Tilgroning, vandstandssænkning.

0 1750 meter

BAT-notat for Kaløgråvej 13, 4990 Sakskøbing

1.1 BEDST TILGÆNGELIG TEKNIK (BAT) OG BEGRÆSENDE FORANSTALTNINGER

Gennem Husdyrloven pålægges den enkelte landmand at redegøre for brugen af BAT og eventuelt reducere miljøbelastningerne fra husdyrproduktionen ved anvendelse af BAT. Det niveau miljøbelastningen kan nedbringes til ved hjælp af BAT supplerer det fastlagte beskyttelsesniveau. BAT kravene er uafhængige af omgivelsernes sårbarhed. Beliggenheden af bedriften i et særligt følsomt område skærper ikke således ikke kravet til BAT. BAT kravene er derimod forskellige for nybyggeri, hvor moderne teknologi ofte kan implementeres forholdsvis billigt, og for eksisterende byggeri, hvor implementering af moderne teknologi kan være dyr eller ligefrem umulig.

I den aktuelle sag er langt størstedelen af projektet nybyggeri.

Følgende områder vurderes i forhold til BAT:

- Ammoniakfordampning fra stald og lager, som kan begrænses gennem staldindretning, teknologier i staldene, fodersammensætning og opbevaring af husdyrgødning.
- Fosfor indhold i husdyrgødningen grundet fodersammensætningen.
- Forbrug af vand og energi
- Management
- Støj
- Lugt
- Udbringning af gødning - herunder nitrat- og fosformængder der udbringes.

Følgende vurderinger er foretaget august 2015.

1.1.1 Ammoniak og anvendelse af BAT

Ammoniakemission fra anlægget kan mindskes ved at begrænse dyrenes udskillelse af kvælstof, begrænse tabet af ammoniak fra husdyrgødningen eller at opsamle ammoniak fra luften ved rensning. Dette kan gennemføres ved, at anvende forskellige teknikker/teknologier hver for sig, eller i kombination med hinanden.

Ved fastlæggelse af emissionsgrænseværdierne angiver Miljøstyrelsen (MST), at der indledningsvist skal fastlægges hvilke teknikker, som har en "rimelig" reduktionsomkostning for ammoniak, og som derved er relevant ved fastlæggelse af BAT-emissionsgrænseværdien. Dernæst kan der sammenlignes forskellige kombinationer af relevante teknologier med hensyn til reduktion og omkostninger pr. produceret enhed.

Kommunens vurdering af anvendelse af BAT til opfyldelse af et fastlagt emissionsniveau indeholder således en samlet vurdering af det teknisk og økonomisk mulige for det konkrete anlæg som helhed. Heri indgår der en proportionalitetsmæssig vurdering. Til denne vurdering har kommunen taget udgangspunkt i MST's udmeldinger i forbindelse med Teknologiblade, som beskriver en række relevante teknikker og teknologier. Det fremgår ligeledes af teknologibladerne, hvor meget hver teknik eller teknologi koster i etablering, drift og vedligeholdelse opgjort i forhold til miljøeffekten (kr. pr. kg reduceret N) samt i forhold til de samlede produktionsomkostninger (kr. pr. produceret gris) afhængig af brugsstørrelse. MST har samtidig angivet, at enkeltteknologier med reduktionsomkostninger, der overstiger ca. 100 kr. pr. kg. reduceret N ikke bør indgå i en vurdering, da det vurderes ikke at være proportionelt. Ligeledes bør de samlede ekstra omkostninger ved anvendelse af BAT ikke overstige 1,3 kr. pr. produceret smågris, 8 kr. pr. produceret slagtesvin og 50 kr. pr. årsso.

Fastlæggelse af emissionsgrænseværdien for ammoniak for anlægget er gennemført med udgangspunkt i følgende 3 trin:

1. Kommunen har med udgangspunkt i oplysninger og redegørelse omkring anvendelse af mulige BAT-teknologier fra ansøger, foretaget en konkret vurdering af det teknisk og økonomisk opnåelige i relation til anvendelse af BAT i det konkrete anlæg som helhed. Ved vurderingerne er der taget udgangspunkt i proportionalitetsprincippet og MST's vejledende grænseværdier.

2. Kommunen fastlægger en samlet emissionsgrænseværdi for ammoniak opnåelig ved anvendelse af BAT for anlægget som helhed. Denne grænseværdi fastlægges med udgangspunkt i vurderinger i forbindelse med punkt 1 som sammenholdes med beregning af MST's vejledende emissionsgrænseværdier¹²³⁴. Denne samlede vurdering er lavet, da MST's emissionsgrænseværdier kun er af vejledende karakter.
3. Ansøger vælger frit, hvilke teknologier der ønskes anvendt for det konkrete anlæg til opfyldelse af den af kommunen fastlagte emissionsgrænseværdi. Ansøger har således selv valgt, hvorvidt denne ønsker at anvende teknologier indenfor fodring, staldindretning eller i forbindelse med opbevaring af husdyrgødningen, samt i hvilke dele af anlægget det ønskes gennemført. Det afgørende er således, at anlægget samlet set lever op til det emissionsniveau for ammoniak, som er vurderet opnåeligt ved anvendelse af BAT.

Ad 1. Redegørelse for anvendelige BAT-teknikker i relation til proportionalitet

Anvendelse af BAT-teknologier til begrænsning af ammoniakemission fra anlægget omfatter teknikker/teknologier i relation til staldindretning, teknikker i stalde, fodring og opbevaring af husdyrgødning.

Kommunen har foretaget en konkret beregning/vurdering i forhold til de ansøgte anlæg med udgangspunkt i MST's gældende teknologiblade på godkendelsestidspunktet.

Staldindretning/system

På bedriften er der tale om etablering af en ny farestald, ny løbe/drægtighedsstald og ny smågrisestald. Polte/slagtesvinestalden indrettes i den gamle karantænestald. I de enkelte stalde er følgende staldsystemer valgt:

- Farestald, kassestier med delvis spaltegulv.
- Løbe/drægtighedsstald, individuel opstaldning med delvis spaltegulv.
- Smågrisestald, toklimastald med delvis spaltegulv.
- Polte/slagtesvinestald, delvis spaltegulv med 25 – 49 % fast gulv.

Søer

P.t. har MST ikke udarbejdet teknologiblade for indretning af stalde til søer, men der foreligger et BAT-blad (senest revideret d. 11.11.04), som omhandler farestier med delvist spaltegulv. Kommunen vurderer, at dette er det p.t. bedste vurderingsværktøj sammen med BREF-dokumentet (EU-kommissionens referencedokument om BAT for intensive svine- og fjerkræ 2003).

- Faresti med delvist spaltegulv⁵

Kommunens vurdering

Kommunen vurderer, at de valgte staldsystemer lever op til ammoniakfordampning svarende til referencestaldsystemet i forhold til godkendelsesbekendtgørelsen.

¹ Vejledende emissionsgrænseværdier opnåelige ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT). Husdyrbrug med konventionelt hold af søer med pattegrise til fravæpning (gyllebaserede staldsystemer) – omfattet af Husdyrgodkendelseslovens § 11 og § 12. Miljøministeriet, MST, 31. maj 2011.

² Vejledende emissionsgrænseværdier opnåelige ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT). Husdyrbrug med konventionel produktion af smågrise (gyllebaserede staldsystemer) – omfattet af Husdyrgodkendelseslovens § 11 og § 12. Miljøministeriet, MST, 31. maj 2011.

³ Vejledende emissionsgrænseværdier opnåelige ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT). Husdyrbrug med konventionel produktion af slagtesvin (gyllebaserede staldsystemer) – omfattet af Husdyrgodkendelseslovens § 11 og § 12. Miljøministeriet, MST, 31. maj 2011.

⁴ Fastlæggelse af BAT – emissionsgrænseværdier for konventionel produktion af svin og malkekvæg udenfor gyllesystemer. Supplement til vejledende emissionsgrænseværdier for svin og kvæg i gyllesystemer. Miljøministeriet, MST, 24. april 2012.

⁵ Faresti med delvist spaltegulv, BAT-blad (106.02-51), 11.11.2004

Smågrise

P.t. har MST ikke udarbejdet teknologiblade for indretning af stalde til smågrise, men der foreligger et BAT-blad (senest revideret d. 11.11.04), som omhandler toklimastalde med delvist spaltegulv⁶. Kommunen vurderer, at dette er det p.t. bedste vurderingsværktøj sammen med BREF-dokumentet.

Kommunens vurdering

Kommunen vurderer, at det valgte staldsystem lever op til ammoniakfordampning svarende til referencestaldsystemet i forhold til godkendelsesbekendtgørelsen, som er toklimastald med delvist spaltegulv.

Slagtesvin

Pt. har MST udarbejdet ét teknologiblade for indretning af stalde til slagtesvin omhandlende delvist fast gulv⁷

Kommunens vurdering

Slagtesvinestald etableres med delvist spaltegulv med 25-49 % fast gulv, og kan dermed betragtes som værende i overensstemmelse med et af flere mulige BAT gulvsystemer til slagtesvin jf. BREF. Desuden foreligger der en afgørelse fra Miljøklagenævnet (30.09-09-MKN-130-00552) der anfører, at en sådan gulvtype kan anses som værende i overensstemmelse med BAT-princippet.

Samlet set vurderer kommunen, at der anvendes BAT-staldsystemer i alle afsnit.

Teknikker/teknologier i stalde

Ved de følgende beregninger og vurderinger er der foretaget en skønsmæssig interpolering (lineær sammenhæng), hvis de ansøgte DE afviger væsentligt fra opgørelserne i tabellerne.

Søer

P.t. har MST udarbejdet teknologiblade med beskrivelser af følgende teknikker/teknologier til begrænsning af ammoniak fra sotalde:

- Køling af gylle i stalde til søer og smågrise⁸
- Svovlsyrebehandling af gylle i sotalde⁹
- Kemisk luftrensning med syre¹⁰
- Biologisk luftrensning¹¹

Køling af gylle

Jævnfør MST's teknologiblade kan gyllekøling etableres ved nedstøbning af køleslanger i kanalbund eller alternativt udlægges de direkte oven på kanalbunden. Derudover fremhæves det, at gyllekøling mest vil være relevant i besætninger, hvor den indvundne varme kan anvendes til opvarmningsformål. Jo større andel af den indvundne varme der kan udnyttes, desto større gevinst opnås ved teknikken. Der er i teknologibladet taget udgangspunkt i, at der produceres varme svarende til 3 gange forbruget af strøm.

Med udgangspunkt i forudsætningerne for de økonomiske beregninger ved gyllekøling i teknologibladet, er der aflæst/vurderet i forhold til 60 % varmeudnyttelse og en effekt på 20 W/m². De 20 W/m² er vurderet, at være en realistisk værdi, når der skal sikres en ordentlig varmeudnyttelse. En køleeffekt på

⁶ To-klimastald med delvist spaltegulv, BAT-blad (106.03-52), 11.11.2004

⁷ Delvist fast gulv, TB, 29.03.2011

⁸ Køling af gylle i stalde til søer og smågrise, TB, 26.01.2011

⁹ Svovlsyrebehandling af gylle i sotalde, TB, 20.12.2010

¹⁰ Kemisk luftrensning med syre, TB, 29.04.2011

¹¹ Biologisk luftrensning, TB, 29.04.2011

20 W/m² svare til en reduktions effekt på ca. 18%. Det er en varmeudnyttelse på 60 %, der ligger til grund for MST's vejledende emissionsgrænseværdier.

Nedenstående tabel viser omkostninger pr. årssø i løbe-/drægtighedsstalder inkl. Værdien af N, 250 DE

Tabel. Økonomiske konsekvenser ved gyllekøling, løbe-/drægtighedsstalder.

	10 W/m ²		20 W/m ²		30 W/m ²	
	Kr.	i %	Kr.	i %	Kr.	i %
100 % varmeudnyttelse	-32	-0,5	-88	-1,3	-142	-2,1
60 % varmeudnyttelse	20	0,3	16	0,2	14	0,2
40 % varmeudnyttelse	46	0,7	68	1,0	92	1,4
0 % varmeudnyttelse	98	1,4	172	2,5	248	3,6

Negative værdier vil betyde en besparelse i forhold til referencesystemet.

Det antages at udgifterne er omtrent de samme i de aktuelle sostalder med ca. 220 DE.

Kommunens vurdering

For de nye sostalder kan det være proportionelt at indføre gyllekøling, og dette indgår i vurderingen af emissionsgrænseværdier for nye staldanlæg.

Svovlsyrebehandling af gylle

Jævnfør MST's teknologiblade er der ikke gennemført forsøg i sostalder med anlæg til forsuring af gylle, og pH-værdien i sostalder er generelt højere end i slagtesvinegylle. Det forventes dog, at effekten ikke vil være væsentlig forskellig i sostalder i sammenligning med slagtesvin.

I teknologibladet er der følgende oplysninger om udgifterne ved svovlsyrebehandling af gylle afhængig af størrelsen af husdyrholdet. Værdierne er angivet for nyanlæg.

Tabel. Økonomiske konsekvenser ved svovlsyrebehandling, søer

DE	Samlet årlig meromkostning inkl. værdien af N	Samlet meromkostning pr. årssø inkl. værdien af sparet N		Samlet meromkostning pr. kg N reduceret inkl. værdien af sparet N
	Kr.	Kr.	I %	Kr.
75	155.671	482	7	141
150	171.686	266	4	78
250	189.829	177	3	51
500	227.709	106	2	31
750	265.565	82	1	24
950	295.106	72	1	21

Kommunens vurdering

Opgørelserne i Teknologibladet viser, at der vil være en meromkostning på under 100 kr./reduceret kg N, men langt over 50 kr. pr. årssø forbundet med at anvende forsøringsanlæg i sostalderne.

Beregninger i tabellen er lavet med udgangspunkt i en standard serviceaftale med leverandøren. Jf. teknologibladet anbefales det dog, at der tegnes en udvidet serviceaftale, hvilket vil medføre højere priser end ovenfor angivet. Det må derfor forventes at meromkostningerne kan blive større end angivet ovenfor. Med udgangspunkt i dette vurderes meromkostningerne i forhold til miljøeffekten ikke at være proportionelle.

Kemisk luftrensning med syre

Ifølge MST's teknologiblade kan der gennemføres rensning af alt afgangsluft fra stalden eller kun for en del af afgangsluften afhængig af den ønskede effekt og eventuelle konstruktionsmæssige forhold i staldene.

Ved vurdering af omkostninger og proportionalitet har kommunen valgt at tage udgangspunkt i 60 % luftrensning for alle stalde, da dette giver et gennemsnit for teknologien.

I teknologibladet er der følgende oplysninger om udgifterne ved luftrensning med syre afhængig af størrelsen af husdyrholdet. Værdierne er angivet for nyanlæg. De forskellige staldafsnit til søer adskiller sig fra hinanden både med hensyn til ammoniakfordampning og med hensyn til drift af ventilationsanlægget. Derfor er der angivet forskellige beregninger for de to staldafsnit.

Tabel. Økonomiske konsekvenser ved luftrensning, farestald

60 % luftrensning	Samlet årlig meromkostning inkl. værdien af N	Samlet meromkostning pr. årssø inkl. værdien af sparet N		Samlet meromkostning pr. kg N reduceret inkl. værdien af sparet N
DE	Kr.	Kr.	I %	Kr.
75	57.648	178	2,6	108
150	83.071	129	1,9	78
250	119.559	111	1,6	67
500	220.761	103	1,5	62
750	310.328	96	1,4	58
950	434.912	106	1,6	64

Tabel. Økonomiske konsekvenser ved luftrensning, løbe-/drægtighedsstald

60 % luftrensning	Samlet årlig meromkostning inkl. værdien af N	Samlet meromkostning pr. årssø inkl. værdien af sparet N		Samlet meromkostning pr. kg N reduceret inkl. værdien af sparet N
DE	Kr.	Kr.	I %	Kr.
75	56.245	174	2,6	77
150	80.223	124	1,8	55
250	116.090	108	1,6	48
500	215.199	100	1,5	44
750	302.153	94	1,4	41
950	425.630	104	1,5	46

Kommunens vurdering

Opgørelserne i teknologibladet viser, at der vil være en meromkostning på ca. 55 kr./reduceret kg N i løbe-/drægtighedsstald forbundet med at anvende kemisk luftrensning, og denne pris er relateret til nyanlæg. Prisen pr. årssø er dog over 100 kr. For farestalden vil der være en meromkostning svarende til 108 kr./reduceret kg N.

Med udgangspunkt i dette vurderes meromkostningerne i forhold til miljøeffekten ikke at være proportionelle.

Biologisk luftrensning

Ifølge MST's teknologiblad virker biologisk luftrensning på reduktion af ammoniak og lugt ved hjælp af biologisk omsætning af de forurenende stoffer. Danske undersøgelser har vist, at tilstopning af filtret forekommer mere eller mindre hyppigt. Tilstopning er kritisk, idet det påvirker renseeffektiviteten, energiforbruget og øger risikoen for driftsproblemer i stalden.

Ved vurdering af omkostninger og proportionalitet har kommunen valgt at tage udgangspunkt i 60 % luftrensning for alle stalde, da dette giver et gennemsnit over teknologierne.

I teknologibladet er der følgende oplysninger om udgifterne ved biologisk luftrensning afhængig af størrelsen af husdyrholdet. Værdierne er angivet for nyanlæg. De forskellige staldafsnit til søer adskiller sig fra hinanden både med hensyn til ammoniakfordampning og med hensyn til drift af ventilationsanlægget. Derfor er der angivet forskellige beregninger for de to staldafsnit.

Tabel. Økonomiske konsekvenser ved luftrensning, farestald

60 % luftrensning	Samlet årlig meromkostning inkl. værdien af N	Samlet meromkostning pr. årssø inkl. værdien af sparet N		Samlet meromkostning pr. kg N reduceret inkl. værdien af sparet N
DE	Kr.	Kr.	I %	Kr.
75	57.901	175	2,6	123
150	123.201	187	2,7	131
250	148.454	134	2,0	94
500	299.755	135	2,0	95
750	434.911	131	1,9	92
950	524.673	124	1,8	87

Tabel. Økonomiske konsekvenser ved luftrensning, løbe-/drægtighedsstald

60 % luftrensning	Samlet årlig meromkostning inkl. værdien af N	Samlet meromkostning pr. årssø inkl. værdien af sparet N		Samlet meromkostning pr. kg N reduceret inkl. værdien af sparet N
DE	Kr.	Kr.	I %	Kr.
75	56.965	170	2,5	86
150	121.289	182	2,7	92
250	146.545	130	1,9	66
500	297.312	132	1,9	67
750	431.415	128	1,9	64
950	521.317	122	1,8	61

Kommunens vurdering

Opgørelserne i teknologibladet viser, at der vil være en meromkostning svarende til ca. 92 kr./reduceret kg N i løbe-/drægtighedsstalde forbundet med at anvende biologisk luftrensning. Omkostningerne pr. årssø kommer dog op på ca. 180 kr. og dermed langt over de 50 kr. på årssø, der vurderes, at være proportionalt. For farestalden vil der være en meromkostning svarende til 123 kr./reduceret kg N. Samlet vurderes teknologien ikke at være proportional

Smågrise

P.t. har MST udarbejdet teknologiblade med beskrivelser af følgende teknikker/teknologier til begrænsning af ammoniak fra smågrisestalde:

- Køling af gylle i stalde til søer og smågrise
- Svovlsyrebehandling af gylle i smågrisestalde¹²
- Kemisk luftrensning med syre¹³
- Biologisk luftrensning¹⁴

Køling af gylle

Se tidligere beskrivelse af teknologien under afsnittet for søer. Nedenstående tabel viser omkostninger pr. produceret smågris inkl. Værdien af N, 250 DE. Selv om den aktuelle produktion af smågrise er på ca. 162 DE vurderes udgifterne ikke at vil være væsentligt højere.

	10 W/m ²		20 W/m ²		30 W/m ²	
	Kr.	i %	Kr.	i %	Kr.	i %
100 % varmeudnyttelse	-0,2	-0,1	-0,7	-0,4	-1,3	-0,7
60 % varmeudnyttelse	0,3	0,2	0,3	0,2	0,3	0,2
40 % varmeudnyttelse	0,6	0,3	0,8	0,5	1,1	0,6
0 % varmeudnyttelse	1,1	0,7	1,9	1,1	2,6	1,5

Negative værdier vil betyde en besparelse i forhold til referencesystemet.

¹² Svovlsyrebehandling af gylle i smågrisestalde, TB, 20.12.2010

¹³ Kemisk luftrensning med syre, TB, 29.04.2011

¹⁴ Biologisk luftrensning, TB, 29.04.2011

Kommunens vurdering

Selv om det aktuelle projekt kun omfatter ca. 160 DE smågrise vurderes det, at det kan det være proportionelt at indføre gyllekøling i den nye smågrisestald.

Svovlsyrebehandling af gylle

Se tidligere beskrivelse af teknologien under afsnittet for søer. Jævnfør MST's teknologiblad er der ikke gennemført forsøg i smågrisestalde med anlæg til forsuring af gylle, og pH-værdien i smågrise-gylle er lavere end i slagtesvinegylle. Det forventes dog, at den procentuelle reduktion af ammoniakfordampningen tilnærmelsesvis kan sammenlignes med slagtesvin.

I teknologibladet er der følgende oplysninger om udgifterne ved svovlsyrebehandling af gylle afhængig af størrelsen af husdyrholdet. Værdierne er angivet for nyanlæg.

Tabel. Økonomiske konsekvenser ved svovlsyre, smågrise

DE	Samlet årlig meromkostning inkl. værdien af N	Samlet meromkostning pr. produceret smågris inkl. værdien af sparet N		Samlet meromkostning pr. kg N reduceret inkl. værdien af sparet N
		Kr.	I %	
75	159.169	11	6	169
150	169.047	6	3	90
250	191.853	4	2	61
500	240.429	2	1	38
750	299.579	2	1	32
950	325.923	2	1	27

Kommunens vurdering

Opgørelserne i teknologibladet viser, at der vil være en meromkostning svarende til ca. 90 kr./reduceret kg N forbundet med at anvende et forsursingsanlæg. Prisen pr. smågris bliver dog på ca. 6 kr. mod de 1,3 kr., der anses for at være proportionelle. Beregningerne i tabellen er lavet med udgangspunkt i en standard serviceaftale med leverandøren. Jf. teknologibladet anbefales det dog, at der tegnes en udvidet serviceaftale, hvilket vil medføre højere priser end ovenfor angivet. Samlet vurderes det, at svovlsyrebehandling ikke skal indgå i vurderingen af emissionsgrænseværdier for den nye smågrisestald.

Kemisk luftrensning med syre

Se tidligere beskrivelse af teknologien under afsnittet for søer.

I teknologibladet er der følgende oplysninger om udgifterne ved luftrensning med syre afhængig af størrelsen af husdyrholdet. Værdierne er angivet for nyanlæg.

Tabel. Økonomiske konsekvenser ved kemisk luftrensning, smågrise

60 % luftrensning	Samlet årlig meromkostning inkl. værdien af N	Samlet meromkostning pr. produceret smågris inkl. værdien af sparet N		Samlet meromkostning pr. kg N reduceret inkl. værdien af sparet N
		Kr.	I %	
DE	Kr.	Kr.	I %	Kr.
75	88.270	6	3,4	184
150	123.929	4	2,4	129
250	206.943	4	2,4	130
500	379.955	4	2,2	119
750	558.912	4	2,2	117
950	762.692	4	2,3	126

Kommunens vurdering

Opgørelserne i teknologibladet viser, at der vil være en meromkostning svarende til 129 kr./reduceret kg N forbundet med at anvende kemisk luftrensning. Med udgangspunkt i dette vurderes meromkostningerne i forhold til miljøeffekten ikke at være proportionelle.

Biologisk luftrensning

Se tidligere beskrivelse af teknologien under afsnittet for søer.

I teknologibladet er der følgende oplysninger om udgifterne ved biologisk luftrensning afhængig af størrelsen af husdyrholdet. Værdierne er angivet for nyanlæg.

Tabel. Økonomiske konsekvenser ved biologisk luftrensning, smågrise

60 % luftrensning	Samlet årlig meromkostning inkl. værdien af N	Samlet meromkostning pr. produceret smågris inkl. værdien af sparet N		Samlet meromkostning pr. kg N reduceret inkl. værdien af sparet N
		Kr.	I %	
DE	Kr.	Kr.	I %	Kr.
75	89.968	6	1,4	342
150	152.824	5	1,2	289
250	252.015	5	1,2	286
500	494.032	5	1,2	280
750	736.658	5	1,2	279
950	920.912	5	1,1	275

Kommunens vurdering

Opgørelserne i teknologibladet viser, at der vil være en meromkostning svarende til 289 kr./reduceret kg N forbundet med at anvende biologisk luftrensning. Med udgangspunkt i dette vurderes meromkostningerne i forhold til miljøeffekten ikke at være proportionelle.

Polte/Slagtesvin

P.t. har MST udarbejdet Teknologiblade med beskrivelser af følgende teknikker/teknologier til begrænsning af ammoniak fra slagtesvinestalde:

- Køling af gylle i slagtesvinestalde¹⁵
- Svovlsyrebehandling af gylle¹⁶
- Kemisk luftrensning med syre¹⁷
- Biologisk luftrensning¹⁸

Køling af gylle

Se tidligere beskrivelse af teknologien under afsnittet for søer.

Nedenstående tabel viser omkostninger pr. produceret svin inkl. Værdien af N, **250 DE**

	10 W/m ²		20 W/m ²		30 W/m ²	
	Kr.	i %	Kr.	i %	Kr.	i %
100 % varmeudnyttelse	-1,1	-0,2	-4,3	-0,8	-7,4	-1,4
60 % varmeudnyttelse	1,8	0,3	1,5	0,3	1,3	0,2
40 % varmeudnyttelse	3,2	0,6	4,4	0,8	5,6	1,1
0 % varmeudnyttelse	6,1	1,2	10,2	2,0	14,3	2,8

Negative værdier vil betyde en besparelse i forhold til referencesystemet.

Kommunens vurdering

Med udgangspunkt i, at slagtesvinene/poltene kun udgør en meget lille andel af den samlede produktion (ca. 12 DE ud af 400), og at de går i den eksisterende karantænestald, vurderer kommunen, at det ikke er proportionelt at indføre gyllekøling i denne stald. Det er vurderet, at omkostningerne til etablering af et gyllekølingsanlæg i forhold til en mulig effekt på reduktion af emission af ammoniak, vil være uforholdsmæssige store.

¹⁵ Køling af gylle i slagtesvinestalde, TB, 23.05.2011

¹⁶ Svovlsyrebehandling af gylle, TB, 23.05.2011

¹⁷ Kemisk luftrensning med syre, TB, 23.05.2011

¹⁸ Biologisk luftrensning, TB, 23.05.2011

Svovlsyrebehandling af gylle

Se tidligere beskrivelse af teknologien under afsnittet for søer

I teknologibladet er der følgende oplysninger om udgifterne ved svovlsyrebehandling af gylle afhængig af størrelsen af husdyrholdet. Værdierne er angivet for nyanlæg.

Tabel. Økonomiske konsekvenser ved svovlsyrebehandling af gylle, slagtesvin, 25-49 % fast gulv.

DE	Samlet årlig meromkostning inkl. værdien af N	Samlet meromkostning pr. produceret slagtesvin inkl. værdien af sparet N		Samlet meromkostning pr. kg N reduceret inkl. værdien af sparet N
		Kr.	I %	
75	150.947	51	10	108
150	167.299	26	5	56
250	184.484	16	3	33
500	247.951	9	2	19
750	311.958	7	1	15
950	360.873	6	1	12

Kommunens vurdering

Opgørelserne i Teknologibladet viser, at der vil være en meromkostning svarende til 108 kr./reduceret kg N forbundet med at anvende et forsøringsanlæg til alle slagtesvin/polte, og denne pris er relateret til et langt større nyanlæg end det aktuelle eksisterende anlæg med kun 12 DE. På denne baggrund vurderes meromkostningerne i forhold til miljøeffekten ikke at være proportionelle.

Kemisk luftrensning med syre

Se tidligere beskrivelse af teknologien under afsnittet for søer.

I teknologibladet er der følgende oplysninger om udgifterne ved luftrensning med syre afhængig af størrelsen af husdyrholdet. Værdierne er angivet for nyanlæg.

Tabel. Økonomiske konsekvenser ved kemisk luftrensning med syre, slagtesvin

60 % luftrensning	Samlet årlig meromkostning inkl. værdien af N	Samlet meromkostning pr. produceret slagtesvin inkl. værdien af sparet N		Samlet meromkostning pr. kg N reduceret inkl. værdien af sparet N
		Kr.	I %	
75	81.079	28	5	92
150	122.425	21	4	68
250	175.189	18	3	58
500	332.517	17	3	54
750	505.866	17	3	55
950	665.000	18	3	58

Kommunens vurdering

Opgørelserne i Teknologibladet viser, at der vil være en meromkostning svarende til 92 kr./reduceret kg N forbundet med at anvende kemisk luftrensning, og denne pris er relateret til et langt større nyanlæg end det aktuelle eksisterende anlæg med kun 12 DE. Med udgangspunkt i dette vurderes meromkostningerne i forhold til miljøeffekten ikke at være proportionelle.

Biologisk luftrensning

Se tidligere beskrivelse af teknologien under afsnittet for søer og biologisk luftrensning.

I teknologibladet er der følgende oplysninger om udgifterne ved biologisk luftrensning afhængig af størrelsen af husdyrholdet. Værdierne er angivet for nyanlæg.

Tabel. Økonomiske konsekvenser ved biologisk luftrensning, slagtesvin

60 % luftrensning	Samlet årlig meromkostning inkl. værdien af N	Samlet meromkostning pr. produceret slagtesvin inkl. værdien af sparet N		Samlet meromkostning pr. kg N reduceret inkl. værdien af sparet N
DE	Kr.	Kr.	I %	Kr.
75	80.155	29	6	91
150	113.564	20	4	63
250	204.871	22	4	69
500	372.169	20	4	62
750	557.518	20	4	62
950	702.557	20	4	62

Kommunens vurdering

Opgørelserne i Teknologibladet viser, at der vil være en meromkostning svarende til 91 kr./reduceret kg N forbundet med at anvende biologisk luftrensning, og denne pris er relateret til et langt større nyanlæg end det aktuelle eksisterende anlæg med kun 12 DE. Med udgangspunkt i dette vurderes meromkostningerne i forhold til miljøeffekten ikke at være proportionelle.

Fodring

Søer

P.t. har MST udarbejdet teknologiblade med beskrivelser af følgende foderteknikker/teknologier til begrænsning af ammoniak fra sostalde:

- Råprotein i sofoder¹⁹

Råprotein i sofoder

Jævnfør MST's teknologiblade om råprotein i sofoder kan ammoniakemissionen mindskes ved at reducere indholdet af råprotein i foderet. Et lavere niveau af råprotein medfører mindre udskillelse af N pr. årsso.

I teknologibladet er der angivet to teknologiniveauer for g råprotein pr. FEso på henholdsvis 133 g og 128 g. Begge niveauer forudsætter fasefodring, hvor drægtighedsfoderet udgør ca. 40 % af totalfoderet, og hvor primært diegivningsfoderet er tilsat frie aminosyrer. Begge niveauer giver mulighed for anvendelse af biprodukter, men det er ikke muligt at anvende meget fyldende foderblandinger i drægtighedsperioden.

Niveauet på 133 g er det lavest opnåelige med traditionelle vådfodringsanlæg, og kan implementeres i stort set alle besætninger uden nævneværdige meromkostninger.

Niveauet på 128 g kræver tørfodring eller "restløs" vådfodring uden aminosyrer i rørende mellem fodringerne, samt at søerne har en god foderoptagelse i farestalden. Pt. er der endnu ikke udarbejdet driftsikker model hertil. Står vådfoderet længe i rørene, kan en stor andel af de frie aminosyrer mistes, derfor kan det være nødvendigt at tildele lidt større proteinniveauer. Det er endvidere usikkert, om proteinniveauet på 128 g vil være tilstrækkeligt på længere sigt med den stigende kuldstorelse og dermed følgende større krav til mælkeproduktion.

Overordnet set er niveauet med 133 g råprotein pr. FEso dermed det laveste realistiske niveau. Niveauet vurderes at være stort set gratis ved gennemsnitlige prisforhold, men der kan være omkostninger i ekstreme år og ved besætninger, som bruger specielle biprodukter.

Kommunens vurdering

Teknologibladet angiver ikke konkrete opgørelser over de marginale omkostninger pr. kg reduceret N ved de to proteinniveauer. Begge niveauer ligger dog under niveauet 148 g råprotein pr. FEso angivet i BREF-dokumentet som værende BAT.

¹⁹ Råprotein i sofoder, TB, 31.05.2011

Med udgangspunkt i ovenstående beskrivelse ud fra teknologibladet vurderer kommunen, at det vil være proportionelt at stille krav om et proteinniveau i sofoderet svarende til i gennemsnit 133 g råprotein pr. FEso, hvor der er forudsat fasefodring, 1484 FEso/årssø og en fordeling svarende til 40 % af FEso i løbe-/drægtighedsstaldene og 60 % af FEso i farestalden.

Smågrise

P.t. har MST udarbejdet Teknologiblade med beskrivelser af følgende foderteknikker/teknologier til begrænsning af ammoniak fra smågrise:stalde:

- Benzoesyre til smågrise²⁰
- Råprotein i smågrise-foder²¹

Benzoesyre

Jævnfør MST's teknologiblade kan tilsætning af benzoesyre til foderet medvirke til at forbedre tilvækst og foderudnyttelse hos smågrisene. Dette indebærer, at anvendelse af benzoesyre ofte vurderes omkostningsneutral, når der tilsættes en mængde svarende til 0,5 % benzoesyre til foderet. Sammenfattende er det i teknologibladet angivet, at tilsætning af benzoesyre giver en minimal effekt på ammoniakemissionen, og at omkostningerne pr. kg. reduceret N er meget følsomme overfor prisændringer på produktet.

I teknologibladet er der følgende oplysninger om udgifterne ved tilsætning af benzoesyre til foderet afhængig af staldtypen og, om merprisen for benzoesyre er 1 kr./kg eller 5 kr./kg.

Tabel. Økonomiske konsekvenser ved benzoesyre, smågrise

Staldtype	Merpris for benzoesyre i forhold til alternative produkter	Ekstra foderomkostninger pr. gris til benzoesyre i forhold til alternative produkter	Reduktion i ammoniakemission pr. produceret smågris	Meromkostning pr. kg reduceret ammoniakemission
Delvist fast gulv	+ 1 kr./kg	+ 0,22 kr.	1,45 g	152 kr.
Drænet gulv + spalter	+ 1 kr./kg	+ 0,21 kr.	3,15 g	67 kr.
Delvist fast gulv	+ 5 kr./kg	+ 1,14 kr.	1,45 g	787 kr.
Drænet gulv + spalter	+ 5 kr./kg	+ 1,13 kr.	3,15 g	359 kr.

Kommunens vurdering

På baggrund af de relativt høje meromkostninger pr. kg reduceret N, når prisen på benzoesyre kommer over 1 kr./kg., og en del usikkerheder på beregningerne, vurderer kommunen, at tilsætning af benzoesyre til smågrise-foderet ikke er BAT.

Råprotein i smågrise-foder

Jævnfør MST's teknologiblade om råprotein i smågrise-foder kan ammoniakemissionen reduceres ved at reducere indholdet af råprotein i foderet. Et lavere niveau af råprotein medfører mindre udskillelse af kg N pr. kg tilvækst.

I teknologibladet (tabel 9) er der følgende oplysninger om udgifterne ved ændret råproteinindhold i foderet. Beregningerne er lavet med udgangspunkt i delvist fast gulv og 5 års priser på grise og foder ved ca. 200 DE. Der er taget udgangspunkt i 3-fasefodring og tørfoder, men kan tilnærmelsesvist sammenlignes med 2-fasefodring og vådfodring.

Tabel. Økonomiske konsekvenser ved ændret råprotein, smågrise

²⁰ Benzoesyre til smågrise, TB, 24.11.2010

²¹ Råprotein i smågrise-foder, TB, 31.05.2011

Teknologiniveau	1	2	3	4
Total råprotein, gram pr. FEsv	178	172	169,5	161,5
Kr. pr. kg N reduceret, marginalt	0	76	158	249

Kommunens vurdering

På baggrund af teknologibladet vil den marginale omkostning pr. kg reduceret N overstige 100 kr., hvis man går under 172 g råprotein/FE ved delvist fast gulv. Dette niveau er desuden at betragte som BAT jf. BREF-dokumentet.

Med udgangspunkt i dette vurderes det ikke proportionelt at reducere råproteinindholdet i smågrisefoderet til under 172 g/FE med et foderforbrug på 1,933 FE/kg tilvækst. Dette niveau vil medføre meromkostninger svarende til 76 kr. pr. reduceret kg N. Der anvendes fasefodring, hvilket betyder, at der anvendes forskellige foderblandinger til grise af forskellig alder/størrelse, hvilket er BAT jf. BREF. Med udgangspunkt i ovenstående vurderer kommunen, at det er BAT at anvende reduceret råprotein svarende til 172 g/FE og fasefodring på bedriften.

Slagtesvin

P.t. har MST udarbejdet Teknologiblade med beskrivelser af følgende foderteknikker/teknologier til begrænsning af ammoniak fra slagtesvinestalde:

- Råprotein i slagtesvinefoder²²

Råprotein i slagtesvinefoder

Jævnfør MST's teknologiblade om råprotein i slagtesvinefoder kan ammoniakemissionen reduceres ved at reducere indholdet af råprotein i foderet. Et lavere niveau af råprotein medfører mindre udskillelse af kg N pr. kg tilvækst.

Omkostningerne er mindst i besætninger over 150 DE, da der her forudsættes fasefodring, men kan svinge meget fra år til år afhængig af foderpriser,

Ved vurdering af omkostninger pr. kg N reduceret er staldsystemet jævnfør teknologibladet afgørende grundet udgangsfordampningens størrelse. Omkostningen stiger med andel af fast gulv og bliver meget høj, hvis proteinreduktionen gennemføres sammen med andre teknologier som gyllekøling, luftrensning eller svovlsyrebehandling af gylle.

I teknologibladet (tabel 6+7) er der følgende oplysninger om udgifterne ved ændret råproteinindhold i foderet. Beregningerne er her vist med udgangspunkt i fasefodring og delvist fast gulv samt henholdsvis tør- og vådfoder.

Tabel. Økonomiske konsekvenser ved reduceret råprotein, slagtesvin, 25-49 % fast gulv

Råprotein gram/FEsv	Omkostninger, kr. pr. kg NH3-N reduceret	
	tørfoder	vådfoder
157	0	0
153	9	10
147	46	70
141,5	113	146

Forskel på tør og vådfoder skyldes blandt andet, at der kan være tab af aminosyrer i vådfoderanlæg, hvilket gør, at der kan være behov for at tilsætte større mængder syntetiske aminosyrer.

Kommunens vurdering

På baggrund af teknologibladet vil den marginale omkostning pr. kg reduceret N overstige 100 kr., hvis man går under 147 g råprotein/FE ved delvist spaltegulv og både våd- og tørfodring. Dette niveau er desuden at betragte som BAT jf. BREF-dokumentet. Med udgangspunkt i dette vurderes det ikke

²² Råprotein i slagtesvinefoder, TB, 31.05.2011

proportionelt at reducere råproteinindholdet i slagtesvinefoderet til under 147 g/FE med et foderforbrug på 2,89 FE/kg tilvækst. Dette niveau vil medføre meromkostninger svarende til 46/70 kr. pr. reduceret kg N ved henholdsvis tør- og vådfoder. Med de anvendte prisforudsætninger koster niveauet ca. 1,9 kr. pr. svin ved tørfoder og 3,0 kr. pr. svin ved vådfoder, når der er anlæg til fasefodring.

Der anvendes vådfodring og fasefodring på bedriften, hvilket betyder at niveauet på 147 g råprotein/FE kan forventes at koste ca. 70 kr. pr. reduceret kg N og ca. 3 kr. pr svin – hvis besætningen var omkring 150 DE. I den aktuelle slagtesvine/polte-besætning på under 12 DE må det forventes at være væsentligt dyrere. Det er derfor vurderet, at det ikke vil være proportionelt at sætte krav om reduceret råproteinindhold i slagtesvinefoderet.

Opbevaring og behandling af husdyrgødning

P.t. har MST udarbejdet teknologiblade med beskrivelser af forhold til begrænsning af ammoniakfordampning fra flydende husdyrgødning i gyllebeholdere:

- Fast overdækning af gyllebeholder²³

Ifølge teknologibladet kan der forventes en reduktion af ammoniakfordampning fra lageret svarende til 50 % set i forhold til en gyllebeholder med tæt overdækning i form af naturligt flydelag.

I teknologibladet (tabel 2) er der følgende oplysninger om udgifterne ved anvendelse af fast overdækning på gyllebeholder til sogylle.

Tabel. Økonomiske konsekvenser ved fast overdækning gyllebeholder, søer

Overdækning, søer	Samlet årlig meromkostning fratrukket værdien af øget N-indhold	Samlet meromkostning pr. årssø inkl. værdi af sparet handelsgødning		Samlet meromkostning pr. kg N reduceret inkl. værdi af sparet handelsgødning
		Kr.	I %	
DE				Kr.
75	11.255	35	0,5	161
150	12.944	20	0,3	93
250	23.383	22	0,3	101
500	39.418	18	0,3	85
750	52.275	16	0,2	75
950	66.765	16	0,2	76

I teknologibladet (tabel 3) er der følgende oplysninger om udgifterne ved anvendelse af fast overdækning på gyllebeholder til smågrisegylle.

Tabel. Økonomiske konsekvenser ved fast overdækning gyllebeholder, smågrise

Overdækning, smågrise	Samlet årlig meromkostning fratrukket værdien af øget N-indhold	Samlet meromkostning pr. smågris inkl. værdi af sparet handelsgødning		Samlet meromkostning pr. kg N reduceret inkl. værdi af sparet handelsgødning
		Kr.	I %	
DE				Kr.
75	10.896	0,7	0,4	141
150	15.406	0,5	0,3	100
250	25.365	0,5	0,3	99
500	44.305	0,4	0,3	86
750	63.992	0,4	0,2	83
950	80.064	0,4	0,2	82

I teknologibladet (tabel 1) er der følgende oplysninger om udgifterne ved anvendelse af fast overdækning på gyllebeholder til slagtesvinegylle.

²³ Fast overdækning af gyllebeholder, TB, 11.11.2010

Tabel. Økonomiske konsekvenser ved fast overdækning gyllebeholder, slagtesvin

Overdækning, slagtesvin	Samlet årlig meromkostning fratrukket værdien af øget N-indhold	Samlet meromkostning pr. slagtesvin inkl. værdi af sparet handelsgødning		Samlet meromkostning pr. kg N reduceret inkl. værdi af sparet handelsgødning
		Kr.	I %	
DE				Kr.
75	9.155	3	0,8	127
150	13.822	3	0,6	96
250	14.319	2	0,4	60
500	28.638	2	0,4	60
750	39.778	1	0,4	55
950	51.298	1	0,4	56

På bedriften opføres 2 nye gyllebeholdere på hver 3.500 m³, derudover bibeholdes en gammel beholder på 2.000 m³.

De nye beholdere indeholder således som gennemsnit hver 39 % af gyllen svarende til 156 DE. Den eksisterende beholder indeholder ca. 22 % af gyllen svarende til 88 DE.

Ved beregning af en gennemsnitlig meromkostning pr. kg N reduceret er der taget udgangspunkt i at søerne udgør 56,8 % af DE, smågrisene 40,5 % og slagtesvinene 2,8 % af DE.

For hver af de 2 nye beholdere svarer det til:

$$(0,568 * 93 \text{ kr.}) + (0,405 * 100 \text{ kr.}) + (0,028 * 96 \text{ kr.}) = 96 \text{ kr. pr. reduceret kg. N for hver beholder.}$$

For den eksisterende beholder svarer det til:

$$(0,568 * 161 \text{ kr.}) + (0,405 * 141 \text{ kr.}) + (0,028 * 127 \text{ kr.}) = 152 \text{ kr. pr. reduceret kg. N.}$$

Kommunens vurdering

Med udgangspunkt i ovenstående vurdere kommunen, at det er BAT at etablere fast overdækning for de 2 nye gyllebeholdere, men ikke for den eksisterende.

For de nye beholdere kan der ud fra de ovenstående tabeller laves en beregning af, hvad den samlede meromkostning/år ved fast overdækning kan resultere i med udgangspunkt i antal årssøer og producerede dyr:

$$(1.000 \text{ årssøer} * 20) + (35.000 \text{ smågrise} * 0,5 \text{ kr.}) + (450 \text{ slagtesvin} * 3 \text{ kr.}) = 38.850 \text{ kr.}$$

For de nye gyllebeholder henvises der til, at dette tilnærmelsesvist indgår i vurderingen af emissionsgrænseværdier for nye staldanlæg.

Kommunens vurdering af teknologier i relation til proportionalitetsprincippet.

Der er i nedenstående tabel skitseret kommunens vurdering af anvendelse af mulige teknikker og teknologier til opfyldelse af BAT i forhold til meromkostninger pr. reduceret kg N og de samlede meromkostninger forbundet med anvendelse af teknikkerne i den ansøgte produktion i den eksisterende stald.

Teknik/ Teknologi	Dyretype	Samlet meromkostning/ kg N reduceret	Samlet meromkostning/ produceret enhed	Samlet meromkostning/år
Staldindretning/ System	Slagtesvin/polte 450 stk.	Delvist fast gulv = BAT	0	0
	1000 årssøer	Delvist fast gulv = BAT	0	0
	35.000 smågrise	Delvist fast gulv = BAT	0	0
Gyllekøling	Slagtesvin/polte 450 stk.	Vurderes ikke proportionelt da eksisterende anlæg.	-	-
	1000 årssøer	60 % varmeudnyttelse	16 kr. pr. årssø	16.000 kr.

		og 20 W/m²		
	35.000 smågrise	60 % varmeudnyttelse og 20 W/m²	0,30 kr. pr. gris	10.500 kr.
Svovlsyrebehandling af gylle	Slagtesvin/polte 450 stk.	108 kr. ved nyanlæg	51 kr. pr. slagtesvin	
	1000 årssøer	Ca. 51 kr.	177 kr. pr. årssø	
	35.000 smågrise	Ca. 90 kr.	6 kr. pr. gris	
Kemisk luftvasker	Slagtesvin/polte 450 stk.	92 kr. ved nyanlæg	28 kr. pr. slagtesvin	
	1000 årssøer	Ca. 60 kr.	110 kr. pr. årssø	
	35.000 smågrise	Ca. 129 kr.	4 kr. pr. gris	
Biologisk luftvasker	Slagtesvin/polte 450 stk.	91 kr. ved nyanlæg	29 kr. pr. slagtesvin	
	1000 årssøer	Ca. 75 kr.	130 kr. årssø	
	35.000 smågrise	Ca. 289 kr.	5 kr. pr. gris	
Råprotein	Slagtesvin/polte 450 stk.	Et niveau på 147 g råprotein/FE koster 70 kr./reduceret kg N.	3,0 kr. pr. slagtesvin ved vådfoder	
	1000 årssøer	133 g råprotein /FE og 1.484 FE/årssø	0	0
	35.000 smågrise	172 g råprotein/FE og 1,933 FE / kg tilvækst 76 kr.	0,35 kr.	12.250 kr.
Overdækning af gyllebeholder	Nye beholdere	Alle beholdere indeholder gylle fra alle dyregrupper. Pris beregnet for gennemsnit.	20 kr. for søer	38.850 kr.
		96 kr. ved nyanlæg	0,5 kr. for smågrise	
	Eksisterende beholder	Vurderes ikke proportionelt da eksisterende anlæg.	3 kr. for slagtesvin	
Samlet udgift				77.600 kr.

Markeringer angivet med **fed** viser teknologier, som kommunen har vurderet proportionelle at anvende.

Guldborgsund Kommune vurderer, at det er proportionelt at beregne bedriftens maksimale emissionsgrænseværdi for ammoniak fra stalde og gødningsopbevaringsanlæg med udgangspunkt i anvendelse af:

- Gyllekøling i alle nye stalde.
- Reduktion af råproteinindhold til 133 g råprotein/FEsv med et foderforbrug på 1.484 FE/årssø.
- Reduktion af råproteinindhold til 172 g råprotein/FEsv med et foderforbrug på 1,933 FE/kg tilvækst for smågrise.
- Fast overdækning af de 2 nye gyllebeholdere.

Ovenstående tiltag vil ud fra en teoretisk beregning jf. de nævnte teknologiblade koste 79.600 kr.

Kommunens samlede vurdering af anvendelse af teknikker/teknologier i forhold til proportionalitet

MST har ved fastlæggelse af de vejledende emissionsgrænseværdier taget udgangspunkt i, at meromkostningerne for en landmand forbundet med at opfylde emissionsgrænseværdierne ikke bør

overstige 50 kr. pr årsso, 1,3 kr. pr. produceret smågris og 8 kr. pr. produceret slagtesvin set i forhold til helt frit teknologivalg.

Med udgangspunkt i dette har kommunen beregnet, at det vil vurderes proportionelt, at ansøger kan pålægges meromkostninger i relation til opfyldelse af BAT i de eksisterende staldanlæg på op til følgende beløb:

8 kr. pr. produceret slagtesvin * 450 slagtesvin = 3.600 kr.

50 kr. pr. årsso*1.000 søer = 50.000 kr.

1,30 kr. pr. smågris*35.000 grise = 45.500 kr.

I alt 99.100 kr.

De samlede udgifter jf. ovenstående tabel holder sig således inden for hvad, der må betragtes som proportionale udgifter.

Ad 2. Fastlæggelse og vurdering af emissionsgrænseværdi

Kommunens konkrete vurdering af emissionsgrænseværdi for ammoniak

For at vurdere den samlede effekt af kombinationer af teknologier er der benyttet husdyrgodkendelse.dk til gennemførelse af kommunens konkrete beregninger, scenarieberegning 80400. Beregningen viser, at for smågrise giver de foreslåede foderoptimeringer højere ammoniakfordampning end systemets normtal. Foderoptimeringerne for smågrise er derfor fjernet igen. Med foderoptimeringer for søer, gyllekøling med 18,4 % reduktion og fast overdækning over de 2 nye gyllebeholdere beregner husdyrgodkendelse.dk den samlede ammoniak emission til 3.259 kg N/år

Dette emissionsniveau sammenholdes med den beregnede teoretiske emissionsgrænseværdi jf. vejledning fra MST.

Emissionsgrænseværdi for ammoniak jævnfør MST's vejledning

Slagtesvin

Der er i denne godkendelse tale om oprettelse af stier til slagtesvin/polte i eksisterende karantænestald.

Emissionsgrænseværdien for **eksisterende** stald til slagtesvin fastlægges med udgangspunkt i tabel 2 i MST's vejledning med korrektion for afvigende vægtgrænser.

Der tages udgangspunkt i følgende:

- 450 slagtesvin (31-107 kg) svarende til 11,63 DE på delvist fast gulv.

- 0,36 kg NH₃-N pr. slagtesvin (32-107) kg.

- vægtkorrektion ligning (afg.vægt - indg.vægt)*(13,777+0,1731*(afg.vægt + indgangsvægt))/2852

Emissionsgrænseværdi eksisterende stald:

$0,36 \text{ kg NH}_3\text{-N/sl.svin} * 450 \text{ sl.svin} * ((107-31) * (13,777 + 0,1731 * (107+31))) / 2852 = 162,60 \text{ kg NH}_3\text{-N}$

Emissionsgrænseværdi fra slagtesvin = 163 kg NH₃-N

Søer i nyanlæg

Jf. Tabel 1a i MST's vejledning kan emissionsgrænseværdien for søer i nyanlæg ved afvigende fravænningsvægt fastlægges ud fra følgende værdier:

- 1000 årssøer med norm antal fravænnede grise på 29,60 ved 7,1 kg

- 2,53 kg NH₃-N pr. årsso

- Korrektion for ændret fravænningsvægt (fravænnede pr. årsso*(fravænningsvægt-7,3)*0,00148), normtal 2014.

Emissionsgrænseværdi: $1.000 * (2,53 + (29,6 * (7,1 - 7,3) * 0,00148)) = 2.521,23 \text{ kg NH}_3\text{-N}$

Emissionsgrænseværdi for søer = 2.521 kg NH₃-N

Smågrise i nyanlæg

Jf. Tabel 1a i MST's vejledning kan emissionsgrænseværdien for smågrise i nyanlæg ved afvigende fravænningsvægt fastlægges ud fra følgende værdier:

- 35.000 smågrise, 7,1-31 kg
- 0,0366 kg NH₃-N pr. gris, 7,4-32 kg
- Korrektion for ændret fravænningsvægt (afg.vægt - indg.vægt)*(13,777+0,1731*(afg.vægt + indgangsvægt))/486, normtal 2014

Emissionsgrænseværdi: $35.000 * 0,0366 * ((31-7,1) * (13,777+0,1731 * (31+7,1))) / 486 = 1.283,35$ kg NH₃-N

Emissionsgrænseværdi for smågrise = 1.283 kg NH₃-N

Samlet emissionsgrænseværdi for ammoniak jf. vejledning: 163 + 2.521+ 1.283= 3.967 kg NH₃-N

Jf. MST's vejledning vil det være proportionelt af stille krav om overholdelse af et samlet ammoniakemissionsniveau svarende til 3.967 kg NH₃-N pr. år for den ansøgte produktion i nye og eksisterende stalde.

Ad 3. Ansøgers valgte teknikker/teknologier til overholdelse af BAT for ammoniak

Ansøger har med udgangspunkt i de nævnte staldindretninger valgt at anvende følgende teknologier til opfyldelse af emissionsgrænseværdien for ammoniak:

- Gyllekøling med en reduktions effekt på 17 % i de nye so- og smågrisestalde.
- Etablering af fast overdækning på de 2 nye gyllebeholdere.

I version 2 af ansøgningen er der beregnet en samlet ammoniakemission fra stald og lager svarende til 3.721 kg NH₃-N/år. Dette betyder, at der leves op til det vejledende niveau jf. MST (3.967 kg) og men ikke til kommunens beregnede BAT-niveau (3.259 kg).

Kommunens samlede BAT-vurdering for ammoniak.

Det beregnede BAT-niveau på 3.259 kg hviler på teknologiblade, som ikke nødvendigvis afspejler nyeste viden. Især på foderområdet sker der en løbende udvikling år for år, som gør at teknologiblade fra 2010/2011 må anses for at være forældede. Dette har fået Guldborgsund Kommune til at vurdere, at ansøgningens niveau, som ligger mellem de 2 teoretiske niveauer, nok er det bedste bud på BAT-niveau for den ansøgte produktion.

Kommunens fastsatte emissionsgrænse for ammoniak på 3.721 kg NH₃-N, er vurderet til at kunne medføre omkostninger svarende til ca. 65.350 kr. i den ansøgte produktion. Det er vurderet, at dette niveau ligger under de samlede meromkostninger, som det er proportionelt at pålægges.

Samlet set vurderer kommunen, at ansøger har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse ammoniakemissionen fra husdyrbrugets anlæg, og der er indført BAT i et omfang, som er proportionelt i det konkrete tilfælde.

Det skal bemærkes, at BAT-vurderingen er foretaget som en selvstændig vurdering uden hensyntagen til, om beskyttelsesniveauer udstukket i Husdyrloven er overholdt.

1.1.1 Fosfor og anvendelse af BAT

Ved fastlæggelse af grænseværdier for fosfor, skal der, som for ammoniak, findes et passende balancepunkt mellem de forskellige miljøpåvirkninger og de dertil svarende omkostninger.

MST vurderer i den forbindelse, at yderligere generelle krav til begrænsning af fosfor begrundet i BAT skal baseres på omkostningsneutrale teknikker og teknologier.

Tilførslen af fosfor til udbringningsarealerne kan reduceres enten ved anvendelse af foderteknikker, der mindsker husdyrgødningens indhold af fosfor, eller ved separeringsteknikker, der medfører at den mest fosforholdige del af husdyrgødningen kan afsættes til anden side. Jf. udmeldinger fra MST er separeringsteknikker ikke relevante at inddrage ved fastlæggelse af grænseværdier for fosfor, da det ikke vil være til rådighed for alle indenfor branchen grundet problematikker omkring afsætning.

Med udgangspunkt i MST's udmeldinger har kommunen baseret fastlæggelse af grænseværdien for fosfor ud fra optimering af fosforudnyttelsen hos grisene, da denne teknik vurderes at være omkostningsneutral. Niveauet kan opnås med en kombination af fasefodring, brug af mikrobielt fytase, brug af mineralske fosforkilder med høj fosfortilgængelighed og valg af basisfodermidler med lavt indhold af fosfor.

Fastlæggelse af grænseværdien for fosfor er gennemført, som det fremgår af nedenstående, og der er fulgt tilnærmelsesvis samme fremgangsmetode som ved fastlæggelse af emissionsgrænseværdi for ammoniak.

Kommunens konkrete vurdering af grænseværdi for fosfor

Med udgangspunkt i gennemsnitspriser over perioden 2006-2009 og priser i året 2009 blev det af MST besluttet, at BAT-grænserne skulle tage udgangspunkt i et indhold i foderet på 4,7; 5,3 og 4,6 g P pr. FEsv for søer, smågrise henholdsvis slagtesvin.

Søer

I teknologibladet for fosforindhold i sofoder²⁴ er der beskrevet 3 niveauer for fosfor i sofoder, som alle forudsætter anvendelse af fytase.

Niveauet på 4,7 g P/FE kan opnås ved anvendelse af normalt fodermiddelvalg, fasefodring og fytase hævet til 150 % af standarddosering. Niveauet kan anvendes at stort set alle besætninger uden meromkostninger, selv om det kan begrænse det frie valg af fodermidler en smule. Anvendelse af fosforrige biprodukter kan være begrænset.

Smågrise

I teknologibladet for fosfor til smågrise²⁵ er der beskrevet 3 niveauer af fosfor i smågrisefoder, som alle 3 ligger under anbefalingen på 6,1 g P/FE jf. BREF-dokumentet. Alle 3 niveauer forudsætter fodring efter minimumsnormer for fordøjeligt fosfor, og en reduktion i mængden af fosfor opnås alene ved at øge fordøjeligheden af fosfor, så der kommer mindre ufordøjeligt fosfor ud i gødningen.

Niveauet på 5,3 g P/FE kan normalt gennemføres uden meromkostninger, men der kan opstå meromkostninger i perioder eller ved brug af særlige fodermidler.

Slagtesvin

I teknologibladet for fosfor til slagtesvin²⁶ er der beskrevet 4 niveauer af fosfor i slagtesvinefoder. Alle 4 niveauer forudsætter fodring efter minimumsnormer for fordøjeligt fosfor i foderet. Ved fodring efter minimumsnormer indlejres 75-80 % af det fordøjelige fosfor i grisene, og reduktion opnås alene ved at øge fordøjeligheden for fosfor, så der kommer mindre ufordøjeligt fosfor i gødningen.

²⁴ Fosforindhold i sofoder, TB, MST, 31.05.2011

²⁵ Fosforindhold i smågrisefoder, Teknologiblad, MST, 31.05.2011.

²⁶ Fosforindhold i slagtesvinefoder, Teknologiblad, MST, 31.05.2011.

Niveauet 4,6 g P/FE forudsætter en fytasedosis på 150-200 % af standarddosis afhængig af fodermiddelvalg. Samtidig afhænger det af anvendelse af minimumsnormer for indhold af fordøjeligt fosfor i foderet.

Det blev endvidere besluttet af MST, at de vejledende grænseværdier skulle tage udgangspunkt i landsgennemsnit for foderforbrug og produktivitet som i normtal 2009/10- og omregnes til fosforkrav pr DE, da sidstnævnte var en praktisk måde at tage hensyn til mindre variationer i vægte – og samtidig betød, at man ud fra kravene kunne beregne den maksimale udbringning af fosfor pr ha for svineproduktioner med BAT-krav.

DE-omregningsfaktorerne for svin blev ændret pr. 1. august 2014, således at antal svin pr. DE er øget, både for søer, smågrise og slagtesvin. De ændrede omregningsfaktorer for DE har betydning for beregningen af BAT-emissionsgrænseværdierne for fosfor, fordi de er fastlagt som et antal kg P pr. DE.

Den justering af antal svin pr. dyreenhed, som trådte i kraft i august 2014, er baseret på en reduktion i proteinindhold i foderet på landsplan – og ændrer ikke på de økonomiske betragtninger omkring BAT-grænser på fosfor per FEsv.

Det vil sige, at BAT-kravene bør tage udgangspunkt i det samme indhold af fosfor som de tidligere, men kravene pr. dyreenhed bør justeres til det aktuelle antal søer, smågrise og slagtesvin pr. dyreenhed.

Med udgangspunkt i de nyeste udmeldinger fra MST har kommunen lavet en vurdering af, hvilket niveau af kg P pr. DE, som for de forskellige dyregrupper vil være proportionelt af overholde.

Kommunen har vurderet, at det vil være proportionelt at overholde de fra MST udmeldte grænseværdier, se afsnit om "Grænseværdi for fosfor jævnfør MST's vejledning".

Grænseværdi for fosfor jævnfør MST's vejledning

Jf. MST's vejledning vil følgende grænseværdier for fosfor i husdyrgødningen kunne anvendes ved vurdering af anvendelse af BAT.

Søer

	BAT-krav, kg P ab lager pr. DE
Søer i gyllebaserede systemer uden dybstrøelse	23,9
Søer i gyllebaserede systemer med dybstrøelse i drægtighedsstalde	24,5
Søer med dybstrøelse i løbe/drægtighedsstald uden gylle	25,6

Mængderne svarer til 33,5/34,3/35,8 kg P/ha ved udbringning af 1,4 DE pr. ha.

Smågrise

	BAT-krav, kg P ab lager pr. DE
Drænet gulv / delvist fast gulv	29,2
Fast gulv	29,4
Dybstrøelse	30,6

Mængderne svarer til 40,9/41,2/42,8 kg P/ha ved udbringning af 1,4 DE pr. ha.

Slagtesvin

	BAT-krav, kg P ab lager pr. DE
Drænet gulv / delvist fast gulv	22,3
Fast gulv	22,5
Dybstrøelse	23,8

Mængderne svarer til 31,2/31,5/33,3 kg P/ha ved udbringning af 1,4 DE pr. ha.

I den ansøgte drift bliver grænseværdien for den maksimale mængde fosfor i husdyrgødningen ab lager på:

$(23,9 \text{ kg P/DE} * 226,7 \text{ DE}) + (29,2 \text{ kg P/DE} * 162,17 \text{ DE}) + (22,3 \text{ kg P/DE} * 11,63 \text{ DE}) = \mathbf{10.413 \text{ kg P}}$
ab lager svarende til 26 kg P/DE.

Denne grænseværdi ligger indenfor det niveau, der betragtes som opnåeligt ved anvendelse af BAT i henhold til BREF-dokumentet.

I vers. 2. af ansøgningen er der beregnet en samlet mængde fosfor i husdyrgødningen på 10.357 kg P svarende til 25,9 kg P/DE.

I den fremsendte ansøgning ligger **fosforniveauet 0,1 kg P/DE under** den fastlagte grænseværdi. Dette svarer til, at der er ansøgt om **56 kg P mindre** i husdyrgødningen ab lager i forhold til det af MST udmeldte BAT-niveau.

Kommunens samlede BAT-vurdering for fosfor.

Guldborgsund Kommune har derfor vurderet, at det ansøgte projekt lever op til BAT-kravene for så vidt angår fosfor, og at der dermed ikke er grundlag for vilkår om fosforindholdet i foderet.

Indhold

2 INDLEDNING TIL OG FORMÅL MED BEREDSKABSPLANEN.....	2
3 SELVE BEREDSKABSPLANEN	3
3.1 KORTMATERIALE	3
3.2 TELEFONNUMRE	4
3.3 BRAND- OG EVAKUERINGSINSTRUKS.....	5
3.4 INSTRUKS VED OVERLØB AF GYLLE	6
3.5 INSTRUKS VED KEMIKALIE- ELLER OLIESPILD.....	7
3.6 STOPHANER OG HOVEDAFBRYDERE	8
3.7 INSTRUKS VED STRØMSVIGT.....	8
3.8 BILAG A. "KORT OVER EJENDOMMEN"	9

Ved store uheld ring altid 1-1-2! Ved mindre uheld ring til miljømyndighederne. **Er du i tvivl ring 1-1-2.** Efter brand mm. tag kontakt med miljømyndighederne med hensyn til genopbygning af stald mm.

2 INDLEDNING TIL OG FORMÅL MED BEREDSKABSPLANEN

Beredskabsplan er udarbejdet som en del af ejendommens miljøgodkendelse med det formål at håndtere pludseligt opståede situationer og uheld, der kan få konsekvenser for det omgivne miljø. Beredskabsplanen skal være kendt af gårdens ansatte og bør udleveres til indsatsleder og miljømyndighed i forbindelse med uheld, forureninger, brand, mm. Beredskabsplanen skal revideres og kontrolleres mindst én gang om året og skal være let tilgængelig og synlig. Beredskabsplanen findes skal være tilgængelig i teknikrummet i stalden. Kopi af beredskabsplanen skal yderligere være tilgængelig på kontoret. Beredskabsplanen er udarbejdet af Miljø & Natur ud fra de angivne retningslinjer, der er angivet i forbindelse med miljøgodkendelse af husdyrbrug.

3 SELVE BEREDSKABSPLANEN

3.1 KORTMATERIALE

Bagerst er der et oversigtskort over ejendommen, der angiver:

- Dieseltanke og olietanke (overjordiske og nedgravede)
- Afbrydere til anlæg, strømafbryder m.v.

3.2 TELEFONNUMRE

Kontakt	Telefonnummer
Finn mobil	40 34 15 16
Miljømyndighed kontaktes på telefon dag	54 73 10 00
Falck kontaktes på telefon dag eller nat	112
Brandvæsen kontaktes på telefon dag og nat	112
Lægevagt kontaktes på telefon dag eller nat	70 15 07 00
Dyrlæge kontaktes på telefon dag eller nat	51 51 25 33
Elektriker kontaktes på telefon dag eller nat	20 16 70 53
VVS kontaktes på telefon dag eller nat	20 12 20 62

3.3 BRAND- OG EVAKUERINGSINSTRUKS

Ved brand der ikke kan slukkes ved egen hjælp tilkald brandvæsenet - RING 112 – oplys:

- Navn, adresse og telefonnummer der ringes fra
- Hvad er der sket og at det er en gårdbrand
- Er der tilskadekomne? I givet fald hvor mange?
- Er dyrene kommet ud? I givet fald dyreart og antal der evt. er fanget

Kontakt herefter ejer på tlf. **40 34 15 16**

Iværksæt rednings- og slukningsarbejde hvis det er muligt og forsvarligt, herunder i særdeleshed fjernelse og evakuering af dyr, olie, trykflasker, gødning og kemikalier.

Slukningsmateriel er placeret i alle driftsbygninger.

Hvis det ikke er muligt at slukke branden – forsøg at begrænse branden den ved lukning af døre og vinduer.

Modtag brandvæsenet og udlever denne mappe sammen med kortmaterialet.

Oplys endvidere:

- Evt. tilskadekomne eller dyr der ikke er reddet i sikkerhed
- Hvor det brænder
- Brandens omfang
- Hvor der er adgangsveje
- På ejendommen findes der følgende materiel, som evt. kan anvendes for at afhjælpe situationen:
 - Brandslukkere i alle bygningsafsnit

3.4 INSTRUKS VED OVERLØB AF GYLLE

Ved større overløb af gylle eller ved brud på gylletanken - RING 112 og oplys:

- Navn, adressen og telefonnummer der ringes fra
- Hvad der er sket og hvor meget der er løbet ud
- Om der er risiko for forurening af vandløb, eller drikkevandsboring
- Ved mindre spild kontaktes kun miljømyndighederne
- Kontakt ejeren, på tlf. **40 34 15 16**
- Kontakt miljømyndighederne ved tlf. **54 73 10 00**
- Modtag brandvæsenet/miljømyndighederne og udlever denne mappe med sammen med kortmaterialet
- På ejendommen findes der følgende materiel, som evt. kan anvendes for at afhjælpe situationen:
 - Der er kan rekvireres traktor gennem ejer

3.5 INSTRUKS VED KEMIKALIE- ELLER OLIESPILD

Ved større overløb af kemikalier og olie - RING 112 og oplys:

- Navn, adressen og telefonnummer der ringes fra
- Hvad der er sket, hvad og hvor meget der er løbet ud
- Om der er risiko for forurening af vandløb eller drikkevand
- Ved mindre spild kontaktes kun miljømyndighederne
- Kontakt ejeren på tlf. **40 34 15 16**
- Kontakt miljømyndighederne ved tlf. **54 73 10 00**
- På ejendommen findes der følgende materiel, som evt. kan anvendes for at afhjælpe situationen:
 - Savsmuld til opsugning af væsker kemikalierum

3.6 STOPHANER OG HOVEDAFBRYDERE

Afbrydere til diverse pumper, anlæg, strømafbrøder m.v. er noteret på kortet over ejendommen.

- Hovedhane til vand sidder i foderladen
- Hovedafbryder el sidder i foderlade
- Nye amperesikringer opbevares ved eltavlen.

3.7 INSTRUKS VED STRØMSVIGT

- Vurder om dyr vil lide under træk fra nødopluk eller varme.
- Tjek alle stalde og se, om nødoplukket er åben.
- Kontroller at der ikke sker forurening som følge af manglende strøm til pumper ol.
- Ved strømsvigt på over ca. 2 timer, anvendes nødstrøms generatoren og der ringes og forhøres om varigheden af udfaldet.

3.8 BILAG A. "KORT OVER EJENDOMMEN"

